

Leo Tanner

Duše Sveti, dopusti Duhove

Naslov originala:

Heiliger Geist, lass Pfingsten werden

© Verlag Biblische Erneuerung 1998.

S njemačkoga preveo i priredio Pavao Madžarević

Sadržaj:

Uvod

Duhovi – ne činiti nego primiti

Duhovi – i novi Savez

Duhovi – Božja inicijativa spasenja za sve

Duhovi – Božja pomoć za naše vrijeme

Duhovi – primiti snagu

Duhovi – Bog stvara novo tijelo

Duhovi – započinje usređujući put preobrazbe

Duhovi – i ugroženi plodovi

Duhovi – Božja punina za sve

Duhovi – Božja ljubav se hoće razliti

Duhovi – konkretno živjeti Božje vodstvo

Duhovi – osobno ih doživjeti i živjeti

Literatura

Uvod

Hvala lijepa

Tko se lati pisati o nekoj teološkoj, duhovnoj, psihološkoj ili nekoj drugoj znanstvenoj temi, nikada ne započinje od nulte točke. Tako sam i ja od svojih učiteljica i učitelja u različitim školama, od sestara i braće u vjeri, od suradnica i suradnika, iz knjiga..., primio dragocjene poticaje. U literaturi sam spomenuo najvažnije autore knjiga. Isto tako su me nadahnuli i zajednički rad s Urbanom Camenzind-Herzogom (đakonom), jedan članak Marie-Louise Gubler (dr. teologije) u jednome župnom listiću, jedna propovijed Georga Kökerta (pastoralnoga asistenta), kao i okružnica Franza Schobesbergera (župnika). I ja im zahvaljujem za njihov dragocjeni rad.

Iskreno hvala i Moniki Döflinger i Juditi Köppel za njihovu lektorsku djelatnost, Juditi Romer-Popp za njihovo neumorno prepisivanje rukopisa, kao i čitavoj izdavačkoj komisiji.

Od srca zahvaljujem svima koji su me za vrijeme mojih priprema ovoga sveščića podupirali svojom molitvom. Bez njih puno toga ne bi bilo moguće.

Najveća zahvalnost pripada Duhu Svetomu koji me na iznenađujući na čin nadahnuo i potaknuo na pisanje ovoga sveščića i čiju sam prisutnost smio osjetiti.- Njemu i Njegovu djelovanju želim posvetiti ovaj sveščić, zahvaljujući Mu za svekolike darove koje mi je udijelio.

U vezi s ophođenjem s ovim sveščićem

Izrađujući ovaj sveščić mislio sam u prvome redu na grupe koji se redovito sastaju oko Božje riječi, o njoj razmjenjuju iskustva, međusobno dijele život i hoće se dati voditi Isusovim Duhom. Zato sam u svakome poglavlju ispisao jedan biblijski tekst. Uvodne misli hoće kratko, koliko se meni činilo korisnim i potrebnim, ukazati na situaciju nastanka (teksta). Dopustiti Duhu Uskrsnuloga da mi se osobno obrati riječju Pisma, prikladno je uz pomoć „Metode Sedam koraka“.

Sveščić ne želi posredovati propise i napatke, čak ni ondje gdje Vam se, draga čitateljice, dragi čitatelju, obraćam osobno, nego želi posredovati poticaje i vidike koji Vam mogu pomoći da u svojoj situaciji postanete svjesni Duha Svetoga. Kao kreativni Duh Stvoritelj On hoće uvijek iznova poticati (inicirati). Zato u svakome poglavlju stoji ohrabrenje za vlastite misli. Ovdje je moguće zabilježiti i važne spoznaje i misli vodilje iz grupe koje do sljedećega susreta u vlastitoj svakodnevici želite produbiti i vježbati. Navodi Svetoga Pisma na kraju svakoga poglavlja mogu se rabiti za svakodnevno čitanje Svetoga pisma. Oni hoće misli pojedine teme produbiti. Umjesto navedenih tekstova prikladna su i Djela apostolska koja je kao „Evandjelje Duha Svetoga“ moguće čitati susljedno. Razrađujući ovaj sveščić mislio sam nadalje na pojedinačne osobe koje se, oslovljene načinom ovoga sveščića, žele udubiti u Bibliju i dotičnu temu.

Sveščić je zamišljen kao poticajna bilježnica, a ne kao dogmatska pismena razrada ili biblijsko znanstvena obrada teme. Dvanaest poglavlja ne ukazuju ni na kakvu strogo sistematiziranu tvorbu. Radije ih uspoređujem s dvanaest latica jednoga cvijeta – ovdje je to Duh Sveti. Njega hoćemo učiniti iskusivim. Želimo Vas uvesti u produbljeni odnos s Njim. Slijedom toga pokušao sam u svakome poglavlju uspostaviti osobni odnos prema životu čitateljica i čitatelja. U tome smislu hoće ovaj sveščić pomoći da dopustimo poruci Biblije da sraste s našim životom. Gdje god se to dogodi, radujem se i zahvaljujem.

Duhovi

Proljeće, toplina, slobodni dani, kratki odmor na jugu, prometna gužva ... i mnoge druge misli može izazvati riječ „Duhovi“. Vjernici se ipak sjećaju onoga duhovskog događaja o kojemu govore Djela apostolska.

Kad je napokon došao dan Pedesetnice, svi su bili zajedno na istome mjestu. I eto iznenada šuma s neba, kao kad se digne silan vjetar. Ispuni svu kuću u kojoj su bili. I pokažu im se kao neki ognjeni

razdijeljeni jezici te siđe po jedan na svakoga od njih. Svi se napuniše Duha Svetoga i počеше govoriti drugim jezicima, kako im već Duh davaše zboriti. A u Jeruzalemu su boravili Židovi, ljudi pobožni iz svakog naroda pod nebom. Pa kad nasta ona huka, strča se mnoštvo i smete jer ih je svatko čuo govoriti svojim jezikom. Svi su bili izvan sebe i divili se govoreći: „Gle! Nisu li svi ovi što govore Galilejci? Pa kako to da ih svatko od nas čuje na svojem materinskom jeziku? Parti, Međani, Elamljani, žitelji Mezopotamije, Judeje i Kapadocije, Ponta i Azije, Frigije i Pamfilije, Egipta i krajeva libijskih oko Cirene, pridošlice Rimljani, Židovi i sljedbenici, Krećani i Arapi – svi ih mi čujemo gdje našim jezicima razglašuju veličanstvena djela Božja.“ Svi su izvan sebe zbunjeno jedan drugog pitali: „Što bi to moglo biti?“ Drugi su pak, podrugujući se, govorili: „Slatkog su se vina ponapili!“ (Dj 2,1-13)

Duhovi su obilježeni Božjim zahvatom, „ognjenim“ jezicima, oduševljenjem, novim nadahnućima, izlaskom, hrabrim svjedočenjem, uzajamnim razumijevanjem i dubokom radošću u Bogu. Učenice i učenici doživjeli su preobrazbu. Radosni i ponosni pristaju na nov način uz Isusa. Odsada o njemu (Isusu) ljudima više ne samo da govore, nego i svjedoče svoju povezanost s njim. Oni doživljavaju Isusa u samima sebi. On djeluje u njima i iz njih. Ovaj događaj može potaknuti čežnje: To želim i ja doživjeti! Tako punu života i radosti želim doživjeti zajednicu – našu zajednicu!

Ali Duhovi nisu neki događaj prošlosti, nego Duhovi traju. Isti Duh Sveti ponuđen je nama i našem vremenu. Da, čežnja i doživljaj Duha Duhova od Drugoga vatikanskog koncila zaživjeli su na nov način. Papa Ivan XXIII. htio je Koncilom otvoriti vrata Crkve za Duha Svetoga, za nove Duhove. To posve konkretno započinje kod nas, kod Vas i kod mene, jer prva vrata Crkve su ona vlastitoga srca.

Osobno doživjeti Duhove, Duhu Svetom otvoriti vrata vlastitoga srca – tomu hoće pridonijeti sljedeći tekstovi i misli. Napisani su sa sviješću da riječi i misli mogu u najboljem slučaju biti pomoć. Jer samo sâm Duh Sveti može dopustiti da se dogode Duhovi. Samo on može dati da čežnja za novim Duhovima postane živom u nama. Zato molim, zajedno s Marijom i čitavim Tijelom Isusa Krista: „Duše Sveti, dopusti Duhove!“

1.

Duhovi – ne činiti nego primiti

Duha Svetoga nije moguće načiniti. On nije proizvod ljudskoga truda i napora. Njega ne možemo proizvesti. U vezi s time postoji u Bibliji jedna „antiduhovska pripovijest“, pripovijest o ljudskome duhu stvaratelju i njegovim posljedicama.

U vezi s tekstem

Želim li nekome čovjeku priopćiti da ga volim i cijenim, na raspolaganju su mi različite mogućnosti: mogu to izraziti nekim darom, zagrljajem, svojim zažarenim, zahvalnim očima i riječima. Pri posljednjemu mogu mu to reći izravno ili „cvijećem“, mogu napisati pismo, pjesmu ili molitvu. Različiti oblici i mogućnosti s jednim jedinim ciljem: da poruka do drugoga dođe onako kako sam ja zamislio. Pritom ću razmisliti koji je oblik priopćivanja u kojoj situaciji ispravan.

Slično je s Biblijom. I ovdje se radi o poruci koja polazeći od različite situacije i njoj prilagođena hoće biti posredovana, s ciljem da bude dobro primljena. Iz ovoga razloga postoje u Bibliji različiti jezični oblici, takozvane literarne vrste. U njoj nalazimo propovijedi, pripovijesti, legende, molitve, hvalospjeve, ljubavne pjesme i još puno toga. U svemu tome se ne radi o obliku, nego o poruci, sadržaju. Smisao, sadržaj je Božja riječ, nadahnutu Duhom Svetim.

Sljedeći tekst je iz prapovijesti, početka čovječanstva. U ovih prvih 11 poglavlja Knjige postanka ne radi se o povijesnome izvješću kako je sve nastalo. Više su to tumačenja vjere za temeljno stanje čovjeka i stvorenja. Ona uz pomoć pripovijesti hoće u svjetlu vjerničkoga iskustva tumačiti Zašto-pitanja.

U našem tekstu se radi o pitanjima: Zašto ljudi govore različitim jezicima? Zašto ljudi tako teško razumiju jedni druge? Zašto ljudi žive razasuti na različitim mjestima? K tomu još jedno

daljnje pitanje: Izraelci su zatekli moćan, impozantan grad Babel. Babel znači zbrku, pomutnju, zamršenost. Zašto se zove tako? Mnoga pitanja koja nije tako lako strpati pod istu kapu. Tako su se u povijest o gradnji kule slile mnoge pripovijesti. Inspirirana Božjim Duhom nastala je zatim sljedeća pripovijest koja istodobno ukazuje na nešto puno dublje.

Da bismo ovo razumjeli, predlažem da ovaj tekst usporedimo s pripoviješću o Duhovima.

Sva je zemlja imala jedan jezik i riječi iste. Ali kako su se ljudi selili s istoka, naiđu na jednu dolinu u zemlji Šinear i tu se nastane. Jedan drugome reče: „Hajdemo praviti opeke te ih peći da otvrdnu!“ Opeke im bile mjesto kamena, a paklina im služila za žbuku. Onda rekoše: „Hajde da sebi podignemo grad i toranj s vrhom do neba! Pribavimo sebi ime, da se ne raspršimo po svoj zemlji!“ Jahve se spusti da vidi grad i toranj što su ga gradili sinovi čovječji. Jahve reče: „Zbilja su jedan narod, s jednim jezikom za sve! Ovo je tek početak njihovih nastojanja. Sad im ništa neće biti neostvarivo što god naume izvesti. Hajde da siđemo i jezik im pobrkamo, da jedan drugome govora ne razumije.“ Tako ih Jahve rasu odande po svoj zemlji te ne sazidaše grada. Stoga mu je ime Babel, jer je ondje Jahve pobrkao govor svima u onom kraju i odande ih je Jahve raspršio po svoj zemlji (Post 11,1-9).

Napomene

Gradnja takve kule u antici je bila silan poduhvat. Trebalo je puno poduzetničkoga duha, organizacije, znanja, novca i prije svega motivacije. Ovo se sastojalo u tome da se samomu sebi pribavi „ime“. „Hajde da sebi podignemo grad i toranj s vrhom do neba! Pribavimo sebi ime...“ Možda se iza toga krije još više. Možda su ljudi Babela – svojim ostvarenjima, koja je predstavljala kula – htjeli sami doći do neba, do Boga. Posve jasno težili su prema gore, prema Božjemu mjestu. A možda su htjeli i sami određivati što je dobro i pravo.

Još nešto: Međusobno su smatrali neobično važnim pokazati

gdje si uzajamno mogu reći kako su dobri, jako dobri. Zato su htjeli ostatei skupa, saobraćati samo sa sebi jednakima. Bili su dostatni samima sebi i nisu htjeli prihvaćati poticaje izvana. „A i zašto, jer naše ostvarenje pokazuje koliko smo veličanstveni. Čemu su nam tu potrebni drugi“ – tako su mogli razmišljati. Ali takva umišljenost ne donosi nikakva ploda.

Ta kakva su to ostvarenja? Pomalo cinično primjećuje pisac: Oni su sebi umišljali da mogu sagraditi kulu do neba, i sâm Bog je morao dva puta sići da bi od te kule uopće nešto vidio. Ali zar se Bog – prema tekstu – plaši konkurencije ljudi? Boji li se da bi mogao postati suvišan? Ispunja li ga zavist kad kaže: „*Ovo je tek početak njihovih nastojanja. Sad im ništa neće biti neostvarivo što god naume izvesti. Hajde da siđemo i jezik im pobrkamo ...!*“ Koliko god se takva pitanja činila opravdanima, ona ne pogađaju izričaj teksta. Tekst više govori: gdje god ljudi – odvojeni od Boga – središtem čine same sebe i svoje vlastite ideje, to trajno ne drži. Kad-tad će tako odgajana i hranjena sebičnost otvoreno probiti i sve će se raspasti. Ljudi odjednom jedni druge više neće razumjeti. Krenut će svojim vlastitim putevima i raspršiti se. Sam Bog tu uopće ne treba biti aktivan. On samo treba ljude prepustiti njima samima i posljedicama. O ovome temeljnom ljudskom iskustvu, koje se u svako vrijeme uvijek nanovo potvrđuje, svjedoči i ova pripovijest.

Razumjeti jedni druge

„*Sva je zemlja imala jedan jezik i riječi iste*“, pa ipak jedni druge nisu razumjeli. Zašto? Razumjeti jedni druge povezano je s duhovnim usmjerenjem. Na što gledaju ljudi Babela? Što je njihov cilj? Ljudi Babela su jedinstveni u tome da si hoće pribaviti ime. Njihova se jedinstvenost sastoji u usmjerenosti na same sebe. To ne drži trajno, nego donosi zbrku. Tako i oni jednoga dana više jedni druge nisu razumjeli pa su se raspršili. Sebičan i na sebe usmjeren duh, koji vidi jedino sama sebe i polazi jedino od sama sebe, sprječava pravo razumijevanje i pravi zajednički život. Unatoč istomu jeziku i istim riječima ljudi govore jedni mimo drugih.

Posve drukčiji je Duh Duhova. On čini da ljudi, koji govore

različitim jezicima, jedni druge razumiju. „Svatko ih je čuo govoriti svojim jezikom ... svi ih mi čujemo gdje našim jezicima razglašuju veličanstvena djela Božja“ (Dj 2,6.11). Gdje su ljudi usmjereni na Boga i njegova velika djela, oni se kao žbice jednoga kotača približuju jedni drugima. Dokle god postoje različite kulture i narodi, postojat će i različiti jezici. Ali ako su svi usmjereni na Boga, svoga Stvoritelja, oni neće konkurirati jedni drugima, nego će jedni druge iskusiti kao uzajamno oplođivanje i obogaćenje. Usmjereni na Njega, oni će unatoč stranim jezicima, doći bliže jedni drugima. On, živi Bog, je ujedinjujuća snaga. Božji Duh stvara jedinstvo srdaca, razumijevanje od srca k srcu.

Lijep primjer za to je Marijin susret s Elizabetom. Obje žene bile su potpuno usmjerene na Boga i njegovo vodstvo u njihovu životu. Tako je u njima živio dobri, sveti Duh koji je dao da jedna drugu otvoreno susretne. U takvim situacijama dostatan je pozdrav, jedan pogled i dvoje ljudi nalaze jedan drugoga, iskusuju jedan drugoga kao dar. U takvim susretima iskusuje se blagoslov, dapače sam Bog koji prosijava u riječima i gestama. „Čim Elizabeta začu Marijin pozdrav, zaigra joj čedo u utrobi. I napuni se Elizabeta Duha Svetoga i povika iz svega glasa: Blagoslovljena ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje“ (Lk 1,41-42). Tu se u ljudskome susretu iskusuje onoga koji povezuje njihova srca.

Duhovi – prodor neba

Koliko god se ljudi Babela naprezali, oni nikada nisu doprli do neba. Nikada sami od sebe nisu dospjeli do Boga. Nisu mogli Bogom ovladati. Dapače, ni svim svojim ostvarenjima nisu mogli na Njega ostaviti nikakav dojam. Uzaludan trud – možemo reći. Uzaludan – stvarno, jer tako se Duhovi ne mogu nikada dogoditi. Jer Duhovi nisu uspinjanje ljudi k Bogu, nego prodor neba, Božjega Duha u naš svijet. Ne moramo mi doći k Bogu, nego se radi o tome, da sebe, svoje dublje slojeve i sve svoje osobne, gospodarske i političke odnose otvorimo dolasku Boga i njegova Duha.

Takvo otvaranje proširuje duh i obzor. Novo postaje vidljivo. Iskusuje se ono što ispunja. Gdje Bog, kao sunčeve zrake kroz

otvoren prozor – probija u život, on postaje svijetao. Čovjek otvara vrata i prozore kuće. Nudi mu se novi pogled. Gdje se ta novost očituje, tu se mijenja i pravac gledanja. Ljudi više ne kruže oko svojih samoizgrađenih kula, oko svojih ostvarenja i uspjeha. Oni prestaju nabajati si (umišljati) svoje mnoge termine. Suzdržavaju se od toga da sa strahom moraju sve imati pod kontrolom. Oni ostavljaju. Ostavljaju svoje brige, pripovijesti o trpljenjima, razočaranjima i strahovima, jer sada je tu nešto novo. Oni se usmjeruju na tu novost koju pokazuje Duh Sveti.

Imati ime

Kao prvo pokazuje Duh Sveti ljudima da Bog i njegovi napatci nisu usmjereni protiv sreće ljudi. Naprotiv: Bog je saveznik ljudi. On hoće čovjeka učiniti još sretnijim, nego sam čovjek. Njegova ljubav prema čovjeku veća je od čovjekove prema njegovu vlastitom životu. Tako konkurencija i strah nestaju i ustupaju mjesto zajedničkom životu. Čovjek se otvara novome svjetlu Duha Svetoga. Gdje je to slučaj, tu Duh Sveti može čovjeku pokazati njegovu vrijednost. Duh Sveti pokazuje tko smo mi uistinu. Kad je Duh Sveti kod krštenja sišao na Isusa i nebo se otvorilo, Isus je čuo: „*Ti si moj ljubljani Sin. U tebi mi sva milina*“ (usp. Mk 1,11; Lk 3,22). Tebi se radujem.

Duh Sveti pokazuje da ovo vrijedi i za nas. Mi se ne moramo naprezati da budemo netko ili da sjajimo. Mi već jesmo ono najviše moguće: kćeri i sinovi živoga Boga: „*A budući da ste sinovi, odasla Bog u srca vaša Duha Sina svoga koji kliče: 'Abba! Oče!'* Tako više nisi rob nego sin; ako pak sin, onda i baštinik po Bogu“ (Gal 4,6-7). Mi jesmo Božje kćeri i Božji sinovi. Ali mi to ne znamo. Mi ne znamo što to znači. Kad dođe Duh Sveti pokazat će nam tko smo. Ova spoznaja usrećuje. Vi odjednom znadete da ste – neovisno o svim vašim mogućnostima i zatajenjima – vrlo značajni. Vi već jeste vrijedni. Već imate ime. Budući da to već jeste – po Bogu – ne morate to zasluživati kojekakvim ostvarenjima ili to tek postati. Radi se o tome da se sve više i više otvaramo onoj vrijednosti koju već imamo.

Suprotno robu kojega se rabi za rad i služenje, kći odnosno sin

dijete je ljubavi, dar za roditelje, dar za Boga, za ljude i svijet. Još više: Kćeri i sinu na raspolaganju stoji čitavo bogatstvo roditelja. Kod siromašnih roditelja može to biti malo ili ništa. Ali Bog je bogatstvo nad svim bogatstvima, punina iznad svake punine. Mi ćemo baštiniti čitavo Njegovo bogatstvo i Njegovu slavu. Ne znate li koliko ste bogati i zašto je svaki zavidan pogled uzalud spiskano vrijeme? Božji Duh hoće Vam to pokazati. Zato Pavao moli: „*Bog Gospodina našega Isusa Krista, Otac Slave, dao vam Duha mudrosti i objave kojom ćete ga spoznati; prosvijetlio vam oči srca da upoznate koje li nade u pozivu njegovu, koje li bogate slave u baštini njegovoj među svetima (i koje li prekomjerne veličine u moći njegovoj prema nama koji vjerujemo)*“ (Ef 1,17-18).

Iz glave u srce

Možda već dugo znadete da ste kćeri i sinovi. Takvo znanje može biti jedna informacija među mnogima; informacija koju jednostavno tako uzimamo na znanje. Ali dokle god to ostaje samo znanje u glavi, malo toga će se promijeniti. Dapače, katkada trebamo puno više snage i naprezanja da bi u to mogli stvarno i vjerovati.

Ali kad se u našim srcima dogode Duhovi, i ovo će se promijeniti. Kad dođe Duh Sveti, ovo znanje postat će usređujuće iskustvo srca, znanje srca. Duh Sveti čini da se kao djeca Božja i osjećamo. „*Sam Duh susvjedok je s našim duhom da smo djeca Božja*“ (Rim 8,16). Više se ne trebamo naprezati, mi iznutra znamo tko smo. To je silna sreća. Time se puno toga mijenja. Bog više nije prijetnja, nego onaj kojemu je kao ocu i majci stalo do naše sreće. Bog je kao „Abba! Otac“ sretan kad smo mi sretni. Još više – otvara nam se prostor zaštićenosti i sigurnosti. Čitav svemir odjednom više nije ništa prijeteće, nego ruka ovoga Oca. Nikada ne možemo pasti dublje nego u njegove ruke, čak i u smrti.

Kad dođe Duh Sveti, puno toga će se promijeniti. Richard Rohr je Duhove doživio ovako: „Tijekom moga novicijata činili smo sva moguća dobra djela za Boga. Trudili smo se oko svoga spasenja i pokoravali zakonima. Bio sam savršen novak. Točno sam činio svaki

naklon kad je naklon bio propisan. Nikada nisam došao prekasno na korsku molitvu. Nikada nisam zakasnio na objed. Ako bi pak došao prekasno, smjesta bih u znak zadovoljštine kleknuo, kao što je bilo propisano našim običajnikom.

Kad sam jednoga dana klečao u koru, obuzela me spoznaja da sam sa svime tim na najboljemu putu da ne ljubim Boga nego da ljubim samoga sebe. Bio sam pravo ispunjen velikim zadovoljstvom sa sobom kao savršenim novakom. Znao sam da sam na najboljemu putu da postanem uzoran franjevac.

Ovaj dan, ovaj trenutak tumače bolje od svega drugoga zbog čega sam danas ovdje: Bog mi je dao jasno spoznati da me ljubi upravo takva kakav jesam. Ja ne trebam ništa postizati. Toga sam dana bio oslobođen. Od glave do nogu s mene su nestali lanci. Odjednom sam znao da se za svoje odnose s bližnjima ne trebam ispričavati, da se ne trebam izvinjavati što sam takav i da svome učitelju novaka i kolegama u novicijatu i ne trebam dokazivati da sam za nešto prikladan. Ja sam bio dijete Božje. I mogao sam zadovoljno ići dalje svojim putem. Mogao sam se dati na put da svoje srce podignem k Bogu i točno znam da ću ponekad i posrnuti. Ali to je na neki način postalo sada potpuno beznačajno. Bog me ljubi i samo to vrijedi. To je bilo moje krštenje u Duhu.¹

Vlastite misli:

Tekstovi:

Gal 4,6-7; Ef 1,3-14; Ef 1,15-20; Rim 8,14-17; Iz 43,1-7; 1 Iv 3,1-2; Lk 1,39-47

¹ Richard Rohr: Das zündende Wort (Riječ koja potpaljuje), str. 174

2.

Duhovi – i novi Savez

Židovski korijeni

Kršćanstvo je izraslo na tlu židovske vjere. Stoga je kršćansku vjeru moguće razumjeti jedino ako upoznamo pozadinu – židovske korijene. Kršćani su sebe najprije shvaćali kao „*pristaše novoga Puta*“ (Dj 9,2) unutar židovske religije. „*Kad je napokon došao dan Pedesetnice ...*“ (Dj 2,1) pokazuje da je blagdan Duhova već postojao kao židovski blagdan. Kad je Duh Sveti prema Lukinu opisivanju na blagdan Duhova sišao na učenike, Bog tada time hoće dovesti do dubljega smisla blagdana Duhova.

Slično nam pokazuje i blagdan Uskrsa. Židovi su i Uskrs slavili prije uskrsnuća Isusa Krista. Blagdan Uskrsa bio je židovski blagdan Pashe. Podsjećao je na oslobođenje iz egipatskoga ropstva. Židovi su za tu prigodu iz godine u godinu klali vazmeno janje. Istodobno su slavili dar obećane zemlje. Stoga su Židovi blagdanu Pashe pridodali blagdan beskrvasnih kruhova. To je prvi blagdan zahvale za žetvu koji je podsjećao na to da je njihova zemlja Jahvin dar.

Naš blagdan Uskrsa možemo ispravno razumjeti jedino ukoliko ga razumijemo kao nastavak židovskoga Uskrsa. Novo pashalno (vazmeno) janje, koje dariva konačno oslobođenje iz vlasti svih zarobljujućih sila, jest Isus Krist. Nova obećana zemlja više nije zemaljska zemlja, nego život u Božjemu kraljevstvu, u Božjoj susretljivoj ljubavi. U nju uvodi blagdan Duhova, koji kršćanska liturgija ne smatra novim blagdanom, nego dovršenjem Uskrsa.

Židovski blagdan Duhova

Dvije interpretacije poznaju Duhovi u židovstvu. Najprije je to bio blagdan sedam sedmica, blagdan zahvale za žetvu. A kasnije je primio dodatno značenje: Postao je blagdanom saveza i davanja Zakona na brdu Sinaju. „Ovaj dan blagdana tih (sedam) sedmica vrijeme je darivanja Tore (Tora znači Zakon), tako stoji u jednome tekstu današnje židovske liturgije. Prema biblijskim računanjima pedeset dana nakon Izlaska (Uskrsa) dan je naime Zakon na brdu Sinaju (Duhovi). Sa Zakonom utemeljuje Jahve savez s narodom. Hebreji, stranci u tuđoj zemlji, koji su bili beznačajne rubne egzistencije, primili su dostojanstvo i novi identitet. Postali su Božji izabrani narod.

Što sada znači to da je Duh Sveti na dan Pedesetnice sišao na ljude? Odgovor glasi: Duh Sveti je taj novi Zakon koji opečaćuje novi i vječni Savez. Duh Sveti oblikuje i povezuje novi Božji narod. Tako i ovdje kršćanska Pedesetnica dovršuje i proširuje židovski (blagdan). Ondje je Zakon upisan na kamenim pločama (Deset zapovijedi). Ovdje sada Božji Duh ispisuje Zakon u srca ljudi. Upravo tako je prorok Jeremija navijestio novi Savez, koji je Ezekiel prihvatio i produbio.

U vezi s tekstem

Jeremija je oko 628. godine prije Krista pozvan kao mladić u proroke. Strastveno se bori pod kraljem Manašeom i Jojakimom protiv religioznoga i moralnog nereda. Kad ga zbog toga kralj Jojakim izagna a zatim i njegovu vlastite ukućane (rodbinu), gotovo očajava zbog svoga neuspjeha. Godine 597. prije Krista biva dio višega sloja od Nabukodonozora doveden u Babilon. Za vrijeme opsade Jeruzalema 587./6. prije Krista Jeremija zbog izdaje biva osumnjičen i uhićen. Nakon pada Grada 586. ne bude odveden. Sada pokušava od kuće tješiti svoje sunarodnjake. U to vrijeme naviješta on obećanje novoga Saveza. Naposljetku ga se primorava da s drugima pođe u Egipat, gdje umire.

Ezekiel je potjecao iz svećeničke obitelji. On je 597. prije Krista, zajedno s kraljem Jojakimom odveden u babilonsko sužanjstvo. Ondje je pozvan za proroka. Odvedenima je morao ponajprije uzeti

lažnu nadu da će se uskoro vratiti natrag u Jeruzalem. Nakon razorenja Jeruzalema i Hrama naviještao je novi Božji zahvat. Iz tih obećanja za vlastiti narod (poglavlja 33 do 37) potječe sljedeći tekst:

„Evo dolaze dani – riječ je Jahvina – kad ću s domom Izraelovim i s domom Judinim sklopiti Novi savez. Ne Savez kakav sam sklopio s ocima njihovim u dan kad ih uzeh za ruku da ih izvedem iz zemlje egipatske, Savez što ga oni razvrgoše premda sam ja gospodar njihov – riječ je Jahvina. Nego, ovo je Savez što ću ga sklopiti s domom Izraelovim poslije onih dana – riječ je Jahvina: Zakon ću svoj staviti u dušu njihovu i upisati ga u njihovo srce. I bit ću Bog njihov, a oni narod moj. I neće više učiti drug druga ni brat brata govoreći: 'Spoznajte Jahvu!' nego će me svi poznavati, i malo i veliko – riječ je Jahvina – jer ću oprostiti bezakonje njihovo i grijeha se njihovih neću više spominjati“ (Jer 31,31-34).

„Poškropit ću vas vodom čistom da se očistite. Očistit ću vas od svih vaših nečistoća i od svih kumira vaših. Dat ću vam novo srce, nov duh udahnut ću u vas! Izvadit ću iz tijela vašega srce kameno i dat ću vam srce od mesa. Duh svoj udahnut ću u vas da hodite po mojim zakonima i da čuvate i vršite moje naredbe. I nastanit ćete se u zemlji koju dadoh vašim ocima, i bit ćete moj narod, a ja ću biti vaš Bog“ (Ez 36,25-28).

Napomene

Jeremiji kao polazišta točka služi iskustvo povijesti Izraela. Jahve je svoj narod izveo iz Egipta snažnom rukom, omogućio mu novi život u slobodi i opečatio novi zajednički život s Bogom i međusobno u uzajamnu savezu. Ali narod se svako malo odvrćao od Jahve i slijedio svoje vlastite predodžbe, planove, ciljeve i ideje. Posljedice ovoga ponašanja bile su razarajuće: Najprije se savez država dvanaest plemena podijelio u dva kraljevstva. Slijedom toga u mnogim ratovima izgubili su svoju neovisnost. Mali ostatak nekada jako ponosna naroda preživio je u progonstvu. Ovomu ostatku naviješta sada prorok novi Savez.

Nov znači: Radi se o nečemu temeljno, potpuno novom. Ne radi

se o poboljšanju staroga saveza, o prilagođenim zakonima, učinkovitijim metodama, ne, novo je potpuno novo. U čemu se ta novost sastoji? „*Zakon ću svoj staviti u dušu njihovu i upisati ga u njihovo srce. I bit ću Bog njihov, a oni narod moj*“ (Jer 31,33).

Zakon je ono što je Bogu važno. To ubuduće neće biti unošeno izvana u nekome katalogu zakonâ i propisâ, nego će ga sam Bog pisati u naše srce, to znači: On će izdjelovati promjenu srdaca. Ova promjena ljudskoga srca neće se dogoditi ljudskim ostvarenjem, nego tako da čovjek primi nešto novo. Bog polaže svoga Duha u srca ljudi. „*Duh svoj udahnut ću u vas da hodite po mojim zakonima i da čuvate i vršite moje naredbe*“ (Ez 36,27). Ovaj, njegov Duh stvara promjenu. Tako da se Božji Duh poveže s ljudskim duhom, postaju najnutarnije čežnje čovjeka i to što Bog želi, jedno. Ovaj novi zajednički život je novi savez.

A što to Bog upisuje u naše srce? Što je njemu najvažnije? Njegova čežnja jest: „*i bit ćete moj narod, a ja ću biti vaš Bog*“ (Ez 36,31). Njemu je do toga da znamo što On želi biti za nas, koliko nas želi ljubiti i činiti nam dobro.

Djelovanje (učinak) toga novog saveza, te nove Duhom izdjelovane nutarnje povezanosti Boga s čovjekom jest: „*svi će me poznavati, i malo i veliko*“ (Jer 31,4; Heb 8,11). Poznavati znači s jedne strane znanje, koje misli, riječi i djela su u skladu s ovim savezom. S druge pak strane znači poznavati nutarnju prisnost i ljubav prema Jahvi. „*Ako sada od Jahve nanovo sklopljeni savez za posljedicu ima to da svatko u Božjemu narodu poznaje Jahvu i da pored toga više ne treba nikakve daljnje pouke, tada je time jasno opisano stanje najveće povezanosti s Bogom, prisnost ljubavi između Boga i čovjeka, koja je uistinu novo stvorenje.*“²

Ovo novo stvorenje postaje moguće tako da Jahve (uvijek iznova) oduzima krivnju, ono što razdvaja. Za to je on darovao Isusa iz Nazareta, svoga Sina. U njegovu životu ostvaren je taj novi savez. Njegova krv – krv u biblijskome jeziku znači život – njegov život jest

² Wenst Haag: Geistliche Schriftlesung – Das Buch Jeremia (Duhovno čitanje – Knjiga o Jeremiji), Düsseldorf, 2. izdanje 1990.

taj novi savez. Isus posreduje taj novi savez. U to ime tumači Isus na Posljednjoj večeri svoj život i smrt. „I uze čašu, zahvali i dade im govoreći: 'Pijte iz nje svi! Ovo je krv moja, krv Saveza koja se za mnoge proljeva na otpuštenje grijeha'“ (Mt 26,27-28).

Pritisak ili očaranost

Postoje dvije mogućnosti kako motivirati ljude da učine nešto određeno: Ili pritiskom i primoravanjem ili privlačnom snagom i očaranošću. Čovjeku koji je zaljubljen nitko ne mora reći da mora misliti na ljubljenu osobu. On to jednostavno čini budući da ga druga osoba privlači. Ta druga osoba za njega je toliko atraktivna da on puno toga može pustiti i ostaviti. Ali ranije to nije bilo tako. Ista je osoba kad ju je već upoznao bila više ili manje ravnodušna. Štoviše, možda je u srcu osjećala čak odbijanje. Ali sada, sa zaljubljenošću to se mijenja. Jer zaljubljenošću je u njegov život došao novi polet, novi atraktivni cilj. I premda je zaljubljenost još uvijek više vlastita ljubav, ona nam može pokazati što Duhovi, dolazak Duha Svetoga, novi savez, može u nama izdjelovati.

„Zakon ću svoj staviti u dušu njihovu i upisati ga u njihovo srce“ (Jer 31,33). Normalno je da zakone ne volimo. Morati se držati zakonâ, posebno kad njihov smisao nije jasan, izaziva u nama nutarnju pobunu. Držimo ih se jer moramo. Mi i prema Bogu osjećamo katkada ovaj pritisak. Budući da je on veći, moramo ga slušati ...! Kad sada dođe Duh Sveti, ovo se iz temelja mijenja. U čovjekovoj se nutрини događa jedna preobrazba. Čovjeku koji je do sada osjećao nutarnju pobunu protiv Boga, Duh Sveti pokazuje da je Bog njegov najbolji prijatelj. Bog je najangažiraniji saveznik za njegovu sreću i spasenje svakoga čovjeka. Duh Sveti daje mu spoznati silnu Božju ljubav. Još više: on mu tu Božju ljubav stavlja u srce (usp. Rim 5,5). Prožima njegovo srce. Struji kroza nj.

Duh Sveti je Božja ženstvena – majčinska intimnost. On je snaga Božje ljubavi koja osvaja, pridobiva. Na to ukazuje hebrejska riječ za Duha „ruah“, koji je ženstven. Time se ukazuje na životodajnu, nježno zaštićujuću i život hraneću ženstvenu stranu Boga. Kad Božja intimna ljubav u Duhu Svetom dođe k čovjeku, ovo dodiruje njegovo

srce. On iskusi Boga kao blagotvorni, kao usrećujući, kao veliki dar. Čovjek kao posljedicu osjeća ljubav prema Bogu. Radost u Bogu postaje životna. To nije moguće načiniti. To je jednostavno dar. Tako Duh Sveti stvara jedinstvo srdaca između Boga i čovjeka, uzajamnu sreću. Nastaje nova, Duhom izdjelovana povezanost, upravo novi savez.

Početi gorjeti, oduševiti se

Duhovi podsjećaju na davanje Zakona na Sinaju. U vezi s time iz Knjige Izlaska: „*Mojsije povede puk iz tabora u susret Bogu. Stadoše na podnožju brda. Brdo Sinaj zavilo se u dim jer je Jahve u obliku ognja sišao na nj. Dizao se dim kao dim iz peći. Sve se brdo silno treslo. Zvuk trube bivao sve jači. Mojsije je govorio, a Bog mu grmljavinom odgovarao*“ (Izl 19,17-19). Židovi su slijedom toga u Isusovo vrijeme davanje Zakona na Sinaju zamišljali tako da se Božji glas prometnuo u oganj i kao duh trubio u trube koje su Izraelci čuli. „*Tako se sve brdo silno treslo, a zvuk trube bivao sve jači*“. Potresno iskustvo.

Zapanjuje sličnost u vezi s izvješćem o Duhovima. I ovdje dolazi Duh Sveti u ognju, u „*kao nekim ognjenim jezicima*“. I ovdje se treslo od iznenadnoga šuma s neba kao kad se digne silan vjetar. To su slike i znaci koji ukazuju na unutarnje događaje. Kad dođe Duh Sveti, kad dođe Božja ljubav, tada to potresa čovjeka. Otpori protiv Boga otpadaju. Ljudi se oduševljavaju, počinju gorjeti za Boga i njegovu stvar. „*Oganj dođoh baciti na zemlju pa što hoću ako je već planuo*“ (Lk 12,49). Donijeti oganj bila je namjera, štoviše Isusovo poslanje. Već je Ivan Krstitelj to nagovijestio: „*On će vas krstiti Duhom Svetim i ognjem*“ (Lk 3,16). Duhovi hoće u nas položiti oganj, oganj nove ljubavi prema Bogu i prema ljudima.

Pitanje je: Želite li se nanovo oduševiti? Želite li zadržati novu ljubav prema Isusu i prema Evanđelju? Koliko ognja smije biti? Lijepo temperirano da ne gori? Ivan od Križa govori da je svatko od Boga primio onoliko koliko od njega očekuje. Koliko vi očekujete i za koliko čeznete?

Vlastite misli:

Tekstovi:

Jer 31,2-14; Jer 32,36-41; Rim 5,1-8; Iv 14,23-24; Iv 15,9-17; 2 Kor 3,2-6

3.

Duhovi – Božja inicijativa spasenja za sve

Zamislite si koncert na kojemu svi nesređeno, bez reda pjevaju i sviraju. To bi zvučalo zamršeno i kaotično. Čitava prostorija bila bi puna neskladnosti (disharmonije). Takvu zbrku i neusklađene glasove nitko neće dugo izdržati. Vjerojatno bismo začepili uši i što je moguće prije pobjegli. Dođe li sada u tu kaotičnu situaciju dirigent koji će dati ton i čije će vodstvo svi slijediti, uspostavlja se red i sklad. Ugodni zvuci ispunjuju prostoriju. Duhovi su Božja inicijativa koja ljude podešava na Njegov ton i na Njegovu valnu dužinu. Isus iz Nazareta je kao prvi čuo potpuno i jasno taj Božji ton i prenio ga ljudima. Tako je on konačni početak inicijative spasenja, poretka spasenja koje se naziva „kraljevstvo Božje“. Isus iz Nazareta je početak novoga stvorenja. Duhovi znače dati se voditi Dirigentom poretka spasenja i preuzeti Njegov ton, Duha Svetoga. Tako se šire ugodan zvuk i sklad.

Božji Duh stvara život

Poredak i sklad izdjelovao je Božji Duh od početka, kao što svjedoči prvo izvješće o stvaranju: „*Zemlja bijaše pusta i prazna; tama se prostirala bezdanom i Duh Božji lebdio je nad vodama*“ (Post 1,2). Ovaj Božji Duh čini da iz zbrke postane dobro uređeno stvorenje. To pokazuje: Iza postajanja i u procesima stvorenja djeluje Božji Duh. Da, Duh Sveti je snaga života. „Ruah“ (hebrejski

duh) znači zrak, dah, vjetar. U Prvome (Starom) zavjetu³ Božji Duh postaje dah života. To je zorno pokazano pri stvaranju čovjeka. „*Jahve, Bog, napravi čovjeka od praha zemaljskog i u nosnice mu udahne dah života. Tako postane čovjek živa duša*“ (Post 2,7). I Psalam 104 to svjedoči: „*Daješ li im, tada sabiru: otvaraš li ruku, nasite se dobrima. Sakriješ li lice svoje, tad se rastuže; ako dah im oduzmeš, ugibaju i opet se u prah vraćaju. Pošalješ li dah svoj, opet nastaju, i tako obnavljaš lice zemlje*“ (Ps 104,28-30).

Iza ovih izričaja stoji uvjerenje da je izvor (počelo) svakoga života u Bogu. Život jest i ostaje Božji dar. Njime ljudi ne mogu i ne smiju raspolagati, ni danas.

Božji Duh u prorocima

Božji Duh ne djeluje samo u stvorenju, nego na osobit način u prorocima. Na njih iznenada i neprepoznatljivo silazi Božja snaga tako da moraju govoriti i djelovati. Često protiv svoje vlastite volje. Oni su silnim susretom s Bogom zatečeni i sada stoje u službi Jahvina spasenja. Oni ovoga Duha često iskuse na način zanosa, oduševljenja, ushićenosti. Tako su doživjela sedamdesetorica Mojsijevih starješina iz naroda. „*Jahve siđe u oblaku i poče s njim govoriti. Zatim uze od duha koji bijaše na njemu i stavi na onu sedamdesetoricu starješina. Kad duh počinu na njima, počеше prorokovati, ali to više nikad ne učiniše*“ (Br 11,25). Kad je i na drugoj dvojici, koji su bili među upisanima, premda nisu došli u tabor, počnuo Duh, Mojsije povika: „*Oh, kad bi sav narod Jahvin postao prorok! Kad bi Jahve na njih izlio svoga duha!*“ (Br 11,29).

U velikome viđenju Ezekielu (37) je pokazano što Duh Sveti hoće i može izdjelovati (učiniti). Najprije se radi o izgradnji i povratku rezigniranoga ostatka Izraela iz Babilonskoga sužanjstva. „*Usahnuše nam kosti i propade nam nada, pogibosmo*“ (Ez 37,11), tako oni sami govore o svojoj situaciji. Iznutra su kao pojedinačne kosti

³ Napomena: Star zvuči danas često devalvirano, kao zastarjelo i prošlo; nov pak dobar i valjan. Tako se Stari zavjet može smatrati zastarjelim i nadmašenim. Ali nije tako. Ta bi se izbjeglo takve negativne i krive ocjene, teologija danas često govori o Prvome (Starom) i Drugome (Novom) zavjetu.

razbacane po polju. Ali Bog se s time ne zadovoljava. On svome narodu pred oči stavlja neslućene mogućnosti. Božji Duh stvara život i novu budućnost. Za to treba ljude koji će u njegovo ime govoriti i djelovati. „I reče mi: 'Prorokuj duhu, sine čovječji, prorokuj i reci: Ovako govori Jahve Gospod: Od sva četiri vjetra dođi, duše, i dahni u ova trupla da ožive!' I stadoh prorokovati kao što mi zapovijedi, i duh uđe u njih i oživješe i stadoše na noge – vojska vrlo, vrlo velika“ (Ez 37,9-10).

Konačni cilj je spoznaja Boga, ljubav prema Bogu, zajedništvo s Njim. Tako stoji dva puta „i znat ćete da sam ja Jahve“ (Ez 37,13.14.). Božji Duh stvara otvorenost za Boga, privrženost Njemu a time i sklad s Njim i s čitavim stvorenjem.

Duh u Prvome (Starom) zavjetu

Izraelci su se uvijek čvrsto držali strogoga monoteizma. Stoga pomisao da bi Duh Sveti mogao biti božanska osoba, njima uopće ne pada na pamet. I mi vjerujemo u monoteizam, ali vjerujemo u Boga u trima osobama. „Osoba“ Duha Svetoga polagano se razvija tek u Novome zavjetu. Tako se o Božjemu Duhu govori kao o božanskoj snazi, koja djeluje u svijet, u ljude i u prirodu. Ova snaga proizvodi sve što Bog hoće. Sređuje, oživljuje i dovodi skupa. Ona je hraniteljica svakoga života.

Ljudi se ispunjuju Duhom samo onda kad imaju neku posebnu zadaću. Njime potpuno ispunjen bit će jednom Mesija. U mesijansko vrijeme bit će svi zahvaćeni Duhom kao što svjedoči prorok Joel: „Poslije ovoga izlit ću Duha svoga na svako tijelo, i proricat će vaši sinovi i kćeri, vaši će starci sanjati sne, a vaši mladići gledati viđenja. Čak ću i na slugе i sluškinje izliti Duha svojeg u one dane“ (Joel 3,1-2). Na Duhove se tako i dogodilo. Od vremena Duhova Bog svoga Svetoga Duha nudi neograničeno svima.

Početak konačnoga spasenja

U Isusu iz Nazareta otvorenost za Boga dosegla je vrhunac. Isus je u svome životu i u svome djelovanju bio potpuno propustan za Božjega Duha. On je od prvoga trenutka svoga zemaljskog života bio prožet Duhom Svetim. Tako je anđeo rekao Mariji: „Duh Sveti

sići će na te i sila će te Svevišnjega osjeniti. Zato će to čedo i biti sveto, Sin Božji“ (Lk 1,35).

U svojoj odluci da potpuno Ispuni Očevu zapovijed koju je javno objavio u znaku krštenja, „*siđe na nj Duh Sveti u tjelesnom obličju“ (Lk 3,22). „Isus se, pun Duha Svetoga, vratio s Jordana i Duh ga četrdeset dana vodio pustinjom“, gdje ga je iskušavao đavao“ (Lk 4,1-2a). Ali Isus je u svim kušnjama (napastima) bio potpuno usmjeren na Oca i Njegovu volju. Nije ulazio ni u najmanji kompromis. Ostao je potpuno propustan za Božje spasenjsko djelovanje. Tako je u njegov život prodirala snaga, energija Duha. „Isus se u snazi Duha vratio u Galileju“ (Lk 4,14).*

Isus je prema Luki poslije toga počeo svoje naviještanje u svome zavičajju. U sinagogi je najavio svoje poslanje riječima proroka Izaije. „*Duh Gospodnji na meni je jer me pomaza! On me posla blagovjesnikom biti siromasima, proglasiti suznjima oslobođenje, vid slijepima, na slobodu pustiti potlačene, proglasiti godinu milosti Gospodnje... I tada im progovori: Danas se ispunilo ovo Pismo što vam još odzvanja u ušima“ (Lk 4,18-19.21).*

Nije ostao samo pri navještaju. Svojim mnogim znakovima Isus je u snazi Duha Svetoga ozdravljao i oslobađao mnoge ljude. Tako je u Njegovoj osobi Božja spasenjska moć dolazila k ljudima. „*Ali ako ja po Duhu Božjem izgonim đavle, zbilja je došlo k vama kraljevstvo Božje“ (Mt 12,28). Božje kraljevstvo je tu! To je bila poruka koju su ljudi doživjeli. Gdje Bog u svome Duhu može djelovati, tu vezani postaje slobodan, bolesni zdrav, ranjeni spašen. Drugim riječima, sve biva dobro (usp. Mk 7,37).*

Ovo ozdravljanje, oslobađanje, spašavanje, dobrota ne događaju se sami po sebi. To se događa kad se čovjek otvori Duhu, Božjem djelovanju. Isus je živio ovu potpuno otvorenost Ocu. Tako je Božja spasenjska snaga djelovala u Njemu i preko Njega.

Isus je u ovaj temeljni stav htio uvesti i svoje učenike. Zato je prije svoje smrti molio Oca da pošalje Duha Svetoga i obećao učenicima poslati Ga.

Isus daje svoga Duha

Duh Sveti je u Novome zavjetu na poseban način vezan uz osobu Isusa iz Nazareta i Njegovo djelovanje. Duh Božji postaje Isusovim Duhom. Ovoga, svoga Duha, predaje Isus na križu: „*I prignuvši glavu, preda duh...*“ (Iv 19,30). Komu je Isus predao svoga Duha? Isus je svoga Duha predao Ocu, da bi ga On dao svim ljudima koji su spremni prihvatiti ga i primiti. Na to upućuje i vojnikovim kopljem probodeni bok Isusova mrtva tijela. „*I odmah poteče krv i voda*“ (Iv 19,34). Ova voda je u Ivanovu govorenju životni princip, životna snaga, Isusov Duh koji može biti predan kao posljedica njegove smrti.

Na Uskrs se zatim to i dogodilo. Isus se ukazuje učenicima i daje im svoga Duha. „*'Mir vama! Kao što mene posla Otac i ja šaljem vas.' To rekavši, dahne u njih i kaže im: 'Primate Duha Svetoga!'*“ (Iv 20,21-22). Primanje Duha Svetoga plod je Uskrsa. Ovdje se u Ivanovu evanđelju događaju Duhovi.

U vezi s tekстом

Ivanovo evanđelje vjerojatno je napisao Ivan između 90. i 100. godine poslije Krista. Ono se strukturom i sadržajem dobro razlikuje od tri sinoptička evanđelja. Na poseban se način radi o Isusovoj samoobjavi u riječi i znakovima. Tako se Isus kao od Boga poslani Sin treba očitovati svim ljudima.

U središnjemu dijelu evanđelja (pogl. 5-12), iz kojega je uzet tekst koji smo razmatrali, radi se o Isusovoj objavi pred svijetom. Naš odlomak je ugrađen u Isusov nauk na židovski blagdan Sjenica. Ovaj blagdan se slavi ujesen na kraju žetve kao blagdan zahvale i radosti. Tijekom sedam dana neka Izrael bude veseo pred Bogom i neka se sjeća da je Jahve dao da njegovi (Izraelovi) oci, prije nego ih je izveo na slobodu, u Egiptu stanuju u sjenicama.

Isus želi na kraju blagdana svima jasno reći da ih Bog danas želi povesti u slobodu novoga života. Ali hoće li mu Židovi vjerovati? Kako da probije njihove predrasude i dvojbe? Kako da ih otvori za Božji dar koji Bog želi darovati? Zato Isus najprije govori o tome da njegov nauk potječe od Boga: „*Moj nauk nije moj, nego onoga koji me posla. Ako tko hoće vršiti volju njegovu, prepoznat će da li je taj*

nauk od Boga ili ja sam od sebe govorim“ (Iv 7,16-17). Zatim ukazuje na to da je od Boga došao i da Bog za njega jamči: Da! Poznajete me i znate odakle sam! A ipak ja nisam došao sam od sebe: postoji jedan istiniti koji me posla. Njega vi ne znate. Ja ga znam jer sam od njega i on me poslao“ (Iv 7,28-29). Sada govori o daru kojega ima dati:

„U posljednji, veliki dan blagdana Isus stade i povika: Ako je tko žedan, neka dođe k meni! Neka pije koji vjeruje u mene! Kao što reče Pismo: Rijeke će žive vode poteći iz njegove utrobe! To reče o Duhu kojega su imali primiti oni što vjeruju u njega. Tada doista ne bijaše još došao Duh jer Isus nije bio proslavljen“ (Iv 7,37-39).

Napomene

„U ... veliki Dan“, na vrhuncu stade Isus u Hramu pred njih i „povika“ – Isus glasno viče u Hram. Svoje strastveno angažirano srce polaže potpuno u svoj glas.

„ ... Tko je žedan“ – tko ima čežnju. Tko hoće primiti Duha Svetoga. Isus potpuno jasno govori o Božjoj volji.

„ ... Neka dođe k meni! Neka pije koji vjeruje u mene“. Isus je izvor života, ljubavi, sreće. Tko vjeruje, pije na ovome izvoru. Vjerovati u Isusa znači živjeti iz povezanosti s Njim, dati se od Njega voditi, dopustiti Mu da On raspolaže mojim životom. Drugim riječima, svoj život potpuno otvoriti Njemu. Tko tako vjeruje, njemu Isus daje od svoga života. Daje mu svoga Duha. To čovjeka mijenja. „Rijeke će žive vode poteći iz njegove utrobe“ (Iv 7,38).

Gdje neki čovjek pije iz Njegova izvora, od njegova Duha, gdje živi od poruke evanđelja, ondje će iz njegove nutrine *„poteći rijeke žive vode“*. Možda ste se već susreli s ljudima koji jednostavno čine dobro. S ljudima od kojih izlazi (teče) pozitivno ozračje. S ljudima koji zrače ljubav i nadu. S ljudima koji nadahnjuju i oživljuju. S ljudima koji imaju osvježavajuću iskrenost, poštenje i opuštenost. S ljudima koji hrabre, s ljudima od kojih se odlazi lakši, veseliji, ojačan. Takvim ljudima sa zračenjem želi Isus učiniti sve nas. Rijeke žive vode, rijeke njegova Duha, rijeke njegove ljubavi neka poteku kroz nas i

preobrazuju svijet.

Želite li imati Isusova Duha i postati takvi ljudi? Dobro je da za Isusov Duh ne molite prebrzo. Jer znadem li za što molim? Jesam li svjestan posljedica?

Isusov Duh je ponajprije Njegov stav potpune otvorenosti Očevu vodstvu i volji. To je čvrsta volja, odlučnost ići potpuno Očevim putem a time putem ljubavi. To je volja potpuno pripustiti Božje djelovanje u vlastitome životu. To je volja oduševljivati i biti prožet ognjem (vatrom) Božje ljubavi. O toj volji se radi. Imate li ovu volju i želite li ju imati?

Vlastite misli:

Tekstovi:

Ez 37,1-14; Joel 3,1-5; Lk 3,21-22; Lk 4,14-30; Lk 6,17-19; Iv 19,28-37; Iv 20,19-23

4.

Duhovi – Božja pomoć za naše vrijeme

Danas živimo u vremenu globalnih promjena. Sve veća mobilnost, elektronski mediji, globalizacija gospodarskih problema i problema okoline, dalekosežna promjena vrijednosti, prvi puta u kršćanskoj povijesti prenošenje vjere s jednoga naraštaja na drugi stavljeno je u pitanje, gubljenje autoritetâ ... samo su neke oznake ovih epohalnih korjenitih promjena. U mnogočemu tek tapkamo kako bismo pipajući postali pravo svjesni ovih korjenitih promjena. Gdje se ovo događa, možemo postati svjesni da dosadašnja rješenja u Crkvi, društvu i gospodarstvu vrijede još samo ograničeno. Danas nije potrebno usavršavanje dosadašnjih modela rješenja, nego novi pogledi, nove perspektive i polazišta za rješavanje problema. Ali gdje i kako ih pronaći?

Jednostavni odgovori i putevi ne postoje. A premda sami više ne vidimo nikakvih puteva i rješenja, to ipak nije kraj. Da, nije to tragično, jer Bog poznaje puteve rješenja, i za naše današnje vrijeme. On nas ne ostavlja same. Njegov Duh nam je i danas za naše osobne, društvene i crkvene probleme obećan. Pitanje je samo: Vjerujemo li u to? I – hoćemo li upoznati Njegovo gledanje stvari i otvoriti se Njegovim putevima rješavanja?

Ne samo mi danas, nego su već Isusovi učenici stajali pred jednom za njih epohalnom korjenitom promjenom. Bili su tri godine s Isusom na putu. Bili su fascinirani Njegovim riječima i Njegovim iznenađujućim djelima. Osjećali su se ugodno s Njim i htjeli su da tako uvijek ostane.

Ali zatim dolazi Isus i govori o tome da će ih napustiti. To ih pogađa. Šokirani su. Njihov dosadašnji život bio je bez Isusa nezamisliv. Kako bez Njega dalje, kako bez Njega nastaviti Njegovo djelo? Kako bez Njega živjeti? Ali Isus se ne da odvratiti. Ustrajno ide svojim putem. Ali obećaje pomoć.

U vezi s tekstem

Ovi redci potječu iz oproštajnog govora. Ovaj govor ima cilj poučiti učenike i pripremiti ih za vrijeme poslije Njegove smrti, kad će Isus kao Uskrsnuli djelovati u svome Duhu. Sada Isus odlazi. Učenike to dovodi u tešku situaciju. Jer svijet u kojemu su ostavljeni, odbacit će i zamrziti i njih – kao Isusa. Kako će u tome svijetu opstati? Kako će bez Isusa znati kako se u tome svijetu ispravno ponašati?

Isus im tada obećava „*drugoga Branitelja*“, Parakleta, Duha Svetoga kao Branitelja i Zagovornika, Učitelja i Tješitelja. Pomoćnik (Branitelj) spadao je tada u područje pravnoga spora, dakle u sudbenu proceduru. On je bio pravobranitelj kojega se pozivalo u pomoć i obranu.

Time postaje jasno: Duh Sveti pomaže u sukobima i razračunavanjima u svijetu. On nas poučava, štiti i osposobljuje da kao Isusove svjedokinje i svjedoci – usred neprijateljske okoline – živimo. Duh Sveti je namjesnik Isusov. On stupa na njegovo mjesto. On nam pokazuje u različitim situacijama što je ispravno. Tako učenici Isusa ne gube Njegovim odlaskom. Naprotiv: U Branitelju dobivaju više nego što im je zemaljski Isus mogao dati. To postaje jasno u sljedećemu tekstu.

I ja ću moliti Oca i on će vam dati drugoga Branitelja da bude s

vama zauvijek: Duha Istine, kojega svijet ne može primiti jer ga ne vidi i ne poznaje. Vi ga poznajete jer kod vas ostaje i u vama je. Neću vas ostaviti kao siročad; doći ću k vama (Iv 14,16-18).

To sam vam govorio dok sam boravio s vama. Branitelj – Duh Sveti, koga će Otac poslati u moje ime, poučavat će vas o svemu i dozivati vam u pamet sve što vam ja rekoh. Mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem. Dajem vam ga, ali ne kao što svijet daje. Neka se ne uznemiruje vaše srce i neka se ne straši (Iv 14,25-27).

A kada dođe Branitelj koga ću vam poslati od Oca - Duh Istine koji od Oca izlazi - on će svjedočiti za mene (Iv 15,26).

No kažem vam istinu: bolje je za vas da ja odem: jer ako ne odem, Branitelj neće doći k vama; ako pak odem, poslat ću ga k vama. A kad on dođe, pokazat će svijetu što je grijeh, što li pravednost, a što osuda (Iv 16,7-8).

Još vam mnogo imam kazati, ali sada ne možete nositi. No kada dođe on – Duh Istine – upućivat će vas u svu istinu; jer neće govoriti sam od sebe, nego će govoriti što čuje i navješćivat će vam ono što dolazi. On će mene proslavljati jer će od mojega uzimati i navješćivati vama (Iv 16,12-14).

Duh Istine

Mi sve gledamo i prosuđujemo polazeći od našega motrišta. Naše ljudsko motrište je u mnogočemu vrlo usko i ograničeno. Obilježeno je sklonostima, predrasudama kao i vlastitim i tuđim iskustvima. „Ja to gledam tako!“ Ali Božje gledanje i prave realnosti daleko nadilaze naše ljudsko gledanje, opažanje i poimanje. Duh Sveti nas korak po korak uvodi u Božje gledanje. On nas blago poučava u srcu i potvrđuje istinu dubokim nutarnjim mirom. Hoće nas poučiti – u svemu! Pritom će uzimati iz čitave Isusove punine (usp. Iv 16,14), što je upravo na redu i voditi dalje. Tko se upusti u ovaj put, iskusit će da Duh Sveti otvara jedan nutarnji pristup do istina, protiv kojih smo se ranije bunili i kojima smo se odupirali.

Pitanje je: Želim li ga slušati? Želim li dopustiti da me Duh Sveti

pouči? Smije li mi u svim situacijama pokazati istinu, čak i kad je ona za mene teška, možda čak i neugodna?

Mi mislimo da puno toga znamo. „Taj bi trebao...“ „Samo da konačno jednom...“ mogu biti očitovanja opasne oholosti. Jer istina doduše oslobađa (usp. Iv 8,36), ali uvijek čini i malenim, poniznim, skromnim i jednostavnim. A mi često upravo to ne želimo.

Tri puta govori Isus o „*Duhu Istine*“, upravo zato jer istinu, pravu stvarnost sami po sebi ne možemo prepoznati (shvatiti). Mi ovisimo o Božjemu svjetlu. Kad Isus govori: „*Ja sam ... istina*“ (Iv 14,6), čovjek sa svim svojim duhovnim sposobnostima ovo ne može tako shvatiti. Po sebi smo apsolutno nesposobni za to. Pavao tumači ovo sljedećim riječima: „*Nego, kako je pisano: Što oko ne vidje, i uho ne ču, i u srce čovječje ne uđe, to pripravi Bog onima koji ga ljube. A nama to Bog objavi po Duhu jer Duh sve proniče, i dubine Božje. Jer tko od ljudi zna što je u čovjeku osim duha čovječjega u njemu? Tako i što je u Bogu, nitko ne zna osim Duha Božjega. A mi, mi ne primismo duha svijeta, nego Duha koji je od Boga da znamo čime nas je obdario Bog*“ (1 Kor 2,9-12).

Duh Istine pokazuje nam usređujuće ne samo da je Bog, Njegova ljubav i istina uvijek veća i više oslobađa, nego što smo mislili. On svijetu – a time i Bogu neprijateljskim područjima u nama – „dokazuje“ i otkriva grijeh. Grijeh je ono što nas dijeli od Boga, od potpunoga života i od ljubavi. Takvo otkrivanje može biti bolno. Ali ono je uvijek dar.

Novo „znanje“

„Moraš to vjerovati.“ Tko ovo čuje, može vjeru doživjeti kao potraživanje ili duhovno naprezanje. Ali kad dođe Duh Sveti, on će u nama „svjedočiti“ za Isusa. Vjera se spušta u srce i postaje neoborivom sigurnošću srca. Duh Sveti svjedoči našem srcu da je tomu tako. Tada svi mogu tvrditi nešto drugo. Mogu iznositi „dokaze“. Ali oni to znaju u svom srcu. Jednostavno znaju jer im Duh u njima svjedoči.

Ne postoje logični razlozi. Oni to jednostavno znaju i dive se, dive sve više i više! To se dogodilo na Duhove. Prije Duhova učenici

su u odnosu na Isusa imali mnoge dvojbe. Vjerovali su i istodobno sumnjali. Zatim je došao Duh Sveti i oni su znali tko je „bio“ Isus i pristali su uz to. „*Pouzdao dakle neka znade sav dom Izraelov da je toga Isusa kojega vi razapeste Bog učinio Gospodinom i Kristom*“ (Dj 2,36).

Ja sam ovo svjedočanstvo Duha Svetoga doživio kad mi je u srce položio poziv na svećeništvo. Iz jednoga trenutka u drugi „znao“ sam posve duboko i blago u sebi da trebam to postati. Bila je to neka vrsta nutarnjega svjetla koje je ostalo do danas. Ova sigurnost u dubini moga bića nije mogla biti pomućena racionalnim mislima. Koliko god to zvučalo paradoksalno, ja sam kasnije mogao dvojiti (a i dvojio sam) o tome ima li Boga. Ali, da sam trebao postati svećenik, o tome nisam mogao dvojiti. „Znanje“ je jednostavno bilo i ostalo prisutno.

Ovdje se može otvoriti i razumijevanje za to što Isus misli pod grijehom protiv Duha Svetoga (usp. Mt 12,31-32; Mk 3,9) koji ne može biti oprostjen. U grijehu protiv Duha Svetoga čovjek ima nutarnje svjetlo. On točno zna što je ispravno, ali uskraćuje sebe i ostaje svjesno pri ovome uskraćivanju.

Radost u slavljenju

Dok smo mi ljudi skloni uvijek iznova sebe, svoja postignuća, ideje i predodžbe stavljati u središte, Duh Sveti čini promjenu polova. On gleda na Isusa i u središte stavlja Nega i Njegovo djelovanje. Čini ga velikim. „*On će mene proslavljati*“ (Iv 16,4). On pokazuje Isusovu slavu, slavu Uskrsnuloga i Živoga. Drukčije rečeno: Duh Sveti objavljuje Isusa iz Nazareta kao Kyriosa, kao Gospodina, kao Mesiju – ukratko kao onoga kojemu je Otac dao svu vlast na nebu i na zemlji.

Pavao preuzima ovo u jednome himnu. Isus je bio potpuno otvoren za Boga i bio je poslušan svome Ocu do kraja, do Križa slijedeći njegove naputke. „*Zato Bog njega preuzvisi i darova mu ime, ime nad svakim imenom, da se na ime Isusovo prigne svako koljeno nebesnika, zemnika i podzemnika. I svaki će jezik priznati: 'Isus Krist jest Gospodin' – na slavu Boga Oca*“ (Fil 2,9-11).

Ovu spoznaju, ukoliko hoće postati sigurnost srca a ne prazna teološka formula, može darovati samo Duh Sveti. „Nitko ne može reći: 'Gospodin Isus' osim u Duhu Svetom“ (1 Kor 12,3b). Priznati Isusa Gospodinom izvor je velike radosti i neslomive nade. Jer time je rečeno: Ljubav, život, radost i istina će pobijediti! To je istina koja poziva na pogledanje prema gore sa strahopoštovanjem, radosno i zahvalno, na klanjanje i slavljenje. Tko spozna sjaj, ljubav i snagu Isusa Krista, Gospodina, ne može ostati sjediti nego je primoran na klanjanje i slavljenje. Raduje se zbog gospodstva ljubavi Isusa, Gospodina.

Duhovi su blagdan radosti zbog Boga i Njegova djelovanja. Ljudi okupljeni na Duhove bili su pogođeni. „Svi ih mi čujemo gdje našim jezicima razglašuju veličanstvena djela Božja. Svi su izvan sebe zbunjeno jedan drugoga pitali: 'Što bi to moglo biti?' Drugi su pak govorili: 'Slatkog su se vina ponapili!'“ (Dj 2,11-13). Pjevanje i klicanje zbog Boga nisu znali protumačiti. Bilo je to nešto opojno kao previše slatka vina.

Poziv dati prostora Duhu radosti zbog Boga, odzvanja višestruko u Novome zavjetu. „I ne opijajte se vinom u kojem je razuzdanost, nego – punitite se Duhom! Razgovarajte među sobom psalmima, hvalospjevima i duhovnim pjesmama! Pjevajte i slavite Gospodina u svom srcu!“ (Ef 5,18-19).

Na putu u otvorenu budućnost

Učenici su se mogli, kad je Isus od njih otišao, čvrsto držati svojih iskustava s Isusom i svojih želja. Ali nisu to učinili. Svoj duh i svoje srce otvarali su za puteve i iskustva koja nisu poznavali. Posezali su za Braniteljem, Pomoćnikom. Tako su Duhovi bili mogućí a s njima i posve novi putevi.

Nas se također pita. Naočigled naših osobnih problema, naočigled političkih, društvenih i gospodarskih pitanja, naočigled epohalnih korjenitih promjena, naočigled situacije Crkve gdje nitko pravo ne zna dalje, možemo se usredotočiti na od ranije pouzdano. Možemo se čvrsto držati minulih dobrih iskustava. Ali se možemo okrenuti i otvoriti Duhu Svetom: „Dođi, Duše Sveti i pokaži nam

svoje gledanje, povedi nas svojim putevima! Spremni smo slijediti te u otvorenu budućnost.“

Zato se možemo usmjeriti (ispružiti) prema Njegovim putevima rješenja, prema Njegovu gledanju i Njegovoj snazi. Tada bi se mogla stvarno dogoditi novost, novost u našim srcima, novost u našem društvu, novost i u našim Crkvama – kao tada na Duhove.

Duhovi su bili početak otvorene budućnosti. Vođeni Duhom Svetim učenici nisu znali kako će s njima i s Isusovom stvari dalje ići. Oni su doduše kod Isusa neke stvari vidjeli. Imali su i zadaću evangelizirati, naviještati Božje kraljevstvo i ozdravljati. Ali kako se to sada treba dogoditi? Duhovi su riješili njihov problem. Oni doduše ni prije ni poslije nisu znali što im je činiti. Ali su u svojim srcima iskusili Branitelja, Parakleta, Duha Svetoga. Ne kao tek neku misao ili sanjariju ili inače neki proizvod ljudske mašte ili razuma, nego kao konkretni Ti, kao Osobu. Duboko u njima ovaj Ti ih je vodio. Korak po korak pokazivao put. To je bilo rješenje. Oni nisu znali Kamo. Ali su znali da ih je tim putem vodio Duh Sveti.

Iznenadjenje u Taizeu

To me podsjeća na posljedice jednoga od mojih najopipljivijih iskustava Duha Svetoga koje sam doživio u Taizeu. Otišao sam nekoliko dana onamo jer sam htio ondje posjetiti jednu meni dragu osobu. I svaki dan sam čekao na odgovarajuću poštu. Prolazili su dan za danom a iščekivano pismo jednostavno nije stiglo. Tako sam u šutnji proveo više dana nego što sam planirao. Budući da pismo naposljetku uopće nije stiglo, prošlo je upravo devet dana.

U to sam vrijeme iz dana u dan sve više shvaćao kako se u mojim dubokim slojevima neke stvari pokreću. Javljale su se Božje riječi koje su se neprestano ponavljale. Ja, ili bolje „ono“ počelo je u meni slaviti Boga. Rasli su mir i nutarnja radost. U nedjelju u Euharistiji bio sam iznutra primoran na to da svoj život potpuno i u svemu predam Božjemu vodstvu. Iza toga se u meni proširio osjećaj slobode i prostranstva. Vidio sam kako su okovi iznutra nestali.

Zatim sam se godinama svim svojim snagama trudio osloboditi zavisti prema jednome suradniku. Puno sam na tu nakanu molio.

Sada sam doživio kako se ovo u meni korak po korak oslobađa. Osjećao sam se sve više i više slobodan. To me je činilo veselim. U meni je slijedom toga sve više raslo nutarnje slavljenje Boga. Vratio sam se kući kao „drugi“ čovjek. Primijetio sam kako su se neke stvari u meni promijenile ili su se počele mijenjati. A prije svega bila je prisutna nova radost u Bogu. Odnos prema Bogu bio je „ispunjeniji“. U meni je jednostavno više „teklo“ (strujalo). Osjećao sam kako mi biblijski tekstovi, koji mi ranije nisu ništa govorili, govore sve više. Biblija je postala životnija. Unatoč studiju u mnogočemu u liturgiji nisam imao nutarnjega odnosa. Bile su to fraze, riječi i rečenice bez sadržaja. Ovo se sada promijenilo. Mnogi tekstovi postali su mi jasni i napunjali se životom.

Doživio sam meni do tada nepoznatu radost, štoviše novu sreću. Ali istodobno sam osjetio da mi se sprema nova zadaća. Kad sam o svemu tome pripovijedao drugima, samo su slijekali ramenima. Što ga je sada opet spopalo, mislili su. Nisu me uz najbolju volju mogli razumjeti. A kad sam postavio nove puteve, javilo se pitanje puno bojazni: Kamo će sve to odvesti? Ostanimo ipak radije pri prokušanome. Tu znamo na čemu smo. Ali pitanje – kamo sve to vodi – više me nije uznemirivalo. Jer sam duboko u sebi opažao prisutnost kojoj sam mogao vjerovati.

Vlastite misli:

Tekstovi:

2 Kor 2,6-10. 2,10-16; Ef 5,15-20; Kol 3,12-17; Iz 43,18-21, Fil 2,5-11; Lk 10,21-22

5.

Duhovi – primiti snagu

Duhovi su promijenili Petra

Mnogi naslućuju što je ispravno. Drugi to čak točno znaju. Ali samo znanje još uvijek nije dostatno. Petar je znao da je bilo krivo zatajiti Isusa. Pa ipak je to učinio. Nije nedostajalo dobre volje, nego je nedostajalo snage. Ovo se promijenilo na Duhove. U njega i sve učenike i učenice ušli su oganj i snaga. On je odjednom postao drukčiji. Ranije tako slabi Petar koji se iz straha pred jednom sluškinjom bojao priznati Isusovim, stoji sada pred tisućama ljudi. Jasno i nedvosmisleno ispovijeda Isusa i priznaje se Njegovim.

Petar je dobio snagu i ova snaga ga, unatoč njegova straha od ljudi, osposobljuje otvoreno govoriti. On stoji potpuno uz ono što u svom srcu osjeća i vjeruje. Smjelost, tako Luka u Djelima apostolskim naziva ovaj stav. Petar ima slobodu potpuno reći (govoriti) i učiniti ono što osjeća u srcu. Odvažnost je toliko snažna da može prihvatiti ruganje, prezir i odbijanje.

Duhovi su promijenili Petra. Pa ipak Petar nije ostao bez

slabosti. Ni njegov strah pred ljudima nije splasnulo. Pavao će ga kasnije zbog toga pozvati na red i prekorigiti. Pa ipak je nešto ostalo trajno drukčije. Petar više nije 'mogao' zaniijekati (zatakjiti) Isusa. Radije je na sebe prihvatilo ruganje, tamnicu i udarce. Više puta svjedoči za Isusa pred velikim vijećem. Kad veliko vijeće njemu i Ivanu zabranjuje govoriti, odgovaraju: „*Sudite je li pred Bogom pravo slušati radije vas nego Boga. Mi doista ne možemo ne govoriti što vidjesmo i čusmo*“ (Dj 4,19-20). A malo kasnije pred velikim svećenikom: „*Nismo li vam strogo zabranili učiti u to Ime? A vi ste eto napunili Jeruzalem svojim naukom ...*“ Petar i apostoli odvrate: „*Treba se većma pokoravati Bogu negoli ljudima!*“ (Dj 5,28.29).

Nova radost

U njima nije živjela samo snaga za svjedočenje, nego i velika radost. Dok su ih oćaravala njihova prva iskustva sa zemaljskim Isusom i dok su osjećaji bili ispunjeni radošću, sada je radost puno dublja. Kad su bili bićevani, nisu bili srditi niti su rezignirali – kako je Bog mogao to dopustiti – nego stoji: „*Oni pak odu ispred Vijeća radosni što bijahu dostojni podnijeti pogrde za Ime*“ (Dj 5,41). S Duhom Svetim u njihovo je srce došla duboka radost. To je Isusova radost, trajna radost, neovisna o uspjehu ili neuspjehu, o sreći ili boli: *To sam vam govorio da moja radost bude u vama i da vaša radost bude potpuna*“ (Iv 15,11). „*Ovo govorim u svijetu da imaju puninu moje radosti u sebi*“ (Iv 17,13).

Isus je znao da biti-kršćanin, put s njim, stvara radost i zadovoljstvo samo onda kad je tu Duh Sveti. Bez Duha Svetoga živimo u neprestanoj preopterećenosti. „*To treba kršćanin ... to se mora kao dobra kršćanka ... Ali i onaj ... Pritom se nipošto ne smije zaboraviti ... Pazi, inače ...*“

Toliki zakoni, propisi, zapovijedi i zabrane. Biblija je puna toga. Ne samo to. Današnje vrijeme donosi i druge zahtjeve. Ne mali broj kršćanki i kršćana osjećaju se zato pod prisilom (pritiskom). Ne uspijevaju, unatoč svim njihovim naprezanjima. Osjećaju se kao zatakjivaći. Vjera postaje teret. Suzuje. Katkada ulove sebe u mislima: Sada, u ovoj situaciji, radije bih bio bez vjere, tada bih potpuno i

mirne savjesti popustio draži osjećaja...

Upravo zato jer mnogi vjeru osjećaju i doživljavaju kao teret i suzivanje, mnogi se od nje okreću. Razumljivo – jer biti slobodan i sretan naša je najdublja potreba. Nitko ne nosi rado teret kojega se može osloboditi. A bez svega toga što spada u kršćanstvo, čovjeku je u nekim situacijama lakše i jednostavnije. To je kao s biciklom. Sportskim biciklom moguće je napor snage upravo prilagoditi okolnostima ili dozirati. Ako bi se na biciklu montirao motor, ovo bi bio dodatan teret. Gaženje postaje napornije. Tako mnogi kršćansku vjeru doživljavaju kao dodatan teret. Ali to se mijenja ako je u motoru gorivo, benzin. Sada motor postaje darom. Zahvaljujući njemu napredujem brže i bez naprezanja. Gorivo, benzin je u ovoj slici Duh Sveti. On čini da kršćansku vjeru doživljavamo kao dar, kao opuštenost.

Postati nanovo osposobljen

Zato Isus poziva učenike da čekaju: „*Ostanite zato u gradu dok se ne obučete u Silu odozgor*“ (Lk 24,49). „*I dok je jednom s njima blagovao, zapovijedi im da ne napuštaju Jeruzalema, nego neka čekaju Obećanje Očevu koje čujete od mene*“ (Dj 1,4). Ne odlazite. Suprotstavite se prisili postignuća. Ostavite ponajprije svoje ideje i programe, inače ćete posredovati svoje predodžbe. Ljudi osjećaju vašu nestrpljivost a ne Duha koji čini slobodnim i radosnim. Ostanite i čekajte Jer kršćanstvo je bez Duha Svetoga mamurluk i frustracija za frustracijom. S vremenom se prestane s time ili će srce ostati na distanci.

Ne činite sami, govori Isus time dalje. Kršćanstvo nije postignuće ljudi. Biti kršćanin nije djelo ljudskih nezgrapnih snaga. I ne gradi na super intelektualnim ljudima. Ne, kršćanstvo gradi na snazi Duha Svetoga. „*I ja priđoh k vama slab, u strahu i veliku drhtanju. I besjeda moja i propovijedanje moje ne bijaše u uvjerljivim riječima mudrosti, nego u pokazivanju Duha i snage da se vjera vaša ne temelji na mudrosti ljudskoj nego na snazi Božjoj*“ (1 Kor 2,3-5). Pavao je u svome strahu i slabosti gradio potpuno na ovoj snazi.

„Nego primit ćete snagu Duha Svetoga koji će sići na vas i bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje“ (Dj 1,8). Primiti je ispravan izraz. Mi snagu ne moramo proizvoditi, izrađivati, nego otvoriti srce, ispružiti ruke i primiti.

U grčkome izvornom tekstu za snagu stoji riječi „dynamis“. Podsjeća na dinamit, na naboj snage. Dinamičan znači snažan, elegantan. Dinamičan čovjek ima polet. Dinamo kod bicikla pretvara snagu mišića nogu u svjetlo. To mogu biti napatci na djelovanje snage Duha. Snažno, nabijenom snagom, može Duh Sveti čovjeka pogoditi i puno toga otvrdnuloga smekšati. On hoće od nas načiniti dinamične žene i muškarce, dinamično pokretljivu zajednicu. Ljudske, neukroćene energije nagona može On tako preobraziti da one čovjeku pomognu zračiti.

„Bit ćete ...“ znači Duh Sveti će nas osposobiti. Duh Sveti će nas osposobiti za novu ljubav prema našem partneru, za novu ljubav prema našoj djeci. Osposobit će nas za više strpljivosti. Duh Sveti će nam darovati nov, dublji osjećaj za pitanja i trpljenje ljudi. Učinit će nas osjetljivima. Otvorit će nas i za ljepote i trpljenje stvorenja. Dat će nam spoznati vrijednost i dostojanstvo našega ljudskog života. Duh Sveti će nas osloboditi od straha od drugih. Darovat će nam snagu da sve više i više stanemo uza se i uza svoje osjećaje. Duh Sveti olabavljuje, razrješuje sponu jezika tako da se slobodno i hrabro odvažujemo reći što nam je na srcu. Duh Sveti nam dariva novu radost u vjeri i u Crkvi. Duh Sveti stvara radost moljenja, radost čitanja Biblije i radost slavljenja Boga. Duh Sveti nam može dati mir usred sukoba i napetosti, utjehu i snagu usred trpljenja. Duh Sveti osposobljuje za kršćanski život.

Gdje je čovjek tako ispunjen Duhom Božjim tu nebo postaje stvarnost u srcu dotičnoga čovjeka. Jednostavno je divno doživjeti kako nas Duh Sveti izvodi preko naših granica i naših sjena. Lijepo je osjetiti kako rane zacjeljuju a odnosi postaju novi, kako polagano postajemo novi ljudi. Za to je potrebno vrijeme, ali funkcionira!

„... mi svjedoci.“ Isus ne traži učene koji o njemu puno znaju i koji o njemu mogu pripovijedati. Isus traži svjedoke: žene i muškarce

preko kojih će Njegova prisutnost postati iskusiva. Žene i muškarce u kojima će živjeti i u kojima će susreti ljudi doći u dodir s Njim, primijetili oni to ili ne. Drukčije rečeno: Isus ne traži ljude koji znaju puno o Njegovu svjetlu, nego ljude koji jesu Njegovo svjetlo, ne ljude, koji poznaju sva tumačenja evanđelja, nego ljude koji su i sami Evanđelje.

Čamac na vesla ili jedrenjak

Jedna druga slika – a nalazi se također u duhovskome izvješću – jest vjetar. Isus je u jednome razgovoru rekao Nikodemu: „*Vjetar puše gdje hoće; čuješ mu šum, a ne znaš odakle dolazi i kamo ide. Tako je sa svakim koji je rođen od Duha*“ (Iv 3,8). Duh Sveti je kao vjetar, katkada blag, katkada pak olujan – u svakom slučaju nije ga moguće planirati ni načiniti. Tko se dade pokrenuti Duhom Svetim, mora biti otvoren za iznenađenja i nepredviđenosti. Potrebno je „srce spremno za iznenađenje“. Tko je previše zaokupljen vlastitim planovima i želi svime ovladati, može brzo postati gluh za glas i neplanirana nadahnuća Duha Svetoga.

Sa ili bez Duha Svetoga živjeti i biti Crkva – slika toga je lađica. Kod čamca na vesla sve ovisi o našim naprezanjima. Jedrenjak računa s energijom vjetra. Plovi jednostavnije, a najčešće čak i brže. Ali i kod jedara je potrebna vlastita suradnja. Moramo jedra napeti i uložiti vlastitu spretnost.

Čamac na vesla ili jedrenjak – iz kojega izvora energije živite i iz kojega želite živjeti? Razmislimo: Tko živi iz vlastite snage i energije, sam svime ovladava. Ovo je posebno slučaj kod onoga koji ima medvjedu snagu. Ali on je nakon postignuća i odgovarajuće iscrpljen. Kod stila života jedrenjaka mi ovisimo o vjetru. Mi njime ne ovladavamo. Ne možemo ga kontrolirati. Ako nema vjetra, jedva ćemo napredovati. Tada možemo počiniti i čekati. Kod puno vjetra plovimo bržim tempom naprijed. Tada je potrebna sva naša budnost i koncentracija. Kako god bilo, mi nakon vožnje nikada nećemo biti potpuno iscrpljeni, dapače na stanovit način možemo promatrati kako to vjetar čini.

Još jednom čamac na vesla ili jedrenjak – kojom snagom želite

živjeti? Ovo pitanje postalo je u mojoj daljnjoj izobrazbi konkretno. Neočekivano mi priđe mlađi čovjek. On je u svome srcu o meni imao sljedeću nutarnju sliku: Tu je lađica sa snažnim (jakim) motorom koji marljivo tjera naprijed. Ali sada motor bude izvađen. Ali sada se razapinju jedra. Pri velikome (snažnom) vjetru lađica napreduje još brže. Pri bezvjetrici vlada mir i lađica vrlo polagano ide naprijed. I on u vezi s time kaže: Trebam to pripustiti jer to je znak Isusove ljubavi. Trenutačno mi je bilo jasno što se pod time misli. Prijeći s vlastitoga planiranja na izbor trenutka i vodstvo Duha. Vrijeme plodnijega intenzivnijega rada i vrijeme kad nešto jedva ide naprijed prihvatiti i odgovarajuće se (prema tome) podesiti. Katkada mislim da sam svjestan, da je tu prisutna milost Duha, da se stvar odvija – ne načinivo i planirano. Drugi puta pak opažam da ništa ne ide i da radije trebam leći na palubu, nego dalje petljati.

Pritom mi je postalo jasno jedno: Živjeti snagom Duha Svetoga ne znači sam imati moć i snagu i njome moći raspolagati, nego biti ovisan o Bogu i to ostati. Možda nam je s Duhom Svetim teško zbog toga što ne želimo ovisiti. Mi radije hoćemo svime ovladati i sve staviti pod kontrolu. Možda nam je zbog toga teško i s Duhovima. Jer na Duhove više ništa nemamo pod kontrolom. To zadaje strah. Plašimo se ove strane Boga koju ne možemo objasniti, zaslužiti i kojom ne možemo ovladati. Tako čeznemo za Duhovima, a zatvaramo svoje srce pred iznenađujućim zahvatom i djelovanjem Duha.

Isusova djelotvorna snaga

Posve drukčije je kod Isusa. On je 30 godina živio tiho i povučeno. I to se odjednom promijenilo kad je slušao propovjednika pokore Ivana. U njegovim je riječima osjetio poziv svoga Oca. Njegov odgovor na ovaj poziv bio je jasan Da. Kao znak da potpuno hoće ispuniti Očevu zadaću Isus se dao od Ivana krstiti. To se dogodilo neočekivano: „*I odmah, čim izađe iz vode, ugleda otvorena nebesa i Duha poput goluba gdje silazi na nj*“ (Mk 1,10). Polazeći od Boga u njemu se dogodila promjena. Isus je na jedan nov način primilo Duha Svetoga. Nakon što je Isus Ocu dao svoj bezuvjetni Da, Otac je

njemu darovao snagu da ispuni svoju zadaću.

Od ovoga je trenutka u Isusu na djelu bila jedna nova snaga, jedna nova energija. Duh Ga je najprije nagnao u pustinju da bi o svome vlastitome božanskom poslanju primio veću jasnoću. Ovdje je naučio suprotstaviti se kušnjama (napastima) svoga puta. Tu, u 40-dnevnoj borbi u pustinji Isus se borio protiv napasti komotnijega puta, protiv napasti oholosti i protiv napasti laži. U ovim nutarnjim borbama Isus je urastao dublje i jasnije u poslanje svoga Oca.

Posljedica ovoga Isusova 40-dnevnog vremena pustinje bila je: „*Isus se u snazi Duha vrati u Galileju*“ (Lk 4,14). Sada je Isus počeo propovijedati i djelovati. Ljudi su u Njegovim riječima i Njegovim djelima osjetili novu snagu, snagu Duha Svetoga. Ovaj je Duh u Njegovim riječima činio ljude iznutra pogođenima. Ovaj je Duh u njegovim djelima ozdravljao nebrojene ljude. Oslobađao ih je svih vezanosti i ovisnosti. Tako se očitovao Božji život, Božje kraljevstvo.

Duh Sveti davao je Isusu jasnoću koga da pozove za učenike. Davao mu je i prave riječi za Njegovo naviještanje. Duh Sveti davao Mu je posebnu spoznaju tako da je znao kako izgleda u srcima ljudi. Često su htjeli Isusu postaviti zamku. Tada mu je Duh Sveti davao riječi mudrosti tako da je sve išlo „glatko“. Duh Sveti je davao Isusu snagu da vjerno ide putem, premda je gotovo posvuda bilo sukoba i napetosti. On je davao Isusu snagu da na sebe vjerno uzme mučeništvo križa.

Duh Sveti je bio djelotvorna snaga u Isusovu životu. Drugim riječima: Otac je u snazi Duha Svetoga činio u Njemu svoja djela. Kad je Isus na krštenju rekao Da Očevoj zadaći odlučio je potpuno se od Njega dati voditi. To je značilo biti potpuno budan i spreman za poziv u Sada, u dotičnome trenutku. To oslobađa. Tako Isus, kad je bio na putu u Nain, nije znao da ondje hoće pokopati jedinca sina majke udovice (usp. Lk 7,11-17). Inače bi morao točno paziti na vrijeme kako ne bi propustio pravi trenutak. To bi mu otežalo da na putu bude otvoren za učenike i veliko mnoštvo ljudi. Ali Isus je bio otvoren. Zato je otvoren i za Očev poziv koji je uslijedio upravo u trenutku kad je ugledao žalobnu povorku. I Isus je učinio ono što je

Otac po njemu htio učiniti.

U vezi s tekstem

Ni ovoga puta za meditaciju ne predlažem jedinstven tekst, nego su to citati uzeti iz povezanosti. Pritom Vas pozivam da oslušujete temeljne stavove koji se pojavljuju u svim redcima. To je stav koji Isus u Ivanovu evanđelju označuje kao „*moj čas*“ (usp. Iv 2,4; 12,23; 13,1) ili „*moje vrijeme*“. Pod time on misli na vrijeme koje je utvrdio Otac. Otac određuje. Isus živi potpuno od Očeva vodstva.

Jedan primjer: Budući da su Židovi htjeli Isusa ubiti, Isus je mislio da na blagdan Sjenice ne ide u Jeruzalem. Zato je rekao braći: „*Vi samo uzidite na blagdan. Ja još ne uzlazim na ovaj blagdan jer moje se vrijeme još nije ispunilo. To im reče i ostade u Galileji*“ (Iv 7,8-9). Ali kasnije je čuo tihi Očev poziv pa je ipak otišao. *Ali pošto njegova braća uzidoše ma blagdan, uzide i on, ne javno, nego potajno*“ (Iv 7,10). Tako je Isus živio u neprestanoj otvorenosti za tihi poziv svoga Oca i za ono što Otac po njemu hoće izdjelovati. Ovo tumače sljedeći redci: „*Kaže im Isus: 'Jelo je moje vršiti volju onoga koji me posla i dovršiti djelo njegovo'*“ (Iv 4,34).

„*Isus nato odvrati: 'Zaista, zaista, kažem vam: Sin ne može sam od sebe učiniti ništa, doli što vidi da čini Otac; što on čini, to jednako i Sin čini. Jer Otac ljubi Sina i pokazuje mu sve što sam čini. Pokazat će mu i veća djela od ovih te ćete se čudom čuditi'*“ (Iv 5,19-20).

„*Ja sam od sebe ne mogu učiniti ništa: kako čujem, sudim, i sud je moj pravedan jer ne tražim svoje volje, nego volju onoga koji me posla*“ (Iv 5,30).

„*Jer nisam ja zborio sam od sebe, nego onaj koji me posla – Otac – on mi daje zapovijed što da kažem, što da zborim. I znam: zapovijed njegova jest život vječni. Što ja dakle zborim, tako zborim kako mi je rekao Otac*“ (Iv 12,49-50).

„*Ne vjeruješ li da sam ja u Ocu i Otac u meni? Riječi koje vam govorim, od sebe ne govorim: Otac koji prebiva u meni čini djela svoja. Vjerujte mi: ja sam u Ocu i Otac u meni. Ako ne inače, zbog samih djela vjerujte. Zaista, zaista, kažem vam: Tko vjeruje u mene, činit će djela koja ja činim; da veća će od njih činiti jer ja odlazim*

Ocu“ (Iv 14,10-12).

„Otac koji prebiva u meni čini djela svoja.“ Isus hoće potpuno dopustiti da Otac djeluje po Njemu. On je jedno s Njim. Tako se u njemu može objaviti i proširiti Božje područje ljubavi i spasenjsko djelovanje.

Vlastite misli:

Tekstovi:

Dj 1,1-8; Dj 4,1-22; Dj 5,21-42; Iv 3,1-13; Lk 7,11-17; Iv 7,1-13; Iv 14,8-14

6.

Duhovi – Bog stvara novo tijelo

Duh Sveti – snaga Božjega kraljevstva

Snagu Duha Svetoga ne smijemo zamijeniti sa nasiljem (silom). Ona nije ni ona moć koju mi provođenjem naših vlastitih projekata, želja i ideja možemo uložiti, koliko god oni bili dobri i idealni. Takva upotreba Božje snage jedan je oblik magije koju danas učestalo nude različiti iscjelitelji i ljudi s posebnim snagama. Da su takve snage stvarno tu, ne govori ništa o njihovu izvoru. Ljudi mogu i s mračnim snagama dobiti ozdravljenje i pomoć u svojim problemima. Ali to je najčešće površna pomoć. Već pučka mudrost govori: Đavao ti daje što hoćeš, ali ti za to uzima dušu. Tako uporabom takvih snaga mogu nastati okovi i vezanosti na duševnome području.

Znakovi, iscjeljenja i čudesa nisu nikakav dokaz djelovanja Duha Svetoga. „Ako vam tko rekne: 'Evo Krista ovdje! Eno ondje!' – ne vjerujte. Ustat će doista lažni Kristi i lažni proroci i tvorit će znamenja i čudesa da, bude li moguće, zavedu izabrane“ (Mk 13,21-22).

Postoje i negativne snage. O njima govori Ivan u Otkrivenju. Zvijer, kao velika negativna snaga, „čini znamenja velika ... Tako zavodi pozemljare da se poklone prvoj Zvijeri znamenjima koja joj je dano činiti“ (Otk 13,13-14). Pomutnja se može dogoditi zbog toga što takve snage i sile u sebi imaju privid dobrog i korisnog, i zato mnogi podliježu zabludi da je ovdje na djelu Bog.

Jedna karakteristika snage Duha Svetoga sastoji se u vezanosti uz Božje kraljevstvo, uz Očevu volju. Tu uvijek ponajprije dolazi izručenje Božjemu vodstvu i ravnanju, usmjerenost na Oca. „*Otac koji prebiva u meni, čini djela svoja*“ (Iv 14,10). Ne treba činiti ono što mi hoćemo. Ne radi se o našem kraljevstvu, nego o kraljevstvu Božjem. Snaga Duha Svetoga vezana je uz poslušnost. „*I mi smo svjedoci tih događaja i Duh Sveti kojega dade Bog onima što mu se pokoravaju*“ (Dj 5,32). Zato i jest problematično, da ne kažem neki oblik magije kad imamo neki vlastiti projekt i namjeru i za to molimo snagu Duha Svetoga. Tako pokušavamo Božju snagu uporabiti za sebe, za svoje vlastite ciljeve. Tada su to naša djela koja činimo Božjom snagom.

U Božjemu kraljevstvu se ipak radi o Božjemu djelovanju, o Njegovoj volji. Najprije dakle slušamo i pitamo: Što Ti želiš sa mnom, što želiš u nama i po nama učiniti? Najprije slušamo, a zatim djelujemo. To je sve drugo samo ne jednostavno. Prečesto sebe ulovim u težnji da poticajima Duha Svetoga malo pripomognem da bi ipak nešto više išlo prema mojim predodžbama – onako kako ja mislim.

U trenutku biti budan

Što nam je činiti Duh Sveti nam najčešće ne pokazuje unaprijed, nego u sadašnjemu trenutku. „*Kad vas budu dovodili pred sinagoge i poglavarstva i vlasti, ne budite zabrinuti kako ćete se ili čime braniti, što li reći! Ta Duh Sveti poučit će vas u taj čas što valja reći*“ (Lk 12,11-12).

Takav stav oslobađa od tjeskobnih briga: Hoću li uspjeti? Što u vezi s time trebam reći? Smijemo se pouzdati u Duha Svetoga, što ne znači da je savjesna – ne bojažljiva – priprava suvišna. Kad smo

pridonijeli svoj dio, ostalo ali i rezultate smijemo prepustiti Njemu.

Upravo jer je snaga Duha Svetoga vezana uz volju Božju, uzima od nas agresivnost i osjetljivost. Smije doći drukčije nego što su moji osjećaji, sklonosti i želje. Smije doći drukčije, jer se ne radi o našem vlastitom, nego o Božjem kraljevstvu. Ova nutarnja sloboda pokazuje da smo inspirirani Duhom Svetim. Jer *„gdje djeluje Duh Gospodnji, tu je sloboda“* (2 Kor 3,19). Sloboda i ljubav pripadaju skupa. Štoviše, to je njegova snaga ljubavi koja želi djelovati. Ovo nije naš posjed. Time ne možemo raspolagati.

Novo tijelo

Ova Očeva snaga ljubavi potpuno je ispunjala Isusa iz Nazareta. Pritom Ga je vodio netko drugi, Njegov Otac. Duh Sveti je bio djelotvorna snaga s kojim je surađivao. Tako je Isus iz Nazareta živio sve dok nije umro na križu. Za učenice i učenike bila je to katastrofa njihova života. Gotovo je sa snom o Božjemu kraljevstvu. Sa snom o novim mogućnostima života. Ali oni su se u tome prevarili. Nije gotovo sa snom, nego s načinom kako ga je Bog realizirao. Jer dogodilo se iznenađujuće drukčije: Bog je uskrisio Isusa. Darovao Mu je nov, nerazoriv život. Isus živi! Učenici su mogli iskusiti Isusa kao Živoga. Zatim je na Duhove pridošlo nešto novo. Bog je uskrsnulomu Isusu stvorio novo tijelo po kojemu je Isus svoje poslanje mogao nastaviti do kraja vremena. Poslanjem Duha Svetoga stvorio je Tijelo Isusa Krista koje se sastojalo od ljudi koji su svoj život povezivali s Isusom (vezivali uz Isusa) onako kako je i Isus bio povezan sa svojim Ocem i kako su se otvarali snazi Duha Svetoga.

Tada se ispunilo Isusovo obećanje koje je u oproštajnom govoru dao učenicima: *„Neću vas ostaviti siročad; doći ću k vama“* (Iv 14,18). Isus je u Duhu Svetom na nov način došao k svojim učenicima i sada ostaje zauvijek s njima, štoviše u njima. Tada, na Duhove, došlo je i do ispunjenja onoga što je Ivan Krstitelj rekao: *„Ja vas krstim vodom ... On će vas krstiti Duhom Svetim i ognjem“* (Lk 3,16). Cilj Isusova poslanja jest krstiti Duhom Svetim i ognjem. On hoće izdjelovati novi život. Snagom ljubavi svoga Duha hoće prožeti

nas, svoje Tijelo. Snagu, ljubav i oganj hoće položiti u nas. Hoće i nas ispuniti onim istim Duhom kojega je na svome krštenju primio na Jordanu, da bi mogao, preko nas, nastaviti svoje poslanje do kraja vremena.

U jednoj kritici jedne pjesme to je opisano ovako: „Duh Gospodnji propuhuje svijet, snažno i neukrotivo; kamo god dođe njegov ognjeni dah, kraljevstvo Božje postaje životno. Tu Krist korača u vremenu u hodočasničkoj odori svoje Crkve, hvaleći Boga: Aleluja.“

Duhovi – Isus započinje živjeti u novome tijelu

To se dogodilo na Duhove. Djela apostolska opisuju to ovako: *„Kad je napokon došao dan Pedesetnice, svi su bili zajedno na istome mjestu. I eto iznenada šuma s neba, kao kad se digne silan vjetar. Ispuni svu kuću u kojoj su bili. I pokažu im se kao neki ognjeni razdijeljeni jezici te siđe po jedan na svakoga od njih. Svi se napuniše Duha Svetoga i počеше govoriti drugim jezicima, kako im već Duh davaše zboriti“* (Dj 2,1-4).

Mi govorimo jezikom. Tako je učenicama i učenicima darovan novi govor (jezik). Ljudi, koji su se ranije jedva odvažili otvoriti usta, izgubili su svoju plahost i bojažljivost i govore. Čine nešto što po sebi ne mogu. Govore drugim jezicima. Pripuštaju da se u njima i po njima nešto dogodi. Strah da nešto ne mogu, strah da bi se mogli osramotiti, nestaje. To – Duh Sveti – govori iz njih. Posljedica toga jest da ih ljudi najrazličitijih zemalja mogu razumjeti. U njihovu govorenju i slavljenju Boga osjeća se Božji Duh tako da ljudi zatečeni pitaju: Što je to?

„A Petar zajedno s jedanaesticom ustade, podiže glas i prozbori: 'Židovi i svi što boravite u Jeruzalemu, ovo znajte i riječi mi poslušajte!'“ (Dj 2,14). Ovaj Petar, koji je pred ljudima bio pun straha, stoji nepripravljen pred tisućama ljudi i počinje glasno propovijedati. Jednostavno govori što mu Duh iznutra kazuje, odvažno i slobodno. Sam Isus govori preko njega.

To je imalo posljedice: *„Kad su to čuli, bili su duboko potreseni“* (Dj 2,37). Za Isusa stoji: *„Ljudi bijahu zaneseni njegovim naukom. Ta*

učio ih je kao onaj koji ima vlas, a ne kao pismoznanci“ (Mk 1,22). Isti Duh Sveti koji je u Isusovim riječima izazvao pogođenost, djeluje sada u Petrovim riječima. Pogođeni pitali su slušateljice i slušatelji: „Što nam je činiti?“ (Dj 2,37). Slijedom toga obratilo se tri tisuće ljudi. Silan događaj.

Dalje čitamo: *Strahopoštovanje obuzimaše svaku dušu; apostoli su činili mnoga čudesa i znamenja“ (Dj 2,43).* Znakovi i čudesa su kod Isusa uobičajeni. Sada se znakovi i čudesa događaju po apostolima. Sam Isus djeluje u Duhu Svetom preko njih. On živi u njima. Vodi ih i nadahnjuje. Tako Petar, kad se susreće s uzetim od rođenja, osjeća u sebi da Isus ovoga želi ozdraviti. Zato govori: *„Srebra i zlata nema u mene, ali što imam – to ti dajem; u ime Isusa Krista Nazarećanina hodaj! I uhvativši ga za ruku, podiže ga: umah mu omočāše noge i gležnjevi pa skoči, uspravi se, stane hodati te uđe s njima u Hram hodajući, poskakujući i hvaleći Boga“ (Dj 3,6-8).* Ne može ga Petar ozdraviti. Isus ga ozdravlja po njemu. Zato Petar i govori: *„U ime Krista ... hodaj!“*

Isusova djelotvorna snaga bila je toliko očita da im je veliko vijeće, najviša religiozna vlast, zabranilo *„da nikomu živom o tom Imenu više ne govore“ (Dj 4,17).* Ali učenici se nisu dali zastrašiti prijetnjama i kaznama. Bog smije činiti da njegovo spasenje djeluje neograničeno. Božje kraljevstvo treba doći, makar to ne odgovara religioznim vlastima, koje hoće sve kontrolirati. Stoga su molili: *„I evo sada, Gospodine, promotri prijetnje njihove i daj slugama svojim sa svom smjelošću navješćivati riječ tvoju! Pruži ruku svoju da bude ozdravljenja, znamenja i čudesa po imenu Sluge tvoga Isusa.' I pošto se pomoliše, potrese se mjesto gdje bijahu sabrani, i svi se napuniše Duha Svetog te stanu navješćivati riječ Božju smjelo“ (Dj 4,29-31).* Tako živi i djeluje Isus na način postojanja Duha Svetoga u novome tijelu dalje.

U vezi s tekstem

Lijepo tada – a kako je danas s ovim Tijelom?

U vezi s time razmatramo jedan tekst iz Prve poslanice Korinćanima. Ovaj tekst je napisan vremenski 20-25 godina prije

Djela apostolskih. Pavao je godine 50. ili 5. propovijedao u Korintu i osnovao zajednicu. S njom je ostao u kontaktu i pratio ju. Sada su preda nj iznijeli mnoga pitanja i probleme na koja je on u Prvoj poslanici odgovorio. Od poglavlja 11 radi se o pitanjima koja se odnose na bogoslužje i život zajednice. Iz toga jedan odlomak:

„Doista, kao što je tijelo jedno te ima mnogo udova, a svi udovi tijela iako mnogi, jedno su tijelo – tako i Krist. Ta u jednom Duhu svi smo u jedno tijelo kršteni, bilo Židovi, bilo Grci, bilo robovi, bilo slobodni. I svi smo jednim Duhom napojeni. Ta ni tijelo nije jedan ud, nego mnogi. Rekne li noga: 'Nisam ruka, nisam od tijela', zar zbog toga nije od tijela? I rekne li uho: 'Nisam oko, nisam od tijela', zar zbog toga nije od tijela? Kad bi sve tijelo bilo oko, gdje bi bio sluh? Kad bi sve bilo sluh, gdje bi bio njuh?

A ovako, Bog je rasporedio udove, svaki od njih u tijelu, kako je htio. Kad bi svi bili jedan ud, gdje bio bilo tijelo? A ovako, mnogi udovi – jedno tijelo! Ne može oko reći ruci: 'Ne trebam te', ili pak glava nogama: 'Ne trebam vas.' Naprotiv, mnogo su potrebniji udovi tijela koji izgledaju slabiji. A udove koje smatramo nečasnijima, okružujemo većom čašću. I s nepristojnima se pristojnije postupa, a pristojni toga ne trebaju. Nego, Bog je tako sastavio tijelo da je posljednjem udu dao izobilniju čast da ne bude razdora u tijelu, nego da se udovi jednako brinu jedni za druge. I ako trpi jedan ud, trpe zajedno svi udovi; ako li se slavi jedan ud, raduju se zajedno svi udovi. A vi ste tijelo Kristovo i, pojedinačno, udovi“ (1 Kor 12,12-27).

Napomene

„U jednom Duhu svi smo u jedno tijelo kršteni“ ... Krštenje i Duh sastavnice su uskrsnuloga Isusa i Njegova Tijela.

Krštenje i Duh, prisjedinjenje (uvršćavanje) Tijelu Isusa Krista imaju posljedice. Prva je decentralizacija. Središte više nisam ja. Isus Krist, Uskrsnuli je Glava (usp. Ef 1,22-23) koja ravna udovima, ispunjeni životom i Duhom i potpuno su tu za njih (udove). Kao udovi mi smo dio nečega većeg. I kružiti nam je oko ovoga Većega. Ne radi se dakle više u prvome redu o našoj povijesti, nego se u

našoj povijesti hoće ostvariti veća Božja povijest, Božje kraljevstvo.

Pojedini ud ima pritom činiti samo jedno: u svemu i uvijek usredotočiti se na Glavu, središnje ravnanje i potpuno biti ud koji on jest. Ukoliko je tako, treba ud sve sljedeće prepustiti brizi Glave kao što je Isus opetovano naglašavao. „*Tražite stoga najprije Kraljevstvo i pravednost njegovu, a sve će vam se ostalo dodati*“ (Mt 6,33). Sve, sva punina sreće, osobnoga ozdravljenja, ali i dostatno opuštenosti, biva „dodano“.

Budući da su krštenje i Duh ono bitno, otpadaju sve razlike klase, roda i ranga. One više ne vrijede. Moramo ih i trebamo zaboraviti. U Poslanici Galaćanima naglašuje Pavao još jednom: „*Nema više: rob – slobodnjak! Nema više: muško – žensko! Svi ste vi Jedan u Kristu Isusu*“ (Mt 6,28).

Ne vrijedi to što je netko bio i što jest, nego da je on ili ona integriran u Isusa Krista, jedan ud i On po ovome udu može djelovati. Time je najavljena jednakovrijednost svih udova međusobno. Svaki ud je važan i nenadomjestiv. Nitko nije bolji od drugoga. Prestanite dakle uspoređivati. Budi zadovoljan s time što jesi, jer Bog je „*rasporedio udove, svaki od njih u tijelu, kako je htio*“ (1 Kor 12,18), naglašuje Pavao.

Jednakovrijedan ne znači i jednoličan (istoga oblika). Tako Pavao naglašuje upućenost udova jednih na druge. Ne zaboravi da si jedan ud, a ne čitavo tijelo. Ti trebaš druge udove. Ni jedan ud se ne smije izuzeti iz služenja drugima ili se ispriječiti drugomu udu, inače Tijelo neće funkcionirati. Sjeti se da više nema ni gospodovanja nad drugim. Odreci se svakoga oblika vlasti! I nauči služiti Glavi i drugim udovima! Posljedica toga jest „*da se udovi jednako brinu jedni za druge. I ako trpi jedan ud, trpe zajedno svi udovi; ako se slavi jedan ud, raduju se zajedno svi udovi*“ (1 Kor 12,25b-26).

To je u konkretnome životu silan izazov. Ne samo uspoređivati sve iza čega se često kriju osjećaji manje vrijednosti, nego treba ostaviti i svako pozivanje na simpatiju, na opterećujuća iskustva u uzajamnim odnosima i ustrajavanje na vlastitome postignuću.

Rečenice kao: „On mi nema što reći!“, „On mi ne treba

pomagati“, „Pogledaj kako ja to mogu!“ u Tijelu Isusa Krista nemaju više mjesta. Jer Duh Ljubavi, Duh Isusa Krista se ne pokazuje u individualnim super-postignućima. On je kao i sam Bog najčešće skriven u neznatnome i svakodnevnome. Ne prezentira se marketinški glasno, nego čini uzajamnu Isusovu ljubav prisutnom i djelotvornom. „*Po ovom će svi znati da ste moji učenici, ako budete imali ljubavi jedni za druge*“ (Iv 13,35). To ne čudi, jer Duh Sveti je prisutna ljubav između Oca i Sina, kao i između Sina i Oca. Božje kraljevstvo, Tijelo Isusa Krista, nije ništa drugo nego proširenje ovoga Božjeg života na sva stvorenja.

Utikač u utičnici

Krštenje znači struju, životnu energiju primati od elektrane trojedinoga Boga. Ali za to je potrebno utikač staviti u utičnicu. Kako ovo razumjeti?

Raniero Cantalamessa, koji rabi sliku utičnice, piše: „Sakramenti nisu nikakvi magični obredi koji funkcioniraju na mehaničan način, bez čovjekova znanja i bez ikakva njegova sudjelovanja. Njihova učinkovitost je plod sinergije (suradnje) božanske svemoći (Kristove milosti ili milosti Duha Svetoga) i ljudske slobode; ili kako je rekao Augustin: 'Onaj koji te je stvorio bez tebe, neće te spasiti bez tebe.'

Povoljna pretpostavka za krštenje, koja je prvim kršćanima dopuštala djelovati velikom ovlašću, bila je činjenica da Božje djelo i čovjekovo djelo istodobno surađuju. Ali ova je istovremenost (sinhronizam) sada razorena; budući da smo kršteni kao djeca, gubi se djelić po djelić osobni i slobodan čin vjere.“⁴ Ovaj „slobodni i osobni čin vjere“ jest promišljena i svjesna odluka: Ja se hoću dati prisjediniti Tijelu Isusa Krista. Izabirem Ga za ravnanje (upravljanje), za Glavu moga života i dopuštam da budem razvlašten. Biti razvlašten ne znači biti stavljen pod skrbništvo. Biti razvlašten ne znači nepromišljena poslušnost – naprotiv. Isusovo Tijelo hoće biti Tijelo udova koji razmišljaju, preuzimaju odgovornost. Razvlastiti znači najprije ostaviti svoju ljubav prema nečemu, predrasude,

⁴ Raniero Cantalamessa, OFM u CE-Infodienst 4/97, str. 5 i dalje

načine gledanja i projekte i ponajprije i u svemu pitati Njega, Učitelja. Kao posljedica toga hoću zauzeti ono mjesto koje mi on pokaže. Dopustit ću i da budem poslužen od udova i biti tu svojim darovima za druge, onako kako to On želi. Dopustit ću da budem potpuno prožet snagom Njegove ljubavi, da, napojen Njegovim Duhom preko mene djeluje Isus. Hoću – pitanje je: Hoćete li to? Hoćete li to tek malo ili potpuno, čitavim srcem?

U ovome slobodnom, svjesnome i osobnom koraku vjere čovjek biva opunomoćen (osposobljen) živjeti na nov način. „*A onima koji ga primiše podade moć da postanu djeca Božja*“ (Iv 1,12) i da kao takvi žive.

Vlastite misli:

Tekstovi:

Lk 12,4-12; Mt 6,25-34; Dj 2, 14-36; Dj 2,37-47; Dj 3,1-10; Dj 4,23-31; Dj 5,12-16; 1 Kor 12,12-27; Kol 3,1-17

7.

Duhovi – započinje usređujući put preobrazbe

Duhovi nisu nikakav vatromet, od kojega dan kasnije ostane samo lijepo sjećanje i nekoliko ostataka. Duhovi ne žele biti ni prolazno oduševljenje, koje brzo plane, ali se isto tako brzo i ugasi. Ne, Duhovi hoće biti početak sveobuhvatna puta ozdravljenja i preobrazbe. Bog ozdravlja i posvećuje novo Isusovo Tijelo, ispunjavajući ga svojim Duhom. Jedna slika toga jest krštenje: Sam Isus je govorio o tome: „*Ivan je krstio vodom, a vi ćete naskoro nakon ovih dana biti kršteni Duhom Svetim*“ (Dj 1,5).

Novi temelj i novi izvor

Spočetka su ljudi krštavani u rijeci. Krštenje se događalo

uranjanjem u vodu. Potpuno gore, dolje, sa strane krštenik je bio okružen ovom vodom. Voda znači život. Tako krštenje znači biti uzet u rijeku novoga života. Ono znači živjeti iz novoga životnog principa. Novi životni princip jest Duh Sveti, Božja ljubav. Krštenje dakle ne znači: Ja primam novu snagu da bih se u konačnici mogao držati svih svojih odluka, da bih postao dobar i plemenit kako si to ja zamišljam i želim. Ne radi se o mojemu gledanju života, da bih svoj 'stari' život mogao bolje živjeti. Ne radi se više o tome kako ja sebe gledam, nego kakav sam u Božjim očima i kako me On želi oblikovati. Krštenje znači: ja u najdubljjoj dubini bivam prepolariziran (mijenjam pol). Živim iz jednoga novog principa života, iz jednoga novog temelja, iz jednoga novog izvora.

Ovaj novi temelj je bezuvjetna prihvaćenost i ljubljenost. Središnje iskustvo jest bezuvjetno prihvaćanje kao kćeri i sina Božjega. Jednostavno smjeti biti takav. Biti u redu i kad nismo u redu. Biti zauvijek ljubljen, došlo što mu drago. Nikada više ne morati zaslužiti ljubav i nikada je više ne moći izgubiti. Imati jedan Ti koji nas u svemu razumije i uvijek uzima u naručje. Tako je Božja ljubav uvijek tu za nas. To je temelj. Gdje nam Duh Sveti ovu istinu piše u srce, tu čovjek postaje ispunjen temeljnom zaštićenošću i kliče „*Abba, Oče!*“ (Rim 8,15c). Probija radost, djetinja – čista radost srca zbog Boga, Oca.

Novi izvor – izvor je hrana, životna voda – jest ono što Bog za nas jest i za nas čini. Koliko god je naša suradnja i naše sudjelovanje s Duhom Svetim važno i nužno, odlučujuća više nisu naša postignuća, naše slabosti i naše rane. One imaju svoj prostor i svoje mjesto. Ali sada je tu jedno veliko Sunce ljubavi. Na Njega treba gledati. Njemu se trebamo okrenuti. Plemeniti – i u jednoj fazi našega života važan – stav za Boga i ljude htjeti učiniti velike stvari (veće stvari), biva prepolarizirano tako da Bog može na nama i preko nas činiti veće stvari. „*Jer velika mi djela učini Svesilni*“ (Lk 1,49), govori Marija. Iz htijenja čitavim srcem postaje jedan isto tako odlučujući dopustiti djelovanje.

Kad Bog, Njegov Duh, Njegovo djelovanje postane izvor, to

mijenja naš život. Mi bivamo oslobođeni usredotočenosti na nas same. Prestajemo ogledati se oko sebe. Kako ja djelujem? Kakav sam ja? Kako me vide drugi? Odgovaram li im? Dobivam li dostatno pljeska? Tko iziđe iz ogledanja oko samoga sebe, iz kruženja oko samoga sebe, bit će slobodan živjeti. Kušat će slobodu djece Božje koja su tako dragocjena i tako prihvaćena da više ne trebaju bojažljivo zrcaljenje. Jer znaju što su, što su u Bogu. Upravo tako, da njihova vrijednost više ne ovisi o drugima, postaju sposobni prihvatiti kritiku i korekturu. Dapače, traže ovo jer je u njima probuđena čežnja da se mogu sve više otvoriti ovome izvoru Duha.

Biti „*rođen iz Duha*“ (Iv 3,8), naziva Isus ovaj stav u razgovoru s Nikodemom. Jedno rođenje upućuje na novi život. Svaki život ima potreba, hoće se razviti i treba izdržati ugroze. Kao što je dijete postalo povezanošću majke i oca i međusobno povezuje roditelje, tako hoće povezati i novi život iz Duha.

Duh Sveti povezuje s Bogom

Kao prvo povezuje nas Duh Sveti s Bogom. Ova nova povezanost nije posljedica našega naprezanja. Nju čini Duh Sveti. On u nas polaže čežnju za Bogom, za molitvom i za Svojom riječi. Ako smo ranije prema svemu bili ravnodušni ili nam je sve izgledalo čak mrsko, sada u sebi otkrivamo čežnju. Molitva i tišina postaju potreba. Kao što beba viče za hranom i blizinom, tako novi život Duha traži ono što će hraniti naš odnos s Bogom.

Duh sada ispunja naš odnos prema Bogu. Mi možemo pjevati „Tebe Boga hvalimo“, a da ne sudjelujemo svojim srcem. Pjevamo doduše jer orgulje tako sviraju. Ali kako je u nama Duh, naša se nutrina pokreće. Pjesma je ispunjena i izraz naše radosti srca u Bogu. Zajedno s nama Duh u nama slavi Boga. On, Duh pjeva s nama.

Srcem možemo pjevati samo o onome što nas očarava i usrećuje. Otkriti Boga kao uvijek većega i kao onoga koji više usrećuje, daljnji je plod Duha. Pisano je: „*Što oko ne vidje, i uho ne ču, i u srce čovječje ne uđe, to pripravi Bog onima koji ga ljube. A nama to Bog objavi po Duhu*“ (1 Kor 2,9-10a). Duh Božji uzima od nas ovoj za ovojem, svu maglu i daje nam spoznati skrivenu Božju

veličinu, dobrotu i slavu.

Tako bivamo uvedeni u novo gledanje. Ovo vrijedi i za Bibliju. Ona može dugo vremena za nas biti knjiga kao i svaka druga. Možemo neki tekst čitati i odmah zaboraviti. Biblija se, čini se, ne tiče našega života. Možda se čak čudimo drugima koji svaki dan iz nje čitaju jer im to nešto „donosi“. Ali kad dođe Duh Sveti, Biblija postaje životna. Ona ulazi u odnos s našim životom. Počinje nam se obraćati, oslovljavati nas. „*Riječi koje sam vam govorio duh su i život su*“ (Iv 6,63).

Kao što je Biblija ispunjena tečnošću, ozračjem Duha Svetoga, tako i život dolazi u sakramente Crkve. Oni prestaju biti prazni obredi. Primjećujemo da se u njima susrećemo sa životom Duha.

S time povezan djeluje Duh Sveti novo zanimanje za Isusa Krista, za Crkvu. Možemo reći da Duh Sveti budi naše zanimanje za Boga.

Duh Sveti povezuje s ljudima i stvorenjima

Duh Sveti nas uvodi u gledanje Boga. Bog kao Otac (i Majka) svih ljudi i svega stvorenoga ljubi sve što je stvorio. Njemu su na srcu svi ljudi bez iznimke. On ne daje prednost ni jednoj grupi ljudi i ni jednoj naciji. Za Njega postoji samo jedna jedina obitelj čovječanstva.- Stoga je globalno razmišljati i osjećati plod Duha. Dobro je ono što služi svima. Loše pak što služi samo nekima, a druge zapostavlja. Pod ovim vidikom uvodi Duh Sveti u jedno novo gospodarsko razmišljanje. Mnogo toga što se kod nas slavi kao postignuće i uspjeh, u svjetlu Duha spoznaje se kao grijeh. To sprječava i blokira Božje kraljevstvo.

Duh ne ostaje samo kod nas ljudi. On uključuje sve stvorenje koje ispunja životom. Primorava ljude da ljube i poštuju sve stvorenje i sva stvorenja i čuvaju ih od razaranja. Pozornost i briga posljedica je toga. Jer ništa u stvorenju ne živi izolirano. Sve je u međusobnu odnosu i na stanovit način ovisno jedno o drugome. Pritom si možemo zamisliti samo tijek (kolanje) godine: proljeće, ljeto, jesen i zima trebaju jedno drugo. Tako nije samo čovječanstvo, nego i sve stvorenje jedna velika obitelj, jedan veliki organizam.

Ovaj biva u velikome i malom narušen gdje se više ne pita za

cjelinu, nego se živi jedino prema principu kratkovidne koristi. Što mi to donosi? Koja je tu korist za mene? Ovo Ja, moga, meni, moje – gdje sve kruži oko mene vrjednuje sve stvorenje, Boga također prema vlastitoj koristi. U skladu s time sve se i koristi. Posljedica su gramzivost i različite druge pritajene želje. Uvlači se gorčina ako se vlastite potrebe, očekivanja i želje ne ispune.

Iz toga nas hoće Duh Sveti osloboditi. Jer u našem životu se ne radi o zadovoljavanju potreba, nego o dubljemu ispunjenju i dubljoj sreći. Ovo se događa u živjeti-zajedno i živjeti jedni za druge, u životu u odnosu. Tko to spozna i sama sebe ljubi, želi si još samo jedno: puninu Duha Svetoga koji daje da u nama raste pravi odnos, jednost.

Povezati duh, dušu i tijelo

„A sam Bog mira neka vas posvema posveti i cijelo vaše biće – duh vaš i duša i tijelo – neka se besprijekornim, savršenim sačuva za Dolazak Gospodina našega Isusa Krista“ (1 Sol 5,23). Tako glasi jedna od prvih blagoslovnih molitava prve Crkve. Ona govori da mi ljudi imamo jedan duh, jednu dušu i jedno tijelo. Što pod time podrazumijevamo?

Duh je onaj dio u nama koji čezne za Bogom. On čezne za smislom, za duhovnim, za onostranim, za otajstvenim. Nemiran je i ne može biti zadovoljen stvarima ovoga svijeta. Duh traži savršenost, pravo, plemenito, čisto. Duh je onaj dio u nama koji se hoće uspeti i sve preobraziti.

Potpuno suprotno duhu jest duša, onaj dio koji silazi u dubinu, u osjećaje, u podsvesno. Duša osjeća (ćuti) bol., Ona zna za ljubav i mržnju. Poznaje srdžbu i sreću, sjedinjenje i strast. Osjeća užitak i požudu, zavist i strahove. Duša je mjesto osjećajâ i raspoloženjâ. U njoj se odvija (odigrava) i svijet snova. Njoj se obraća svaka vrsta ljepote, poezije, lijepe glazbe.

Tijelo je u našoj povijesti nažalost često odbacivano. Filozofi i teolozi označavali su ga kao tamnicu duše. Još i danas imamo poremećen odnos prema tijelu. Pritom smo mi kršćani jednina religija na svijetu koja vjeruje da je Bog postao pūt, tijelo. Ako dakle

postoji jedna religija koja ima pozitivan stav prema tijelu, onda smo to mi kršćani.

Da, mi katolici idemo još dalje. Mi vjerujemo da se Bog nama dariva u materiji. U sakramentima ispovijedamo da se s Bogom susrećemo u materiji. Kad primamo euharistiju ne govorimo „duh Kristov“ nego „Tijelo Kristovo“. Pa ipak mnogi odbijaju tijelo kao manje dobro. Tako je i seksualnost za neke religiozne ljude nužno zlo koje im stvara samo probleme. Ali tijelo je dobro. Seksualnost je dobra. Tijelo je mjesto susreta s Bogom kao što su to i duh i duša.

Osloboditi se grješne težnje

Tijelo, duša i duh su stvoreni dobri – a zatim su svo troje pali pod utjecaj grijeha. Grijeh stvara podjelu, odvajanje i kruženje oko samoga sebe.

Ako duh živi odvojen od duše i tijela, onda se jedan čovjek odrazi, razlikuje. On živi u iluzijama, u idealnoj zgradi misli. „Ako...“ i „trebalo bi...“ su njegove misli. Ali to i on nije tako. No, on se u svojim idealnim predodžbama osjeća dobro – ali on ustvari nije on. Takav čovjek živi u pobožnim svjetovima i u lijepim teorijama. Često teži za lepršavim. Budući da živi odvojen od svoje duše, uskraćuje pripustiti sebi i pogledati vlastite „prljave“ osjećaje. Jedan obraćenik tada brzo govori: „Ljubim Isusa i mislim da su time svi problemi riješeni. Mi živimo s Isusom, stoga brak mora uspjeti... Potrebno je samo moliti, i sve će već ići.“ On sve probleme spiritualizira na razinu duha. To je pogrješan zaključak duha.

Obratno, kad ljudi ugnjetavaju duh, ne slijede čežnju za Bogom, tada se duh vraća natrag kao kroz stražnja vrata. Širi se praznovjerje: horoskopi, okultizam, oduševljenje za znanstvenu fantastiku na jednoj, na drugoj pak strani čežnja za nadnaravnim ukazanjima, privatnim objavama, novim religioznim fenomenima.

Ali Duh Sveti hoće naš duh povezati s dušom i tijelom. On hoće otkupiti sva tri područja. Stoga duh mora dušu i tijelo upoznati. Mora se povezati sa svijetom osjećaja i nesvjesnoga. Tada može dušu oploditi.

Kako u duhu tako je moguće biti zatočen i u duši. Rad na

dušama ima svoju draž. Uvijek si zaokupljen samim sobom, vlastitim osjećajima, vlastitim pokušajima (napastima) s vlastitom životnom poviješću. To daje često dobar osjećaj. Smatraš sebe važnim. Ali to može postati vrtlog gdje se vrti još jedino oko sama sebe. Moguće je zaljubiti se u iskustvo sebe, u vlastite osjećaje i snove, u dušu s njezinim svijetom. Tada je potrebno tijelo, materija koja nas vode u realnost ovoga svijeta i potreban je duh. Oboje nas ponovno izvode. Jedan u konkretnu realnost tijela, materije, moje okoline, stvorenja. Duh hoće sva područja našega biti-čovjek učiniti propusnim za Božje djelovanje. On pomaže da ne kružimo oko samih sebe, nego oko Božje ljubavi i Njegova djelovanja.

Isto tako mogu ljudi biti zatočeni (zarobljeni) u tijelu. Sve se može vrtjeti oko sporta, tjelesne ljepote, tjelesnih užitaka, kulture tijela. Bježi se od rada na duši i izbjegava čežnju duha. Možda ovamo spadaju i ona pretjerana učenja o prehrani koja govore da sve ovisi o pravilnoj prehrani. Ili neprestano kruženje oko novca, gospodarskih pitanja i materijalnih problema.

Možemo biti zarobljeni ili blokirani u tijelu, duši i duhu., Sve troje hoće u svojoj grješnoj težnji biti neovisno i živjeti samo za sebe. Tek ako same sebe relativiziraju i međusobno se povežu, dogodit će se otkupljenje. Na sva tri područja potrebno je slušati Duha Svetoga na što nas on poziva. Tada Duh Sveti može na nama izvršiti svoje djelo i sva područja u nama povezati. Mi ćemo postati sve više i više ispravni, pravi i tako suotkupljeni ljudi. Postat ćemo muškarci i žene u kojima se odrazuje Božja slava: *„A svi mi, koji otkrivenim licem odrazujemo slavu Gospodnju, po Duhu se Gospodnjem preobražavamo u istu sliku – iz lave u slavu“* (2 Kor 3,18).

U vezi s tekstom

Prema Titu 1,5 Pavao je Tita postavio predvodnikom zajednice na Kreti. Suprotno poslanicama Timoteju ovdje osobno ustupa mjesto službenome. Poslanica Titu spada u kasnije spise Novoga zavjeta. Nastala je vjerojatno oko stote godine poslije Krista. Crkva je u to vrijeme počela razračunavati se s grčkom filozofijom i helenizmom. Tako se u poslanici Titu ne radi samo o uvođenju

predstojnika zajednice u njegovu službu, nego i o tome da se Pavlov nauk 30-40 godina nakon njegove smrti nanovo formulira prilagođeno tadašnjemu vremenu. Možemo prepoznati da je i u to vrijeme Duh Sveti bio središnji.

„Podsjećaj ih da se podlažu poglavarstvima, vlastima, da slušaju, da budu spremni na svako dobro djelo, nikoga da ne pogrđuju, da budu neratoborni, popustljivi, da očituju svaku blagost prema svim ljudima. Jer i mi nekoć bijasmo nerazumni, nepokorni, luralice, robovi raznih požuda i naslada, živjeli smo u zlu i zavisti, odvratni bili, mrzili jedni druge. Ali kad se pojavila dobrostivost i čovjekoljublje Spasitelja našega, Boga, on nas spasi ne po djelima što ih u pravednosti mi učinismo, nego po svojem milosrđu: kupelji novoga rođenja i obnavljanja po Duhu Svetom koga bogato izli na nas po Isusu Kristu, Spasitelju našem, da opravdani njegovom milošću budemo, po nadi, baštinici života vječnoga. Vjerodostojna je ovo riječ i hoću da to uporno tvrdiš te da oni koji su povjerovali Bogu uznastoje prednjačiti dobrim djelima. To je dobro i korisno ljudima“ (Tit 3,1-8).

„I mi nekoć bijasmo nerazumni“ i gledali smo sebe, Boga i svijet samo našim očima. Kao posljedica toga živjeli smo izolirano. Živjeli smo u slikama prijateljstva i neprijateljstva, u isključenju. Ali Bog nam se smilovao.

„Ali Bog nas spasi kupelji novoga rođenja i obnavljanja po Duhu Svetom koga bogato izli na nas po Isusu Kristu“. Duh Sveti se u krštenju i obnovi krštenja, u vezanosti uz Isusa Krista preobilno izlio na naš život. Posljedica je: Njegovom milošću – milost je često druga riječ za Duha Svetoga – smo pravedni, ispravni i dobri. Duh Sveti je snaga koja nas preobrazuje. „Milost Božja ... nas je odgojila da se odrekemo bezbožnosti (htjeti biti odvojen od Boga na svim područjima) i svjetovnih požuda (kruženja oko nas samih)“ (Tit 2,11-12). Odluka je odreći se! Nužda odluka da bismo živjeli puninu života kao ljudi.

Vlastite misli:

Tekstovi:

1 Kor 2,6-14; 1 Sol 5,23-24; 2 Kor 3,14-4,6; 2 Kor 5,17-21; Ef 2,1-10; Ef 2,11-12; Tit 2,11-15

8.

Duhovi – i ugroženi plodovi

Duhove je moguće doživjeti toliko različito koliko i ljubav. Biti zaljubljen do ušiju, kao polagani rast ljubavi u srcu, oboje može dovesti do usrećujućega prijateljstva i braka. Odlučujući nije početak, nego kako se odvija daljnji put kad početni vezujući osjećaji izgube svoju snagu.

Ipak, osjećaji su dobri. Samo na malo područja se osjećaji toleriraju. Na nogometnome igralištu, na pop-koncertima i sličnim priredbama smiju osjećaji biti življeni bez cenzure. Ali u

svakodnevicu, u svijetu rada pokazati osjećaje, smatraju se uvelike zabranjenima. Nije bolje ni u Crkvi. I ovdje vrijedi: Radije ne pokazuj svoje osjećaje, inače ćeš pobuditi sablazan (šokirati).

Ipak osjećaji ne žele da budu potisnuti, nego otkupljeni. Zato osjećaji smiju uvijek biti. Tko nije nikada bio zaljubljen u Boga, tko nikada nije osjetio želju da u nekoj pjesmi, pljeskanjem ili plesom izrazi svoje osjećaje, teško će pronaći pristup do neopterećene slobode i radosti djece Božje. I znade li kojim žarom i kojom nježnošću ga Bog ljubi.

S druge pak strane mogu osjećaji učiniti strastvenim i ovisnim. Oni neprestano traže draž trenutka, trenutačnu ugodnost. Osjećaji hoće dovesti na jedan put. Ali oni nisu put. Osjećaji su dodatci, krasni dodatci. Tko može oćutjeti ljubav, zna za sreću i bol. Dar je moći oćutjeti Boga i neopterećeno izraziti ove osjećaje. Jedan tako cjelovit doživljaj prava je blagodat. Još se dugo možemo toga sjećati. Usrećujući događaj Duhova s olujnim vjetrom i ognjenim jezicima, govorom stranim jezicima, silna preplavljujuća radost u Bogu, učenicima će tijekom njihova života ostati još dugo u sjećanju. Ne samo to. Takva preplavljujuća iskustva i drugi usrećujući doživljaji bude u našim osjećajima neku vrstu čežnje, želju, žudnju da to ponovno doživimo. Ali tko ovu čežnju učini ciljem svoga stremljenja, promašuje cilj. Ostaje vezan uz iskustva prošlosti. A to zatvara put prema naprijed.

No Duhovi su usmjereni prema naprijed. Sva usrećujuća iskustva s Bogom hoće biti okrjepa za daljnji put. Jedno takvo usmjerenje prema naprijed naglašuje i Isus. „*Nitko tko stavi ruku na plug pa se obazire natrag, nije prikladan za kraljevstvo Božje*“ (Lk 9,62). A Pavao doraduje: „*Što je za mnom zaboravljam, za onim što je preda mnom, prežem, k cilju hitim...*“ (Fil 3,13).

Pavao i njegovi Duhovi

Ne znamo je li Pavao nazočio onome duhovskom događaju u Jeruzalemu. No, ako je ondje bio, sasvim sigurno je pripadao onim skeptičkim gostima iza ograde koji su za taj događaj imali samo cinične primjedbe. „*Slatkog su se vina ponapili*“ (Dj 2,13). Pa ipak je

Pavao spadao među oduševljene. Jedva je tko bio toliko ispunjen Božjim Duhom kao on. Jedva je tko kao on znao vatru duhovskoga Duha prenijeti na druge. Kako je do toga došlo?

Duhovi su za Pavla počeli onime za njega nezaboravnim i bolnim iskustvom kad je zbačen s konja. Ležeći na zemlji, više ništa nije vidio. Najprije je oslijepio. Morao se potpuno odučiti od svoga gledanja stvari i zaboraviti. Posljedica ove sljepoće i nužne nesigurnosti bila je ta da više nije znao puta. Morao je dopustiti da bude vođen. Najprije od svoga pratitelja, zatim od Ananije koji je na njega položio ruke i molio za Božje vidike, za ispunjenje Duhom Svetim. Tek što je progledao i bio kršten, Pavao se svojim prvim oduševljenjem htio dati na posao. Ali to bi bilo prerano. Njegov prvi, burni nastup ne bi donio ništa osim uzbuđenja i zbrke. Naprotiv, Pavao je morao pobjeći (usp. Dj 9,20 i dalje).

Nakon prvoga pokušaja bijega Pavao se povukao u Arabiju u pustinju. Najprije je morao probaviti sve što se s njim dogodilo. Ondje je ostao više godina. U tišini i oskudnosti pustinje poučavao ga je sam Isus (usp. Gal 1,12). U jednome dugom procesu nutarnje preobrazbe bio je uveden u jasnoću Evanđelja. U svemu se tražila promjena pola, novo razmišljanje i život iz novih izvora. „*Što mi god bijaše dobitak, to poradi Krista smatram gubitkom*“ (Fil 3,7). Tako se oslobodio mnogih pritisaka, prisila, strahova i zakona. Sve više i više je u pustinji bio pročišćen i prožet vatrom Duha Svetoga. Kao nitko drugi posve osobno je doživio oslobađajuću snagu Duha Svetoga.

Odlazeći iz pustinje potražio je kontakt s Petrom (usp. Gal 1,18). Kasnije, uzet od Barnabe za ruku, započeo je svoju službu. „*Dok su jednom obavljali službu Božju i postili, reče Duh Sveti: De mi odlučite Barnabu i Savla za djelo na koje sam ih pozvao. Onda su postili, molili, položili na njih ruke i otpustili ih*“ (Dj 13,2-3).

Duhovi u Galaciji

Pavao je vođen Duhom Svetim na svome Drugom misijskome putovanju došao u „*galatski kraj*“ (Dj 16,6). Vjerojatno oko godine 50. poslije Krista ovdje je osnovao zajednicu.

Naviještao je Isusa Krista, Raspetoga i Uskrsnuloga. Ljudi su

primali Duha Svetoga. Pritom su iskusili „velike stvari“. Doživljavali su čuda. Pavao ih je poučavao, da se pouzdaju u Duha i žive potpuno u slobodi djece Božje. Tako su ljudi bili toliko bogato obdareni, toliko puni radosti i oduševljenja, da su za Pavla činili sve i bili spremni sve učiniti (usp. Gal 3,2-3; 4,15).

Ali nije se ostalo na oduševljenju. Došla je svakodnevica a s njome i godinama „uvježbani“ modeli života, vjerovati vlastitoj moći, vlastitim ostvarenjima. Povratak u „stari“ život pospješivan je tako da su pogrješni nauci tražili galatske zajednice. Zbunjivali su pripadnike zajednica i naviještali nauk koji je bio prožet židovskim, kršćanskim i poganskim elementima. Govorili su: Spasenje je moguće naći samo prema njihovu učenju. Pojavio se strah. Galaćani su bili premalo učvršćeni u životu iz Duha tako da se nisu mogli oduprijeti napastima.

Osim toga Pavao je bio razočaran i ljutit. Napisao im je vrlo jasnu poslanicu. Pritom na kocku stavlja čitav svoj autoritet. „*Čudim se da od Onoga koji vas pozva na milost Kristovu tako brzo prelazite na neko drugo evanđelje, koje uostalom i ne postoji. Postoje samo neki koji vas zbunjuju i hoće prevratiti evanđelje Kristovo. Ali kad bismo vam mi, ili kad bi vam anđeo s neba navješćivao neko evanđelje mimo onoga koje vam mi navijestismo, neka je proklet! Što smo već rekli, to sad i ponavljam: navješćuje li vam tko neko evanđelje mimo onoga koje primiste, neka je proklet*“ (Gal 1,6-9).

Tijelo ili Duh

U čemu se Evanđelje sastoji? Evanđelje je pitanje izvorâ: Iz čega živim? Što me čini vrijednim? Što dolazi najprije? Komu dajem svoje konačno povjerenje? Što stavljam u središte? Na to postoje dva temeljna odgovora: tijelo ili Duh.

Tijelo jezikom Biblije znači ono što čovjek može činiti i izdjelovati polazeći od sebe: vlastita moć, vlastita postignuća, vlastite ideje, vlastiti načini gledanja... U središtu stoji „ja“, koje svim mogućnostima pokušava pribaviti si smisao, vrijednost, spasenje, priznanje, ljubav, pravednost pred Bogom, potvrdu i sreću. To je problem i ezoterijskoga pokreta. On u konačnici kruži oko čovjekova

Ja. To godi. To može između ostaloga objasniti i svoju veliku privlačnu snagu.

„Tijelo“ hoće stajati u središtu. Ono hoće sebe sâmo učiniti velikim. Iza toga stoji strah da takav kakav jesam nisam ništa. Tijelo je obilježeno strahom da bi moglo biti prikraćeno, da neće udovoljiti, da neće potpuno postići očekivano – ukratko, da će zatajiti. Temeljno za tijelo jest uspoređivanje koje vodi do osjećaja konkurencije. Biti bolji od..., moći više nego... - ovaj temeljni model obilježava razmišljanje tijela.

Drugi izvor je Duh, Božja ljubav. U središtu stoje Božja bezuvjetna ljubav, koju on istom mjerom i besplatno (gratis) dariva svima, kao i njegovo djelovanje. Tko živi iz Duha, uvijek najprije gleda na Božju neizmjernu ljubav, na njegovo djelovanje. On je okrenut božanskome suncu ljubavi. Sve zrake, sva toplina, sve što odatle može primiti, prima. Kao što netko na suncu pocrni, tako preobražava Božje sunce ljubavi.

Jedna slika za to jest sazrijevanje ploda. Plod nije trenutačno tu. On sazrijeva. Treba vremena. Plod je rezultat jednoga dugog procesa rasta. I plod ostaje. On hrani druge. Plod postaje dio vlastite osobe. On trajno preoblikuje čovjekovu bit. Čovjek postaje čovjek, krasna slika i prilika Božja, pozvan „*prispjeti čovjeka savršena, do mjere uzrasta punine Kristove*“ (Ef 4,13). Jer mi ljudi smo „*predodređeni da budemo suobličeni slici Sina njegova*“ (Rim 8,29).

Plod je iskustvo otkupljenja. Iz čovjekova bića zrači Božji Duh, Isus. Mi postajemo ljudi koji zrače. Mnogi koraci obraćenja i preobrazbe su tome prethodili. Kao što plod u vjernosti, danju i noću, za žege i hladnoće, na suncu i kiši mora ostati povezan sa stablom, tako čovjek (mora ostati povezan) s izvorom Duha. Raspoloženje ili neraspoloženje, ugodni ili neugodni osjećaji – ovdje se traži postojanost i vjernost. U životu iz Duha, duhovnomu životu potrebna je samodisciplina i spremnost dopustiti da budem vođen sve dalje i dalje.

U vezi s tekстом

Živjeti tijelo ili Duh, temeljna je tema Poslanice Galaćanima. Tri

do pet godina nakon osnivanja zajednice, dakle između 53. i 55. poslije Krista, piše Pavao poslanicu iz Efeza. Iz nje nekoliko redaka:

„Hoću reći: po Duhu živite pa nećete ugađati požudi tijela! Jer tijelo žudi protiv Duha, a Duh protiv tijela. Doista, to se jedno drugomu protivi da ne činite što hoćete. Ali ako vas Duh vodi, niste pod Zakonom. A očita su djela tijela. To su: bludnost, nečistoća, razvratnost, idolopoklonstvo, vraćanje, neprijateljstva, svađa, ljubomor, srdžbe, spletkarenja, razdori, strančarenja, zavisti, pijančevanja, pijanke i tome slično. Unaprijed vam kažem, kao što vam već rekoh: koji takvo što čine, kraljevstva Božjega neće baštiniti. Plod je pak Duha: ljubav, radost, mir, velikodušnost, uslužnost, dobrotu, vjernost, blagost, uzdržljivost. Protiv tih nema zakona“ (Gal 5,16-23).

Napomene

„Djela tijela“ su posljedice koje proizlaze kad ljudi u središte stave same sebe, svoje načine gledanja kao i svoje činjenje. Iza toga se najčešće krije iskustvo pomanjkanja jedne ljudske potrebe. Tko je primio premalo priznanja, u najdubljim dubinama glada za njim. Nije loša želja da se ovu potrebu utoli i ovaj nedostatak dokine, nego put koji se odabire. Bog svojim Duhom, svojom milošću i ljubavlju u nama hoće dokinuti više od svih nedostataka. On nam hoće omogućiti život u punini.

„Koji takvo što čine, kraljevstva Božjega neće baštiniti.“ Božje kraljevstvo ne znači nebo, nego život u slobodi djece Božje ovdje i sada. „Ta kraljevstvo Božje nije jelo i piće, nego pravednost, mir i radost u Duhu Svetome“ (Rim 14,17). Božje kraljevstvo ipak znači radosno, zahvalno i umjereno jesti i piti, štoviše uživati sve dobre darove stvorenja. Radost i zahvalnost su posljedice toga.

„Plodovi Duha“ trajno preobrazuju čovjekovu osobnost. Oni rastu ondje gdje ljudi žive iz Duha i gdje se daju voditi od Duha. Uostalom – Pavao je čini se svojom žestokom poslanicom uspio, jer 1 Kor 16,1 pokazuje da je s njom bio i dalje u kontaktu.

A kod nas – ima li Duh Sveti kod nas, kod vas uspjeha? U čemu se on sastoji?

Zahvalnost – lijepi plod

Otkrijete li život iz Duha, kušate li slobodu djece Božje, ovo će sve više i više mijenjati Vaš pogled. Bit ćete zahvalni. U vezi s time franjevac Richard Rohr: „Kad Job stoji pred time da svoj život izgubi, preostaju mu još dvije mogućnosti da se očituje: Ili može Boga prokleti – i on to na trenutak čini – i zavapiti prema nebu: Zašto me ne ostavljaš da živim barem 150 godina? Ili se može potpuno izručiti ljubavi i milosti i reći: Zašto si baš meni dao 50 dugih, ispunjenih godina? Kako sam sve to zaslužio?

Braćo i sestre, što imam a da nisam primio (na dar)? Sve je milost. Sve je dar. Tko mi je dao ovu ruku? Tko svira ovim prstima? Tko je stvorio ovo oko koje ne mogu objasniti niti pojmiti? Ne mogu učiniti ni da mi vlasti na glavi rastu. Sve mi je darovano. Od početka do kraja sve je milost, sve je darovano. Nema ništa na što bismo imali pravo.

Ni na što nemamo pravo. Nema ništa što bismo bezuvjetno morali imati. Kad svoga prijatelja, svoga ljubljenoga, svoje dragocjenu u životu izgubite, možete Boga prokleti i reći: Zašto mi je ovoga čovjeka uzeo? Zašto je od mene otišao? Ili možete reći: Zašto mi je ona uopće darovana? Možete reći: Zašto je ova ljubav prošla? Ili možete reći: Zašto sam baš ja, pa makar i na trenutak, ovu ljubav zaslužio? Zašto sam uopće zaslužio jednu jedinu sekundu ovoga života?

Izaberemo li posljednji stav, mi smo se odlučili za milost.“⁵

Vlastite misli:

Tekstovi:

Gal 1,1-8; Gal 1,10-24; Gal 2,1-10 Gal 3,1-5; Gal 3,26-4,7; Gal

⁵ Richard Rohr: Das zündende Wort, str. 244

5,13-26; Gal 6,1-10

9.

Duhovi – Božja punina za sve

Olujni vjetar i oganj

Oganj i silan vjetar su popratne pojave duhovskoga Duha. Oganj i olujni vjetar su sve drugo samo ne ugodni prirodni elementi. Olujni vjetar i oganj ne ostavljaju ništa što zahvate u istome stanju i na istome mjestu. Silan vjetar može nanijeti ogroman kaos i puno razaranja. Zaprepašćujuće pijavice i uragani na Istočnoj obali Amerike su rječit primjer za to. Vatra gori i sagorijeva (pali). Njezin žar prožima sve. Tako se metali u vatri pretvaraju u tekućinu i čiste.

Olujni vjetar i oganj kao simboli Duha Svetoga upućuju na to da Duh Sveti može biti vrlo neugodan. Dapače, on je božanska smetnja svemu gdje smo zarobljeni duhom svijeta i u njemu se ugodno smjestili. On je Božji napad na sve naše modele razmišljanja i navike koje stoje na putu Božjemu kraljevstvu. On osujećuje našu samouvjerenost, čak i crkvenu. Ne uvažava izvanjske poretke i tradicije koje su prestale služiti životu. Razotkriva svu našu tromost, beživotnost i samodostatnost. Duh Sveti je stanovnik koji remeti, koji bezbrižno otkriva istinu.

Olujni vjetar i oganj hoće slobodan tok. Ne daju se kanalizirati, reducirati i ograničiti. Nego napadaju sve što im se ispriječi. Tako je i Duh Sveti izazov. Samo mi previše lako podlijemo obmani da Duha Svetoga možemo primiti a da se radikalno ne mijenjamo. Duh Sveti nam daje više radosti, više oduševljenja, više snage, više inspiracije – ipak sve naše načine razmišljanja, sve naše nutarnje, društvene i crkvene strukture ostavlja lijepo nedodirnete. Čini se da je ova zabluda nadaleko raširena. Ali to je nemoguće. Kad Bog izlijeva svoga Svetoga Duha, modeli razmišljanja i strukture će se promijeniti. Olujni vjetar i oganj, kao znaci Duha, stoje za to (to predstavljaju).

Al on upravo tako vodi u život i slobodu. Upravo tako daje da u nama rastu dobri plodovi. Jer mi smo u mnogočemu slijepi, slijepi puno više nego mislimo. Nemamo samo slijepu mrlju – kako nam govori psihologija, ali i Isus Krist u prisposobi o gredi i trunu u oku. Obilježnostima od strane naših roditelja i naše kulture, kao i našim načinima gledanja i sudovima, mi smo vrlo kratkovidni a često i jednostrani. U mnogočemu vezujemo sami sebe a da toga nismo ni svjesni. Tu Duh Duhova hoće probiti našu uskoću i zlatne kaveze. Hoće nas povesti u život i slobodu. Za to pak mora u oluji biti puno toga uskovitlano i puno nekorisnoga i opterećujućega ognjem spaljeno. No želimo li mi to? Želite li to Vi?

Duh Sveti nam uvijek ostavlja slobodu. Blago i ljubazno nas upućuje na ono što nije ispravno. Zatim izbor i odluku prepušta nama. Mi se možemo Duhu Svetomu suprotstaviti i protiv nove

spoznaje pobuniti. Posebno su ugroženi ljudi koji hoće imati za pravo, koji izmiču trpljenju, koji hoće čvrsto zadržati, koji se daju voditi strahom. Plod Duha može tada, ako uopće može, teško rasti.

Opažati svakodnevicu

Mjesto na kojemu Duh Sveti nama govori jest naš život. Što u našim, posebno našim najprisnijim odnosima doživljavamo, što nam se događa u svakodnevici, čime se sučeljavamo, što se sve u nama odigrava, sve to nije nimalo slučajno. U tome je skrivena poruka Duha, koji nas hoće pročititi i povesti dalje. Mi možemo svakodnevicu svjesno opažati ili ne opažati. Možemo tihim i blagim porukama DUha u njoj čuti, ali se također možemo brzo okrenuti struji svakodnevice i zaposlenosti.

Marija je svakodnevicu opažala svjesno. Nije lakomisljeno prelazila preko nje. *„Marija u sebi pohranjivaše sve te događaje i prebiraše ih u svome srcu“* (Lk 2,19). Tako je Marija reagirala na rođenje svoga sina u štali i na nenadani posjet pastira. Dvanaest godina kasnije, kad je od svoga sina u „pubertetu“ postavljena naglavce, njezina je reakcija bila ista. Nije razumjela svoga sina koji je naposljetku njoj i Josipu opet bio poslušan. *„A majka je njegova brižno čuvala sve ove uspomene u svom srcu“* (Lk 2,51b). Takvi pokreti, razmišljanja, ostavljanje vremena i poslije bolnih događaja, otvaraju za put oslobađanja Duha Svetoga.

Svatko je čitav život pozivan da se ovomu putu otvori. I Petar, koji je na poseban način bio zahvaćen Duhom Duhova, došao je u ovu školu. Duh i tijelo bili su i u njegovu životu međusobno isprepleteni. Petar je imao tako pozitivnu želju i čvrstu volju da potpuno pođe Isusovim putem. Zato se čvrsto drži onoga što je shvatio kao ispravno. Jedna od tih čvrstih spoznaja – obilježena njegovom židovskom religijom – bila je da kršćanstvo kao *„novi put“* (Dj 9,2) treba gledati unutar židovstva. Prema tomu su svi koji su prihvaćali kršćansku vjeru morali najprije postati Židovi.

Ovim je razmišljanjem bio obilježen i sâm Isus kao vjerni Židov. Tek po susretima s takozvanim poganima, čuo je Očev poziv da proširi vidike svoga poslanja. Ali najprije je poganskoj ženi Kananejki

odbijajuće rekao: „Poslan sam samo k izgubljenim ovcama doma Izraelova“ (Mt 15,24). Pa ipak je na njezinu veliku vjeru uslišio njezinu molbu. Istraživanja egzegeze preporučuju (stavljaju na srce) da je povijesni Isus uvelike ostajao pri ovome razmišljanju i tek događajem Duhova otvorio univerzalni pogled. Petar, njegovo poslanje je primjer za to.

U vezi s tekstem

Grčka izdanja teksta od 2. stoljeća govore o „Djelima apostolskim“. Ona na poseban način govore o Petru, Ivanu i Pavlu, kao i o Stjepanu, Filipu, Barnabi i Jakovu. Njihov pisac je Luka, koji je između 80. i 90. poslije Krista napisao Djela apostolska kao nastavak „prve knjige“, Lukina evanđelja. Teološki hoće Luka posredovati da je došlo vrijeme Duha Svetoga koji živo iskustvo Isusa prenosi dalje u odnosnu (dotičnu) sadašnjost.

Ovo sada kod Pavla postaje konkretno. Prema Lev 11 i Pnz 14,3-21 za Židove su postojale nečiste životinje koje oni nisu smjeli jesti. Petar je ovu napomenu u sebe upio kao s majčinim mlijekom. Tko je od toga jeo, učinio je sebe nečistim. Nečist je bio i Židov uđe li u pogansku kuću i s poganima jede. Petar je bio čvrsto uvjeren u to da je u pravu. A budući da je sve htio činiti savršeno i dobro, striktno se toga držao sve dok ga Isus i Duh Sveti nisu poučili novomu:

Sutradan, dok su oni putovali i približavali se gradu, oko šeste ure uziđe Petar na krov moliti. Ogladnje i zaželje se jela. Dok mu pripremahu, pade on u zanos. Gleda on nebo rastvoreno i posudu neku poput velika platna: uleknuta s četiri okrajka, silazi na zemlju. U njoj bijahu svakovrsni četveronošci, gmazovi zemaljski i ptice nebeske. I glas će mu neki: „Ustaj, Petre! Kolji i jedi!“ Petar odvrati: „Nipošto, Gospodine! Ta nikad još ne okusih ništa okaljano i nečisto“. A glas će mu opet, po drugi put: „Što Bog očisti, ti ne zovi okaljanim!“ To se ponovi do tripud, a onda je posuda ponesena na nebo. Dok se Petar dvoumio što bi imalo značiti viđenje koje vidje, eto ljudi koje je poslao Kornelije: pošto se raspitaše za Šimunovu kuću, pojave se na vratima, zovnu te upitaju je li ondje ugošćen neki Šimun, nazvan Petar. Dok je

Petar sveudilj razmišljao o viđenju, reče mu Duh: „Evo, neka te trojica traže. De ustani, siđi i pođi s njima ne skanjujući se jer ja sam ih poslao.“ Petar siđe k ljudima i reče: „Evo me! Ja sam onaj kojega tražite! Zbog čega ste došli?“ Oni odgovore: „Satnik Kornelije, muž pravedan i bogobožan, za kojega svjedoči sav narod židovski, primi od svetog anđela napatuk da te dozove u dom svoj i čuje od tebe riječi.“ Tada ih Petar pozva unutra i ugosti. (Dj 10,9-23a)

Napomene

Petar je nadvladao svoje čvrsto židovsko uvjerenje i otišao u Kornelijevu kuću. Ne znamo koji osjećaji su ga pratili. Između osjećaja krivnje njegove židovske religije, njegova čvrsta uvjerenja prema njoj i nutarnjega vodstva po Duhu Svetom, on se odlučio za ovo posljednje. Prvi korak iza kojega su slijedili ostali. *„Vi znate kako je Židovu zabranjeno družiti se sa strancem ili k njemu ulaziti, ali meni Bog pokaza da nikoga ne zovem okaljanim ili nečistim. Stoga, pozvan, i dođoh bez pogovora. Da čujemo dakle zbog čega me pozvaste!“* (Dj 10,28-29)

U razgovoru s Kornelijem shvatio je Petar vodstvo Duha Svetoga koji mu je sada dao spoznati: *„Sad uistinu shvaćam da Bog nije pristran, nego – u svakom je narodu njemu mio onaj koji ga se boji i čini pravdu“* (Dj 10,34b-35).

Ni to nije dovoljno. *„Dok je Petar još govorio te riječi, siđe Duh Sveti na sve koji su slušali tu besjedu. A vjernici iz obrezanja, koji dođoše zajedno s Petrom, začudiše se što se i na pogane izlio dar Duha Svetoga“* (Dj 10,44-45).

Duh Sveti se očito ne drži pravila igre, židovskih i crkvenih očekivanja. On postavlja činjenice koje nije moguće opovrgnuti. On i danas nadilazi uske konfesionalne granice, unutar crkvene i izvan crkvene predodžbe. On je Duh koji se ne da zatvoriti u ljudske koncepte i propise. Puše i djeluje gdje hoće i kako njemu odgovara. Mi to trebamo primiti na znanje i kao posljedicu toga više pitati za činjenice Duha. To može dovesti do napetosti i sukoba, budući da previše njih hoće provesti svoje predodžbe i čvrsto ostati pri svojim

omiljenim oblicima i tradicijama. Ali trajno gledano Duh Sveti ne može biti zatočen. On i danas unutar i izvan Crkve postavlja činjenice koje više ne opoziva.

Tko takve činjenice prihvati, brzo dolazi u sukobe, kao što je iskusio i Petar. On se mora sada braniti jer Židovi koji su postali vjernici dobacuju mu: „*Ušao si k ljudima neobrezanima i jeo s njima!*“ (Dj 11,3). On sada potpuno pristaje uz djelovanje Duha Svetoga koji je njegov obzor primjereno proširio. Tako on i na takozvanome Apostolskom Koncilu svjedoči da je suvišan svaki spor, svako htjeti-biti-u-pravu i svako raspravljanje, svako Ako i Ali budući da je „*Bog od najprvih dana*“ odlučio (Dj 15,7).

Ipak vrijeme za krajnju dosljednost ove odluke – odreći se svih židovskih propisa za kršćane iz poganstva – još nije bilo sazrelo. Isto tako ni Petar nije bio sposoban dosljedno živjeti ovu odluku, kao što piše Pavao: „*A kad Kefa stiže u Antiohiju, u lice mu se usprotivih jer je zavrijedio osudu: doista, prije nego stigoše neki od Jakova, blagovao je zajedno s poganima; a kad oni dođoše, počeo se povlačiti i odvajati bojeći se onih iz obrezanja*“ (Gal 2,11-12). Petar je javno prihvatio Pavlov ispravak. Dopustio je da oganj i olujni vjetar svakodnevice njegove modele ponašanja i razmišljanja, sukobima i napetostima pročisti. Od toga je profitirao ponajprije on sam, jer tako je u njemu rastao život Duha. Dobio je na širini i jasnoći. Iskusio je otkupljenje i nutarnje oslobođenje.

„Prvi zalag na otkupljenju“

Na tri mjesta (Ef 1,14; 2 Kor 1,22 i 2 Kor 5,5) govori Pavao o Duhu koji je prva rata, prva isplata naše baštine, potpunoga otkupljenja. Mi živimo u Sada otkupljenja i istodobno u Još-Ne. Jedan mali dio nam je već darovan. Dovoljno da sada pod protivnim (neugodnim) okolnostima iskusimo život u punini. Ali premalo. Jer čežnja našega srca za radošću, srećom, slobodom, ljubavlju..., za nas i sve ljude puno je veća i obuhvatnija. Ova neispunjena čežnja nas tjera da opušteno popustimo. Ona napinje luk očekivanja. Nikada dostatno, to što već imamo. Oganj duhovskoga Duha hoće spaliti

svaku samodostatnost i tromost. Duh drži spasonosno nezadovoljstvo životnim i istodobno spaljuje svaki oblik zanovijetanja i nutarnje pobune, kobno nezadovoljstvo.

„Prvi zalog baštine“, našega „otkupljenja“ (Ef 1,14) konkretno se pokazuje na „plodu Duha: ljubav, radost, mir, velikodušnost, uslužnost, dobrota, m vjernost, blagost, uzdržljivost“ (Gal 5,22). Možda Pavao o plodovima Duha ne govori zato jer se ovdje ne radi o konzumnim artiklima: Tu jedan plod, ondje jedan a rado bih i ovaj. Ne radi se o privatnome užitku, niti o pokazivanju, a još manje o osjećaju konkurencije, nego o uzimanju u Isusov život. „Plod Duha“ je prožetost Isusovim Duhom, životom, Isusovim bivanjem i Isusovom biti. On je oblikovanje Isusova bića (biti) u nama. To je – biblijski rečeno – proširenje svetoga Božjeg hrama, Božjega prebivališta na naš život. Jer mi smo Isusovo Tijelo i njime smo prožeti. U njemu smo i mi „ugrađeni u prebivalište Božje u Duhu“ (Ef 2,22).

Kušati plod

Plod Duha, Isusova života, razvija se u nama polagano (postupno). Ali kad se Isusov život – slično bebi u majčinu trbuhu – osjeti, širi se tiha sreća. Mi u sebi otkrivamo nešto čega ranije nije bilo. Ova novost nisu stanja osjećaja ili raspoloženja koja dođu i prođu. Novost je nešto blago i istodobno trajno. Bili mi dobro ili loše raspoloženi, to je ipak tu. Dublje od osjećaja izrasta pravo biće, život Isusova Duha u nama.

Mi opažamo da nam je, i bez našega voljnog naprezanja, sve manje ljudi nesimpatično. Raste suosjećanje prema svemu. Oslanjajući se na ljubav u nama, možemo živjeti neovisno o reakcijama drugih. Što ne znači da nas negativne reakcije neće još uvijek boljeti. Tako postajemo sposobni za dosljednu ljubav koja ne postupa prema onome što drugi sada želi, nego prema onome što mu stvarno dobro čini.

Plod radosti više ne ovisi o događajima i okolnostima života. Kao temeljna radost zbog života, Boga, ljudi ali i stvorenja, ona je nalik izvoru u nama koji zbog bolnih iskustava zacijelo jest pomućen, ali

ne može biti doveden do presušenja. Temelj radosti je naime u sjedinjenju s Duhom Svetim, koji je Duh radosti, kao što svjedoči Pavao: „*Pun sam utjehe, obilujem radošću uza svu nevolju našu*“ (2 Kor 7,4b).

Slično vrijedi i za plod mira. On dariva nutarnju sigurnost, duboku nošenost (držanost) i usred životnih oluja. To je mir, koji svijet ne može dati, ali niti oduzeti, jer Isus je taj mir u nama. „*Mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem. Dajem vam ga, ali ne kao što svijet daje. Neka se ne uznemiruje vaše srce i neka se ne straši*“ (Iv 14,27. „*To vam rekoh da u meni mir imate. U svijetu imate muku, ali hrabri budite – ja sam pobijedio svijet*“ (Iv 16,33).

Velikodušnost već polazeći od riječi može pokazati o čemu se radi. Ne gubiti hrabrost. To pomaže ostati i pod nepromjenjivim teretima i nositi ih. Velikodušnost se hrani čvrstim povjerenjem da Bog ima sve u ruci i da će na kraju sve biti dobro.

Ne pretjerana uslužnost, nego pravo prijateljstvo pokazuje plod srdačnosti (uslužnosti). Tada razmišljanje o prijatelj-neprijatelj, isključivanje ljudi i grupa, osjećaj konkurencije, zloradost, gube sve više i više svoju obilježavajuću snagu. Ovdje dalje vodi dobrota, dobrohotnost prema svima. Srce više ne poznaje zavist i zlobu (nesklonost). Ono je postalo čisto i prostrano. „*Zauzimajte se za dobro pred svim ljudima*“ (Rim 12,17b). Takvi su apeli ovdje postali suvišni, jer najdublja nutrina čezne za time da svima u svim situacijama može iskazivati dobro.

Kako ti meni, tako ja tebi, ako si ti ljubazan, prijazan, spreman pomoći, i ja sam. Ako si prost, govoriš o meni ružno, i ja ću prema tebi biti takav. Tako se često ponašamo. Ali plod vjernosti seže dublje. On oslobađa ovisnosti o reakcijama drugih. „*Ako ne budemo vjerni, on vjeran ostaje. Ta ne može sebe zanijekati*“ (2 Tim 2,13). Budući da u nama živi ova vjernost, mi možemo biti uistinu postojani. Ova vjernost nas osposobljuje da i dalje idemo ispravno spoznatim putem i onda kad ne samo da nismo podupirani, nego čak i ugrožavani. Plod vjernost stvara pravocrtnost i čvrstinu, usporedivu sa stijenom u razbijanju morskih valova.

Potrebno je puno hrabrosti (odvažnosti) da bi se bilo uistinu nježan i pažljiv. Jer to znači suzdržati se od svakoga oblika isticanja moći. Blagost može ostaviti. Može se suzdržati od pritiska i izgubiti, jer iznutra zna: Božji mlinovi melju dulje, ali sigurno. On će u konačnici provesti svoje puteve spasenja. Kao posljedicu toga ne moram htjeti pomagati pritiskom.

Mi smo uokolo tjerani najrazličitijim raspoloženjima, čudljivošću, osjećajima, čežnjama, napetostima i strastima. Često odlučimo nikada više nešto ne činiti. Ali snage osjećaja izmiču često našoj kontroli i mi to ipak nanovo činimo. Tako možemo biti izloženi nagonima i osjećajima. U plodu uzdržljivosti javlja se iznutra neka snaga koja sjedinjuje sve razilazeće u nama i ono što teži k različitim pravcima. Snage osjećaja bivaju malo-pomalo integrirane u našu osobnost Raste cjelina.

Tko je plod Duha, Isusova života kušao bar malo, postaje nezasitan. Nikada ne može dovoljno od njega primiti.

Svima sva punina

Koliko god to bilo dobro – ipak pitanje, koliko ploda daje Bog rasti? Koliko Duha Svetoga Bog daje? Daje li vam 20, 60 ili 100 % Duha Svetoga? Obdaruje li jedne više a druge manje? Tako možemo razmišljati dokle god Duha Svetoga smatramo neosobnim darom. Ali Bog nam ne daje više ili manje Duha Svetoga. On nam ne daje nešto, nego nam u Duhu Svetomu daje sama sebe. U Duhu Svetom primamo udio na životu trojedinoga Boga. Bivamo uzeti u Njegov život. Tu ne postoji više ili manje. Razlika se sastoji u darovima. Ovisno o zvanju i službi pojedinca daje Bog jednomu ove, drugomu one darove. Ali svima nudi svu puninu Duha Svetoga, svu puninu njegova života, njegove sreće i njegove ljubavi. Svima nudi sve – drugo je pitanje koliko tko osobno prima.

Vlastite misli:

Tekstovi:

Dj 10,1-8; 10,9-23a; 10,23b-48; 11,1-18; 11,19-26; 12,1-19a; Gal
2,11-21; 5,1-12

10.

Duhovi – Božja ljubav se hoće razliti

Kojega li rođendana?

Duhovi su dovršenje Uskrsa. Čitav Isusov život od Nazareta, posebno njegova žrtvena smrt, pobjeda života u Njegovu uskrsnuću, Njegova uspostava Božje moći u uzašašću i slanje Duha, imaju jedan cilj: ljude i stvorenje privesti kući i spasiti. Trojedini Bog to ne želi učiniti bez nas. Zato Isus stvara novo tijelo. Duhovi su trenutak

rađanja Isusova novoga tijela, rođendan Crkve. Kojega li rođendana!

Odmah na dan njezina osnutka učvršćuje se Crkva u 18 plemena i naroda. Mi „*Parti, Međani, Elamljani, žitelji Mezopotamije, Judeje i Kapadocije, Ponta i Azije, Frigije i Pamfilije, Egipta i krajeva libijskih oko Cirene, pridošlice Rimljani, Židovi i sljedbenici, Krećani i Arapi – svi ih mi čujemo gdje našim jezicima razglašuju veličanstvena djela Božja*“ (Dj 2,9-11). Crkva je od početka svjetska Crkva, premda je toga postala svjesna tek kasnije i premda se tek godinama kasnije mogla otvoriti i raširiti jedra na otvoreno more svijeta. I danas, kad svijet politički, gospodarski i ekološki urasta u jedan jedini ogromni organizam, otkrivamo i nove dimenzije i novu zadaću svjetske (opće) Crkve. Tu se više ne radi samo o rastu Crkve, nego o spasenju čitave obitelji čovječanstva, štoviše o svem stvorenju. Konačno je danas postalo očito što je od početka bilo prisutno, Duh je probio svaki otočki (samotnički) i svaki mentalitet geta.

Odgovor na pitanje

Ne samo dimenzija Isusova Tijela, nego i metoda kako Crkva treba ispuniti svoju zadaću, prisutna je od samih početaka. Na ovome početku ne stoji djelovanje ljudi, nego djelovanje Duha Svetoga. On je dao da oko kuće u kojoj su se okupili učenici (prema Dj 1,14-15 među 120 duša bilo je i žena), iznenada dođe šum a pred kuću se strča mnoštvo i čuje kako učenici – pokrenuti ognjem Duha – „*počeše govoriti drugim jezicima, kako im već Duh davaše zboriti.*“ Bile su to riječi koje ni oni sami nisu razumjeli. Riječi kojima su „*razglašavali veličanstvena djela Božja.*“ Hvalili su i slavili Boga. A ljudi vani su osluškivali. „*Svi su izvan sebe zbunjeno jedan drugog pitali: 'Što bi toglo biti?'*“ (Dj 2,12)

Nisu dakle učenici učinili prvi korak do širenja evanđelja. Duh Sveti djeluje, ljudi se strčavaju i pripuštaju Njegovo neograničeno djelovanje. To izaziva pitanja kod onih koji ovo promatraju i daju da ih to pogodi. Tek na ovo pitanje nastupio je Petar s Jedanaestoricom. Njegova je propovijed odgovor na njihovo pitanje. „*Kad su to čuli, duboko potreseni rekoše Petru i drugim apostolima: 'Što nam je činiti, braćo?'*“ (Dj 2,37).

Što to znači? Crkva u kojoj se Duha ne doživljava i u kojoj on nije očit, propovijeda u prazno. Pradogađaj, pretpostavka za plodonosan navještaj jest djelovanje Duha. Bez njega ni ljudi ni najbolje metode ni najidealnije mogućnosti ne koriste ništa. Stoga isusovac Anthony de Mello govori: „Ono što Crkva danas najnužnije treba nisu novo pravo, nova teologija, nove strukture, nova liturgija – sve to je bez Duha Svetoga tijelo bez života i duše. Mi nužno trebamo nekoga tko će nam uzeti naše kameno srce i dati nam srce od mesa; ponovno trebamo infuziju iz oduševljenja, nadahnuće, odvažnost i duhovnu snagu.“⁶

Crkva koja onime što djeluje i živi, svojoj okolini predaje (nameće) zagonetke i pitanja, može lako propovijedati. Ona kao Petar treba samo upućivati na to da ovdje djeluje Bog, tada će ju se slušati. Drukčije rečeno: Što pridonosi rastu Božjega kraljevstva jest život koji sjaji, jest Duh koji među nama djeluje. Kako doći do takva života?

Duhovi nisu bili eksplozija prema van, nego ponajprije duboka potresenost u nutrini. Ljudi su dali da ih Duh svlada nečim što ne poznaju. Svatko je na svoj način dopustio da bude zahvaćen i uzdrman. Pritom su u nutrini bili potpuno sabrani. Nisu htjeli sjati, ostaviti dojam, imponirati, dobro tu stajati. Nisu osluškivali ljude, nego je svatko osluškivao ono „što im daje Duh“ Tako je vrcnula iskra.

Karizmatika škrtost

Duhovi tada i danas – zašto tako malo doživljavamo od ovoga Duha? Zbog čega je tako? Godine 1962., kratko prije otvorenja Drugoga vatikanskog koncila, rekao je Karl Rahner na austrijskome Danu katolika: „Ako svi mole, ako svatko zbog svoje karizmatike škrtosti i siromaštva ima uplašenu savjest, ako je svatko spreman poštovati dar drugoga, i kad on nije njegov, ako poslušnost ne izgoni odvažnost vlastite odgovornosti, ali i obratno odvažnost do

⁶ Anthony de Mello, Dodirnut Bogom, str. 12

vlastitoga mišljenja i poslušnosti, ako je prisutna odlučnost i za radikalne pokušaje, jer se vidi da u krajnjoj situaciji koja je naša, opreznim nastavljanjem na vlastitome kolosijeku više nije moguće opstati, tada bi možda bilo prostora – koji je opet milost – za životnost Duha koji je još jednom jedino Božja milost.“⁷

Imamo li zbog naše „karizmatičke oskudnosti“ nemirnu savjest ili smo radosni da nam djelovanja Duha više nisu potrebna? Vjerujemo li da je Božji Duh na isti način kao na Duhove obećan i u naše vrijeme? I ako vjerujemo, što bi se moralo promijeniti da bi Duh Sveti mogao svoje djelo nesmetano i u naše vrijeme činiti u našim srcima?

Velika zapreka može biti strah. Strah potpuno se prepustiti i odreći se svoje potrebe za kontrolom i sigurnošću. Ne želimo pogriješiti i osramotiti se. Više volimo da sami svime ovladamo i da se sve odvija dobro uređenim i unaprijed programiranim tokom. Stoga je Crkvi teško s Duhom kojega nije moguće kontrolirati a koji nas i Vas želi zahvatiti.

Duboke nutarnje potresenosti omogućuju Duhove kod učenika. I nama su najavljene takve nutarnje potresenosti. Treba srušiti zidove straha i nepovjerenja pred Duhom Svetim. Jer Duhove je moguće iskusiti samo s rizikom neshvaćanja. „*Drugi su pak, podrugujući se, govorili: 'Slatkog su se vina ponapili'!*“ (Dj 2,13) Tko nigdje ne želi pobuditi šokirati (sablazniti), na krivome je mjestu u nasljedovanju Isusa. Tko ne može podnijeti porugu i ismijavanje, previše se priklonio duhu svijeta.

Darovi – posude Božje razlijevajuće ljubavi

Tko hoće dopustiti da njegova vlastita „karizmatička oskudnost“ bude probijena, treba otvoriti svoje ruke. „Svatko mora isprazniti svoje ruke! Dopustiti da padne sve što se meni sviđa, za čime ja čeznem, što ja sam mogu, što mene proslavlja, sve samoopravdano! Od Augustina jasno imenovano stvarno stanje važi uvijek: 'Bog nam želi nešto dati, ali On to ne može jer imamo pune ruke – On ne zna

⁷ Karl Rahner: Zitirano od Emila Spatha: U vezi s pastoralom duhovnih zvanja, br. 20/1982

kamo s time.' Neizmjerne punine Duha Svetoga hoće se razliti: On sam, Božja ljubav, s tisuću karizmi – dobar je za tisuće nevolja svijeta. Ali zna li Bog kamo s time?“⁸

Bog hoće Duha svoje ljubavi razliti za različite nevolje svijeta. Zato hoće dati različite darove i svakoj situaciji prilagođenu pomoć. Za svaku životnu situaciju i svaku službu pripremio je korisne darove.

Koje god zadaće imali, u politici, gospodarstvu, odgoju ili u Crkvi, Bog Vam za svaku od Vaših zadaća i službi hoće dati svoga Duha i svoje darove. A kako izgleda vaš život? Jeste li u braku, samci, zaručeni ili udovci? Bog vas hoće za svaku životnu situaciju – koliko god ona bila kratka ili duga – osposobiti svojim Duhom, da biste mogli u njoj doživjeti utjehu i ispunjenje.

Već je prorok Izaija više od 700 godina prije Isusa iz Nazareta za njega – a time i za mesijansko vrijeme, koje je od Duhova obećano svim ljudima – nagovijestio darove Duha. „*Na njemu će duh Gospodnji počivat, duh mudrosti i umnosti, duh savjeta i jakosti, duh znanja i straga Gospodnjeg*“ (Iz 11,2).

Budući da se Božja ljubav hoće razliti u svim darovima, središnji od svih darova jest ljubav, kao što govori Pavao: „*Težite za ljubavlju*“ (1 Kor 14,1). Ljubav znači: Uživjeti se u situaciju drugoga, prihvatiti drugoga, razumjeti ga i pomoći mu živjeti. Radi se o tome da imamo Duha ljubavi. To je pravo oduševljenje a ne ushićenost, oduševljenje (zanesenost) i fanatizam. Tako svako „*oduševljeno*“ pripovijedanje ne dolazi stvarno od Duha Svetoga! Na to treba misliti kod svakoga oduševljena govorenja. Pravo oduševljenje hrani se Duhom ljubavi, koji je strastvena ljubav, ljubav spremna trpjeti. „*Težite za ljubavlju!, ali i „čeznite za darima Duha!*“ (1 Kor 14,1), jer dari Duha su konkretni oblici, posude Božje ljubavi koja se razlijeva.

U vezi s tekstem

U korintskoj zajednici ne može više biti govora o karizmatičkoj oskudnosti. Različita djelovanja Duha su se pojavila. U poglavlju 12-14 pomaže Pavao sređeno i spasonosno prema njima se odnositi.

⁸ Emil Spath: U vezi s pastoralom duhovnih zvanja, br. 20/1982

Darovi Duha, žele li plodno služiti, grade na temelju ljubavi. Zato je Pavao u središte učenja o karizmama postavio karizmu ljubavi u 13. poglavlju. Za razmatranje uzimam nekoliko redaka iz poglavlja 12.

„O darima Duha ne bih, braćo, htio da budete u neznanju... Različiti su dari, a isti Duh; i različite službe, a isti Gospodin; i različita djelovanja, a isti Bog koji čini sve u svima. A svakomu se daje očitovanje Duha na korist. Doista, jednomu se po Duhu daje riječ mudrosti, drugomu riječ spoznanja po tom istom Duhu; drugomu vjera u tom istom Duhu, drugomu dari liječenja u tom jednom Duhu; drugomu čudotvorstva, drugomu prorokovanje, drugomu razlučivanje duhova, drugomu različiti jezici, drugomu tumačenje jezika. A sve to djeluje jedan te isti Duh dijeleći svakomu napose kako hoće.

I neke postavi Bog u Crkvi: prvo za apostole, drugo za proroke, treće za učitelje; onda čudesa, onda dari liječenja; zbrinjavanja, upravljanja, razni jezici. Zar su svi apostoli? Zar svi proroci? Zar svi učitelji? Zar svi čudotvorci? Zar svi imaju dare liječenja? Zar svi govore jezike? Zar svi tumače? Čeznite za višim darima! (1 Kor 12,1.4-11.28-31a).

Napomene

„Različiti su dari, a isti Duh“. U darovima Duha je Božja ljubav, Duh Isusa Krista, postaje konkretna za odnosnu situaciju.

„Očitovanje Duha“ se daje *„na korist drugima“*. Darovi su oruđe za služenje. Darovi pomažu drugima. Bog daje darove – misli, inspiraciju, prosvjetljenje, iskaze snage, pomoć... – da bi se bolje pomoglo drugima. Stoga prihvatiti ove darove pitanje je ljubavi, konkretno ljubavi prema bližnjemu. Jer preko nje iskusuju drugi više spasenja.

„A svakomu se daje očitovanje Duha na korist. Kao što svaki ud na tijelu ima određenu službu za čitavo tijelo, tako svi mi, dokle god živimo, imamo službu za druge. Svatko je za vrijeme svoga života prijeko potreban i važan. Svatko je prijeko potreban. To želim upisati svima duboko u srce. I stari, bolesni, prikraćeni i krhki ljudi su prijeko potrebni. Oni imaju svoje „posebne darove“ za druge. Budući da

darovi jesu darovi a ne posjedovanje (imetak), normalno je da se tijekom života mijenjaju. „Njegov posebni dar“ upućuje nadalje na naše različite službe koji također mogu podleći procesu promjena. Duh pritom gradi na prirodnim procesima života i talentima. Darovi Duha postaju naši darovi, sposobnosti i talenti tako da Duh ljubavi djeluje preko njih. U središtu više nisu samovoljni ciljevi, nego predan Isusovu vodstvu, hoće čovjek služiti dolasku Božjega kraljevstva, izgradnji sveopćega Tijela Isusa Krista.

Neobična molitva

Pavao govori o „*različitim načinima molitve u jezicima*“ i „*a htio bih da vi svi govorite drugim jezicima, ali većma da prorokujete...*“ (1 Kor 14,5). Zašto Pavao želi da svi govore drugim jezicima? Ne znam. Želim ukazati na dva moguća razloga.

Odgoj za dijete Božje

Kod govorenja drugim jezicima, zvanim i molitva u jezicima, najčešće izgovaramo slogove, riječi jednoga jezika. Dopuštamo Duhu Svetom da u nama i preko nas moli. Mi ne znamo što molimo. Time se događa ono važno. Razum, kontrola našega Ja mora ustuknuti i dopustiti Duhu da djeluje. To se može dogoditi jedino gdje smo spremni postati dijete. Ako to ne želimo, ovaj dar bude blokiran. Tako se čežnja za molitvom u jezicima može poklopiti s nutarnjim procesom dubljega postajanja djetetom pred Bogom. Molitva u jezicima može biti izraz djetinjega srca, neka vrsta „tepanja“ u Duhu.

Dugo vremena je molitva u jezicima u povijesti Crkve bila normalan oblik molitve. Kad se ova molitva povukla, nastala je krunica. Ni krunica nije moljenje glavom. U krunici dopuštamo da preko izgovaranih riječi padnemo u tajnu.

Pomoć za opažanje poticajâ Duha

Budući da prava molitva u jezicima nadilazi kontrolu razuma, ona se otvara djelovanjima Duha. Molitva u jezicima ima jedno – od kontrole razuma – odvajajuće djelovanje i čini nas prisnima s načinom, ozračjem Duha. Ali razum pritom nikada nije isključen. On se samo povlači na drugo mjesto. Tijekom daljnjega puta može

molitva u jezicima ostati važan molitveni oblik ili u životu pojedinca stupiti u pozadinu. Tada je to bio molitveni oblik, koji je u određenoj fazi bio važan i koristan. Važno je ničega se čvrsto ne držati, nego se neprestano dati i dalje voditi u molitvene oblike na koje Duh Sveti potiče.

U zajednici molitva u jezicima posebno nosi pri pjevanju u jezicima. Ovo je slavljenje, koje čini sam Duh. Što naše riječi više ne mogu izreći, govori Duh Sveti. „Sam Bog daje nov način pjevanja. Ne traži riječi, kao da bi mogao objasniti čemu se Bog raduje. Pjevaju klićući...“⁹ Možda je govorenje „drugim jezicima“ na Duhove bio također jedan oblik molitve u jezicima.

Vlastite misli:

Tekstovi:

Iz 11,1-9; Rim 12,1-8; 1 Pt 4,7-11; Ef 4,11-16; 1 Kor 13,1-13; 1 Kor 14,1-25; 1 Kor 14,26-40.

⁹ Augustin. Citirano prema jednome neobjavljenome rukopisu „Pneumatologija“ od Christa Heyd-Westerhausen

11.

Duhovi – konkretno živjeti Božje vodstvo

Vodstvo koje oslobađa

Svi smo kao djeca doživjeli kako su nas majka ili otac uzimali za

ruku i vodili. Lijep osjećaj. Mogli smo zatvoriti oči i znati: Ništa nam se neće dogoditi. Mi smo dobro vođeni. Još si i danas ponekad poželimo da nas netko tako uzme za ruku. Ništa ne misliti, ništa ne morati odlučivati – to bi bilo lijepo. Ali mi više nismo mala djeca. Postali smo odrasli i samostalni. To znači preuzeti odgovornost za svoj život i samostalno donositi odluke. Jer tko se uvijek daje voditi samo od drugih, postaje nesamostalan i ovisan. Dopušta da za njega odlučuju drugi. Time ostaje malodoban (maloljetan = mündig) – bez vlastitih usta – i njegova osobnost kržljavi.

Duhovi su obilježeni iznenađenjem da postoji vodstvo koje čini pravo suprotno. Vodstvo koje vodi u slobodu. Duhovi pokazuju ljude koji su se bojažljivo usmjeravali na druge i odjednom su postali slobodni. Prestali su skrivati sebe i svoja uvjerenja. Izlazili su pred druge. Kako su to mogli? Prestali su bojažljivo gledati na reakcije drugih i propitivati njihove misli i sudove.

Učenice i učenici su na nov način doživjeli vodstvo Duha Svetoga, vodstvo iznutra. Odjednom je tu bilo nešto što ih je privlačilo iznutra. Dođi, upusti se, bit će dobro – govori Duh Sveti bez riječi. Oni su slijedili ovaj nutarnji privlačni zov, počeli su govoriti a da nisu znali kako će rečenica završiti. Sricali su jednostavno riječ po riječ, ono što im je iznutra bilo stavljeno na usne (jezik). Blago, gotovo neprimjetno bili su vođeni.

Pritom ih je pratio djelić nesigurnosti. Nisu znali je li sve to i ispravno. Takvo vodstvo – to su dobro primjećivali – nije moguće načiniti a još manje kontrolirati. Ono je tako blago da se pri najtišemu pokušaju da ga kontroliraju ili na nj hoće utjecati, povlači. Tako učenici nisu mogli, nisu htjeli ovo vodstvo izgubiti. Htjeli su mu se jedino izložiti i povjeriti. Čineći to, otkrivali su put kao da se pred njima korak po korak otvara jedan zid.

Duh Sveti – jedan Ti¹⁰

Učenici su otkrili Duha Svetoga kao prisutnost, kao jedan Ti u njima. „Dok je Petar sveudilj razmišljao o viđenju, **reče mu Duh:** 'Evo, neka te trojica traže'" (Dj 10,19). „Dok su jednom obavljali službu

¹⁰ usp. Zerfass Rolf, Za nas ljude (Für uns Menschen), propovijedi uz godinu A

Božju i postili, **reče Duh Sveti**: 'De mi odlučite Barnabu i Savla za djelo na koje sam ih pozvao.'... „**Poslani od Svetoga Duha** siđu u Seleuciju, a odande odjedre na Cipar“ (Dj 13,2.4). „Prođoše Frigiju i galacijski kraj **jer ih je Duh Sveti spriječio** propovijedati riječ u Aziji. Kad su došli do Mizije, htjedoše u Bitiniju, **ali im ne dopusti Duh Isusov**“ (Dj 16,6-7). „A sad, evo, okovan Duhom idem u Jeruzalem. Što će me u njemu zadesiti, ne znam, osim što **mi Duh Sveti** u svakom gradu **jamči da me čekaju okovi i nevolje**“ (Dj 20,22-23).

Tako su učenici iskusili govorenje preko Duha Svetoga. Ovo ne treba razumjeti kao govorenje čujnim riječima, nego se više radi o jednoj vrsti nutarnjega svjetla, o jednome nutarnjem znanju. „Ne pokazujući se, ne dajući čuti svoj glas, poučava me Isus potajno“, govori Terezija iz Lisieuxa. „Nikada ga nisam čula govoriti, ali sam osjećala da je u meni. Vodi me u svakome trenutku i daje mi ono što trebam reći ili učiniti. Upravo u trenutku kad to trebam, otkrivam svijetle trenutke koje nikada ranije nisam vidjela.“ Dalje govori: „Obično njegovo svjetlo postoji malo pomalo.“¹¹ Jedan lijep opis kako Isus u Duhu Svetom daje vodstvo.

Takvo se blago vodstvo pokazuje kao ponuda, ne kao prisila. Jer Duh Sveti je Duh slobode. „*Gdje je Duh Gospodnji, ondje je sloboda*“ (2 Kor 3,17). Ova se sloboda pokazuje upravo u tome da on naše su-razmišljanje i našu odgovornost ne isključuje nego uključuje. „*Zaključismo Duh Sveti i mi*“ (Dj 15,28). „*I mi smo svjedoci tih događaja i Duh Sveti*“ (Dj 5,32). Tako opisuju učenici ovo zajedništvo.

Potrebno je ispitati (provjeriti)

Vodstvo se ne opaža uvijek tako konkretno. Puno više nego nam je drago mi tapkamo u mraku. Tako na kraju života jedva možemo apsolutnom jasnoćom reći što je točno bila volja Božja. Ovo je povezano i s time da volja Božja višestruko nije nipošto uska staza, staza koju je jedva moguće naći, nego je nalik širokoj cesti. Ako je pravac u redu, možemo u mnogočemu sami odlučiti. Jer mi nismo

¹¹ Rudolf Stertenbrink: Jedino ljubav (Allein die Liebe) (Terezija iz Lisieuxa, str. 79)

sluge i sluškinje ni slijepi primatelji naredbi, nego njegove kćeri i sinovi, koji su slobodni i čije se dostojanstvo sastoji u su-razmišljanju i su-odlučivanju.

Upravo je ova nesigurnost i spasonosna. Uvijek nas nanovo upućuje da tražimo vodstvo Duha. Ovo je potrebno jer u sebi otkrivamo mnoge – često suprotne (oprečne) i zbunjujuće – glasove, da moramo tragati za glasom Duha Svetoga. „*Sve provjeravajte, dobro zadržite*“, govori Pavao. Ivan dotjeruje (dorađuje): „*Ne vjerujte svakomu duhu, nego provjeravajte duhove jesu li od Boga; jer u svijetu su se pojavili mnogi lažni proroci*“ (Iv 4,1). U nama i u svijetu ima puno lažnih glasova. Previše ih slijede glasove koji se u konačnici pokazuju kao duhovi laži i prijevare. Sebi i jedni drugima mogli bismo prištedjeti puno boli i nevolje, ako bismo slušali dobar glas Duha i slijedili ga. Lako rečeno – ali kako ovo prepoznati?

Upoznati samoga sebe

Ponajprije i uvijek iznova – treba prepoznati polazište, naime same sebe. Spoznaja samoga sebe temelj je za ispravne odluke. Mi ljudi od rođenja nemamo otvoreno, široko i prosvijetljeno srce, nego, kao što govori Augustin, „u samima sebi zakržljalo i lošim utjecajem i krivim odgojem iskvareno srce.“ Toliko smo vezani uza same sebe da nam je to postala gotovo druga narav.

I prečesto se uopće ne želimo ovih vezanosti osloboditi. Jer sebe gledati kao središte oko kojega se sve vrti, ima svoju draž. Tko ne popusti lako ovoj draži prepuštajući se svijetu mašte, kozmosu o kojemu sanja? Ono dražesno sastoji se u tome da sam ondje kralj i svi se ponašaju onako kako ja želim. Ondje se ispunjuju moji snovi. Ipak je ovo mjesto na kojemu svoju vezanost uza se mogu potpuno živjeti iluzija, zlatni kavez. A kavez, bio ne znam kako zlatan sa zlatnim šipkama rešetki, ostaje zatvor. Iz njega – iz zatvora vezanosti za se – hoće nas Duh Sveti izmamiti i povesti u slobodu.

Raskrinkati prikrivenoga duha

Ali na nas ne djeluje samo ovaj dobri duh. Isus govori i o zlu duhu. Ovaj negativni duh pojačava naš odnos prema nama samima, naše ljudske usredotočenosti, našu navezanost na negativne

predodžbe, kakvi bi drugi i ja sam morali biti. Negativni duh pojačava naše težnje na htjeti-imati-pravo, na samosažaljenje, nepomirljivost, na vlastitu slabost i grijeh.

Zao duh je sve drugo samo ne glup. On se već u prvoj aluziji u Bibliji pokazuje u liku zmije koja je „*lukavija od sve zvjeradi poljske*“ (Post 3,1). Isus zloga duha označuje kao oca laži. „*Kad govori laž, od svojega govori jer je lažac i otac laži*“ (Iv 8,44).

To pokazuje da je njegova snaga u izvrtanju, u obmanjivanju, prikriivanju i zasljepljivanju. Tako se Zli nikada ne pokazuje kao zlo, nego uvijek prurušen u dobro. Biti kao Bog, spoznati zlo i dobro – to se ipak čini kao nešto dobro. Ipak je to idealno i poželjno. Tako je zao duh obmanjivao i zasljepljivao Evu. Jer u stvarnosti takva su nadahnuća bila savršena kamuflaža za u njima skrivenu pobunu protiv Božjih uputstava. Tako Eva poseže za zabranjenim voćem, odvaja se iz zajedništva s Bogom i time zarazuje druge.

Pavao je znao za ovu kamuflažu. On je otkrio kako su upravo religiozni ljudi često zasljepljeni. Tako govori o lažnim apostolima koji se „*prurušuju u apostole Kristove. I nikakvo čudo! Ta sam se Sotona prurušuje u anđela svjetla*“ (2 Kor 11,13b-14). Kriva (lažna) pobožnost koja ima dobre namjere. može poruku oslobođenja izokrenuti u suprotno.

Nikada se ne radi o savršenoj pobožnosti, nego o Isusovu Duhu. Pavao je to predobro znao kad je iz pobožnosti postao ubojica (usp. Dj 7,54-8,3). I to je u njegovu srcu neprestano gorjelo kao znak opomene. Zato je učio: „*slovo ubija, a Duh oživljuje*“ (2 Kor 3,6). Augustin ovdje dodaje (dopunjuje): Slovo kršćanstva ubija više od svih drugih (slova).“ Nažalost, u mnogočemu što se u povijesti Crkve dogodilo, bio je u pravu. Previše je institucija bilo zaokupljeno samima sobom i zarobljenih u slijepu pobožnost.

Kršćanke i kršćani, koji ne zrače mirom, slobodom, ljubavlju i radošću, višestruko su i time zarobljeni. Umjesto da otvore srce, da ostave (napuste) religiozni egoizam, oni ga pojačavaju: uskoća, jednostranost, sljepoća (zasljepljenost) za situaciju drugih, šturost, pravdaštvo, fanatizam i pretjerivanja su posljedice toga. Umjesto da

se Evanđelje živi vjerno i radosno i djeluje privlačno mirisom Isusove ljubavi, nabacuje se uokolo biblijskim izrekama, pobožnim riječima, specijalnim objavama, samoga sebe se tako čini važnim i često se vrši „pritisak“ na druge. Upravo u „Ja sam to...“, „Ja znam bolje...“ često se u religioznoj fasadi krije religiozni egoizam. I u religioznome, u lažnome (krivome) revnovanju za Boga, za Crkvu i pravednost može se sebičnost najbolje prurušiti. Pa zar nije i Sotona kušao Isusa biblijskim citatima (usp. Mt 4,1-11), dakle nečim dobrim?

Jedan pogled iza kulisa

Iza kulisa možemo vidjeti stvarnost. Kad Isus zla duha označuje kao „oca laži“, postavlja se pitanje: Zašto čovjek laže? Zašto lažem ja, zašto lažete vi? Zašto obmanjujemo (sebe i druge)? Odgovor koji sam na ovo pitanje uvijek dobivao: iz straha. Strah pokazati se takvim kakav jesi. Strah od odbijanja. Strah da u najdubljoj dubini nisi dobar. Strah da nećemo udovoljiti drugima. Strah da u svoj zloći i prepredenosti našega srca nećemo biti prihvaćeni i potvrđeni. Ovaj nas strah tjera na to da se sami sakrijemo i predstavimo boljima nego što jesmo. Čega se plašimo? Što se ne odvažujemo nikomu reći? Što skrivamo? Ondje gdje nešto skrivamo, mi smo u opasnosti. Jer u našim strahovima – a posebno da u strahu ne budemo uhvaćeni (zatečeni) – najviše smo zbunjeni. Tu se brzo upustimo u „nepoštene puteve“.

Ne zatvoriti se, nego svoje misli, želje, nagnuća, planove, namjere, kao i vlastiti grijeh otvoriti sestri, bratu, to izvodi iz... Gilbert Greshake u vezi s ovime misli: „Savjet, preporuka, upozorenje i sud drugih vjernih kršćana su sredstvo da napustimo kruženje oko samih sebe i iziđemo iz moguće samoobmane.“

Stoga je najstariji i neprekinuti savjet svih duhovnih učitelja da se volju Božju ne traži sam nego praćen drugima ili zajedno s drugima. Inače postoji prevelika opasnost trovanja samoga sebe. A 'đavao se nikomu ne raduje toliko koliko onima koji ne očituju svoje

misli', stoji u jednoj provjerenoj duhovnoj mudrosti."¹²

„Ne, ne želim.“ „To ipak ne trebam.“ „Radije ne – a i čemu: ide i bez.“ „Mora li biti još i to?“ Takva nam očitovanja mogu ukazati na skrivene otpore i strahove. Tu je potrebno biti pažljiv. Ovdje je često skriven jedan važan ključ koji nam može otvoriti nova vrata živahnosti i slobode.

Ne samo naši strahovi, i naše rane mogu postati mjestom zbrke (pometnje, zbunjenosti). Prije nekoliko godina, dok sam se više razračunavao sa svojom životnom poviješću, postao sam na nekim područjima svjestan ovoga. Kao mladić osjećao sam se vrlo oslovljen radikalnošću i povučenošću Charlesa de Foucaulda. Ovi stavovi su mi odgovarali. Tako sam sa 18 godina počeo pisma potpisivati sa „tvoj mali Leo“. NA ovaj način, čineći sebe malenim i nevažnim, osjećao sam se dobro, jer nije li to potpuno odgovaralo Evanđelju? U to sam bio čvrsto uvjeren. Desetljećima sam tako živio dok jednoga dana nisam postao svjestan da se ovdje, u mojoj situaciji, ne radi o idealu, nego o nezdravu savezu. Moj temeljni model od djetinjstva bio je povlačenje. Povlačio sam se u svoju puževu kućicu i u njoj skrivao sebe i svoje osjećaje. Ovaj temeljni model tražio je nesvjesno jedan duhovni stav koji je ovo potvrđivao. Tako sam sebi izgledao dobro, opasan osjećaj. Istodobno je moj krivi temeljni model spiritualiziran i učvršćen, a sve što se spiritualizira, ne smije i ne može više biti upitno. Tako rafinirano to može biti.

Mi naginjemo tomu da si tražimo one spiritualne uzore koji potvrđuju naše negativne temeljne modele. Prebrzo zavolimo i naglašavamo one spiritualne pokrete koji su nama ugodni i najmanje nas stavljaju u pitanje. Ali Duh Sveti nas uvijek poziva da iziđemo iz negativnih temeljnih modela jer su mu naša sloboda i naš život toliko važni. I ja bih se morao mukom izvući iz svoga modela, naučiti zbog čega sam jako zahvalan.

Vjerovati pomazanju

¹² Gisbert Greshage, Vršiti volju Božju (Gottes Willen tun), str. 84

Jedna daljnja poteškoća kod mene bio je manjak samopouzdanja. Dugo sam gledao prema drugima. Ovi ljudi s toliko iskustva ipak znaju bolje. I zacijelo imaju pravo. Tako sam se riješio svoje odgovornosti. U mome nepovjerenju prema samome sebi nisam vjerovao ni Božjemu Duhu u meni. Ipak svima koji se otvore Duhu, obećano je Njegovo pomazanje i Njegovo vodstvo. To znači da i kad su u nama mnogi zbunjujući i često suprotstavljeni glasovi, osjećaji, misli i pokreti, mi možemo prepoznati Njegov glas, glas Duha Svetoga. I to iz jednostavnog razloga jer njegov Duh u nama živi. „A vi – Pomazanje koje primiste od njega u vama ostaje i ne treba da vas itko poučava. Nego Njegovo vas Pomazanje uči u svemu, a istinito je i nije laž. , pa kao što vas je ono naučilo, ostanite u Njemu“ (1 Iv 2,27).

Zapravo ne bismo morali jedni druge poučavati, jer u najdubljoj dubini znamo što je ispravno i što bi bilo ispravno. Ali za to je potrebno vjerovati najdubljem glas u nama, Njegovu vodstvu. Pravo duhovno praćenje hoće drugomu pomoći samo da ovoga glasa Duha u sebi postane svjestan, da Mu vjeruje i u Njega se pouzdaje.

Poznavati glas

Glas Duha Svetoga ima poseban zvuk kojega svatko može samo osobno postati svjestan. Njegov je glas tih, duboko u nama kao neka vrsta nutarnje čežnje. Govori nam u tihoj slutnji „to bi ustvari bilo to“. Ova tiha nutarnja slutnja me ne poziva u lijepi, idealni svijet snova, nego na konkretni, praktični, trijezan korak, na nešto što ja mogu učiniti.

Bog nam nikada ne pokazuje čitav put, nego uvijek samo sljedeći korak. Duh Sveti svoje puteve ne objavljuje za pisaćim stolom, nego u hodu putem. Bog pritom vodi organski. Ne pravi skokove niti nas preopterećuje (niti traži premalo). On se u svome vodstvu prilagođuje dobi, zvanju, zdravlju i životnoj situaciji. Božji put nije cik-cak-put, nije tamo-amor, nego pouzdan, skladan (uvjerljiv) put. On ima obzira za naše mogućnosti i našu životnu situaciju. Kad od nas nešto hoće, najčešće daje da u nama raste nježna čežnja za

time. Ali je ipak potrebna odluka koja naravno stoji svladavanja. Ali Božji put vodi uvijek u nutarnju skladnost, u duboki nutarnji mir. Mir koji je prisutan usred sukoba, razračunavanja i razočaranja.

Nikada ne biti promatrač

Antoine de Saint-Exupéry govori: „Ono nad čime se najviše zgražam jest tužna uloga promatrača koji je nezainteresiran i neopredijeljen. Nikada ne treba promatrati, treba biti svjedok, sudjelovati i snositi odgovornost. Čovjek bez odgovorna sudjelovanja ne vrijedi.“ I, želim dopuniti – tako ne iskusi ni Duha Svetoga. Jer Duh Sveti se objavljuje u upuštanju. Učenici su na Duhove počeli govoriti, ipak su prvi korak morali učiniti sami! Morali su otvoriti svoja usta i Duh je u njima djelovao. Odvažili su se za nešto novo.

Odvažuju se voditi duhovni razgovor, priopćiti jednu misao, jedno opažanje unatoč osjećaju straha u srcu. Odvažuju se voditi grupu, moliti, nešto organizirati, stati pred druge, preuzeti službu. Odvažuju se i iskusi Duh u činjenju postaje životan. Tu trebamo ohrabrenje, ohrabrenje za smion poduhvat i ohrabrenje da izdržimo.

Jer puno toga što danas u „Isusovoj firmi“, Crkvi i u svijetu doživljavamo, može nas sapeti i obeshrabriti. Jer posvuda gdje se založimo, bilo na privatnome području, u susjedstvu, u udrugama i službama, u zvanju, u politici, u Crkvi, postoje problemi. Tko se god založi, izlaže se kritici.

U vezi s tekстом

Nije tomu tako tek danas. Kršćanke i kršćani uvijek su bili upleteni u duhovnu borbu. Jedan primjer za to je Timotej. On je bio sin oca poganina i majke kršćanke. Od 50-e poslije Krista Pavlov je suradnik i pratio ga je na njegovim mnogim misijskim putovanjima. „Kao što sam te zamolio kad sam odlazio u Makedoniju, ostani u Efezu...“ (1 Tim 1,3) upućuje na to da ga je Pavao postavio za predvodnika efeške zajednice.

Obje Poslanice, onu Timoteju i onu Titu nazivaju se pastoralnim poslanicama, jer se ne obraćaju zajednicama, nego njihovim

pastirima (lat. pastores), njihovim predvodnicima. Sadržajem i oblikom, kao i svojim postavljanjem pitanja bitno se razlikuju od ostalih Pavlovih poslanica. Odnose se na druge vremenske okolnosti. Stoga novija istraživanja smatraju da ove poslanice ne potječu iz Pavlova pera. Jedan Pavlov učenik pokušao je u Pavlovu duhu i njegovim autoritetom njegov nauk oko godine 90 i 100 poslije Krista ljubavno (obavezno, vjerno) izložiti. Pritom je – posebno u vrlo osobno sastavljenoj Drugoj poslanici Timoteju – ugradio pouzdane usmene predaje apostola Pavla.

Preko ovih poslanica primili su pastiri pomoć za njihovo služenje. Odlučujuća se pomoć sastoji u tome da uvijek iznova postanu svjesni Isusova Duha i da ga nanovo učine životnim.

„Poradi toga podsjećam te: raspiruj milosni dar Božji koji je u tebi po polaganju mojih ruku. Jer nije nam Bog dao duha bojažljivosti, nego snage, ljubavi i razbora. Ne stidi se stoga svjedočanstva za Gospodina našega, ni mene, sužnja njegova. Nego zlopati se zajedno sa mnom za evanđelje, po snazi Boga koji nas je spasio i pozvao pozivom svetim – ne po našim djelima, nego po svojem naumu i milosti koja nam je dana u Kristu Isusu prije vremena vjekovječnih, a očitovana je sada pojavkom Spasitelja našega Krista Isusa, koji obescrijepi smrt i učini da zasja život i neraspadljivost – po evanđelju za koje sam ja postavljen propovjednikom, apostolom i učiteljem. Poradi toga i ovo trpim, ali se ne stidim jer znam komu sam povjerovao i uvjeren sam da je on moćan poklad moj sačuvati za onaj Dan. Uzorom neka ti budu zdrave riječi koje si od mene čuo u vjeri i ljubavi u Kristu Isusu. Lijepi poklad čuvaj po Duhu Svetom koji prebiva u nama“ (2 Tim 1,6-14).

Napomene (Bilješke)

„Raspiruj milosni dar Božji.“ U uvijek novim situacijama povijesti i vlastitoga života radi se o tome da dopustimo da Isusov Duh postane nanovo životan, da nas vodi i nama ravna.

„Jer nije nam Bog dao duha bojažljivosti“ – ovo se i meni mora uvijek iznova reći. Već sam prošao kroz dulje faze malodušnosti

(obeshrabrenosti) – i crkvenih depresija. Povuci se iz svih trpljenja, napetosti, poteškoća današnjega vremena, jest i ostaje napast kojoj se treba oduprijeti snagom Duha Svetoga. Jer jest nam dan i ostaje „*duh snage, ljubavi i razbora*“. On nas osposobljuje da pozitivno izdržimo trpljenja našega vremena. „*Zlopati se zajedno sa mnom za evanđelje, po snazi Boga.*“

Pritom nam svijetli svjetlo neprolazna života. Ovaj neprolazni život nam je već darovan i više nam ne može biti uzet. Kako je neshvatljivo divan ovaj život koji u sebi imamo kao prvinu Duha i koji će nam se malo pomalo još pokazati, kao sreća koja oduzima dah. Smjeti naviještati ovaj život je, unatoč svemu, nezaslužan dar „*jer znam komu sam povjerovao*“.

Vlastite misli:

Tekstovi:

Mt 7,15-23; Iv 8,44-47; Fil 4,4-9; 1 Iv 2,18-27; 1 Iv 4,1-6; Dj 8,4-13, Dj 8,26-40.

12.

Duhovi – osobno ih doživjeti i živjeti

Biblija se bavi prije svega djelom Duha Svetoga a ne njegovom biti. Ljudi Biblije prepuštaju se dinamici Duha. Tako je nakon doživljaja Duha Svetoga teologija sljedećih stoljeća počela o Njegovoj biti razmišljati, spekulirati i sporiti se. Pritom se izgubilo puno izvorne dinamike. Životno iskustvo Duha zamijenjeno je vjerskim znanjem.

Duhovi tada nisu bili sadržaj vjere. Duhovi su bili više povezani s posve konkretnim iskustvom. Silazak Duha Svetoga bio je osjetan doživljaj koji je životu učenica i učenika dao jedan novi pravac. Ognjeni jezici i olujni vjetar bili su simboli za taj nutarnji događaj. Ne, oni su ne samo tada – na prvu Pedesetnicu – bili popratne pojave, nego i u vrijeme nakon toga sve do danas.

Konkretno iskustvo

Kad god je u Djelima apostolskim riječ o primanju Duha Svetoga, govori se o konkretnome i djelomično čak i vidljivu iskustvu. Često je riječ i o govorenju novim jezicima – bilo da je riječ o govoru u jezicima ili nutarnjem oslobađanju hrabro i slobodno govoriti ono što se osjeća i misli. Neki citati iz Djela apostolskih to pojašnjavaju.

U Samariji je bilo jasno da samo krštenje nije dovoljno. Cilj je ispunjenost Duhom Svetim. „*Kad su apostoli u Jeruzalemu čuli da je Samarija prigrlila riječ Božju, poslaše k njima Petra i Ivana. Oni siđoše i pomoliše se za njih da bi primili Duha Svetoga. Jer još ni na koga od njih ne bijaše sišao; bijahu samo kršteni u ime Gospodina Isusa. Tada polagahu ruke na njih i oni primahu Duha Svetoga. Kad Šimun vidje da se polaganjem ruku apostolskih daje Duh, ponudi apostolima novaca govoreći: 'Dajte i meni tu moć da svatko na koga položim ruke primi Duha Svetoga'*“ (Dj 8,14-19). Tako konkretno, tako „opipljivo“ bilo je primanje Duha Svetoga da je Šimun ovo

mogao vidjeti.

U Jopi se Bog čini se ne drži pravila igre. Tu se dariva Duh Sveti – možemo reći krštenje u Duhu, prije nego su ljudi primili krštenje vodom. „Dok je Petar još govorio te riječi, siđe Duh Sveti na sve koji su slušali upuptu besjedu. A vjernici iz obrezanja, koji dođoše zajedno s Petrom, začudiše se što se i na pogane izlio dar Duha Svetoga. Jer čuli su ih govoriti drugim jezicima i veličati Boga. Tada Petar reče: 'Može li tko uskratiti vodu da se ne krste ovi koji su primili Duha Svetoga kao i mi?'" (Dj 10,44-47). Kasnije, na predbacujuće pitanje zašto krsti pogane, dodaje Petar: „I kad počeh govoriti, siđe na njih Duh Sveti kao ono na nas u početku. Sjetih se tada riječi Gospodnje: 'Ivan je, govoraše on, krstio vodom, a vi ćete biti kršteni Duhom Svetim'" (Dj 11,15-16). Ovdje podsjeća Petar na svoje iskustvo Duhova i na Isusovo obećanje.

Zanimljivo je što je Pavao doživio u Efezu. Kad je susreo neke učenike, pitao ih je što iznenađuje ne o njihovu odnosu prema Isusu, nego „Jeste li primili Duha Svetoga kad ste povjerovali?" (Dj 19,2). Ovo pitanje moglo bi se postaviti i Vama: Jeste li primili Duha Svetoga? Da li u to vjerujete ili to znadete? Možete li reći, kada?

Mi često živimo iz vodstva Duha Svetoga a da to ni ne primjećujemo. On je jednostavno tu. Najčešće Njegovo bivanje nije opaziva prisutnost. Osvrćući se možemo otkriti njegove tragove i Njegovo vodstvo. Ovoj „normalnoj“ prisutnosti pridolazi ovdje, u takozvanome „krštenju Duhom“, jedan iskusiv doživljaj koji mijenja nešto trajno u životu. Dugo sam se vremena i sam bunio protiv takvih misli. Ipak je dovoljna vjera u prisutnost i djelovanje Duha Svetoga. Naposljetku sam štoviše kršten i krizman. Ali kad je čežnja za Duhom Svetim na nov način zahvatila moje srce, počeo sam ustrajno (neprestano) za to moliti. Tada sam „iskusio“ Duha Svetoga. Jednoga dana – ne znam kada – bilo je prisutno jedno nutarnje svjetlo koje mi je govorilo da sam primio Duha Svetoga. Bilo je to tiho nutarnje znanje (tiha nutarnja spoznaja). Kod mene to nije bilo povezano s osjećajima ili s govorom u jezicima, kao u Efezu, gdje je Pavao na učenike položio ruke i silazak Duha Svetoga se pokazao u

tome da „dođe Duh Sveti na njih te stanu govoriti drugim jezicima“ (Dj 19,6b).

I danas traženo iskustvo

Crkvama, koje su višestruko zarobljene u glavi opterećenom teologijom, teško je s Duhom Svetim i njegovim djelovanjima koje nije moguće kontrolirati. Kao uvijek (kao do sada) misle mnogi da je s još boljim metodama u katehezi i radu s odraslima moguće proizvesti vjeru. Ali samo oganj može raspiriti oganj. Samo zahvaćeni mogu zahvatiti, samo oduševljeni oduševiti. Jer vjera je uvijek povezana s iskustvom, s pogođenošću. To pokazuje čitava Biblija. Traži se iskustvo vjere – tada kao i danas. Za Pavla je iskustvo Duha Božjega bila nakana i on objašnjava zašto: „*I besjeda moja i propovijedanje moje ne bijaše u uvjerljivim riječima mudrosti, nego u pokazivanju Duha i snage da se vjera vaša ne temelji na mudrosti ljudskoj nego na snazi Božjoj*“ (1 Kor 2,4-5).

I u današnjemu, vrlo često jednostrano razumski orijentiranu vremenu, prisutna je čežnja za nadosjetnim, za posve drugim, za transcendentnim, za iskustvom. Otto Friedrich, prior jedne kršćanske zajednice, nanovo ohrabruje da ponovno stanemo uz iskustva vjere i iskusivost Boga: „Otkrivam upravo atmosferski da mnogi ljudi žude za iskustvom Boga. Ta se iskustva odaju u otmjenoj plahosti ili pojmljivoj čistoći kad se radi o nečemu vrlo svetome. Ali kad se suvremenici danas – često iz zdvojnosti – okreću više iskusivu zlu (jer je iskusivo), tada mislim da je vrijeme govoriti. Inače upravo upadamo u najlošije oblike ezoterije i stranputice okultnoga. Nije mi bilo lako, ali naposljetku sam svjedok iskusivosti Boga, živoga Boga. Škrtariti s iskustvima danas znači dati potporu grijesima magije.“¹³ To nužno nameće pitanje o neplaćenim računima: Traže li ljudi u ezoteriji i okultnome ono što im je Crkva ostala dužna?

Raditi za Boga ili čekati?

Sve započinje s čežnjom. Možda je i u Vama tijekom čitanja

¹³ Otto Friedrich: Citirano prema neobjavljenome rukopisu 'Pneumatologija' Christe Heyd.Westerhausen

porasla čežnja Duha Svetoga na Duhove osobno doživjeti i primiti. – Možda želite na nov način iz Njega i s Njime živjeti. Ako u sebi nosite ovu čežnju, postavlja se pitanje: Kako se to može kod mene dogoditi?

Isus je učenike poučio kako mogu primiti Duha Svetoga. Rekao im je: „*I evo, ja šaljem na vas Obećanje Oca svojega. Ostanite zato u gradu dok se ne obučete u Silu odozgor*“ (Lk 24,49). Ostati i čekati, govori Isus. Upravo je to nama teško. Mi ćemo radije učiniti nešto za Boga. Radije imamo pun rokovnik termina nego da tiho (mirno) sjednemo i čekamo. Ali Duh Sveti će se darovati onima koji čekaju, koji svoje vrijeme – barem jedan dio vremena – koriste za nešto što se u našem na proizvodnju orijentiranu društvu, smatra čistim gubljenjem vremena. Možemo puno toga proizvesti i izvesti (stvoriti) – ali ne i Duha Svetoga. Njega možemo samo čekati i primiti.

Možemo svoj život izložiti suncu, Božjoj ljubavi i pustiti da ona na nas djeluje. Marija je ovo primjereno živjela: „*Neka mi Bude po tvojoj volji*“ (Lk 1,18). Ovaj odgovor na Božji poziv pokazuje još nešto: U čekanju hoće rasti spremnost upustiti se bez mogućnosti odnosa. Znak ovoga bezuvjetnoga upuštanja za Mariju je bio dijete. Kad je tu dijete, kad se ono rodilo, više nema uzmicanja. Dijete mijenja život svojih roditelja i nitko ne zna, kako: Takva spremnost hoće u čekanju sazreti.

Zato pitanje: Jeste li spremni za Duha Svetoga? Vjerujete li Mu? Jeste li uvjereni da Vam neće ništa uzeti, nego će Vaš život učiniti još bogatijim, ispunjenijim i sretnijim? Ali ni ovo neće biti bez poteškoća i sukoba, nego preko njih, kao što pokazuje Marija. Vjerujete li to? Dobro je ovdje si ostaviti vremena. U životu iz Duha, duhovome životu ništa ne može biti iznuđeno na silu, čak ni takvo povjerenje u Duha Svetoga. Ako još uvijek nemate ovo povjerenje, molite za to tako dugo, dok u Vama ne postane prisutna ova vjera i ova spremnost primiti Duha Svetoga i prepustiti se Njegovu djelovanju.

U vezi s tekstem

„*Luka, ljubljani liječnik*“ (Kol 4,14) nazvan je piscem Lukina evanđelja i Djela apostolskih. Napisao ga je gradeći na predlošku

Markova evanđelja između 80 i 90 poslije Krista imajući u vidu izobražene pogane i kršćane iz poganstva. On na osobit način predstavlja Isusa kao prijatelja i spasitelja socijalno obespravljenih, izbačenih iz društva, žena i grješnika.

Naš tekst iz 11. poglavlja slijedi nauk o molitvi. „*Gospodine, nauči nas moliti*“ i Isusov odgovor: „*Kad molite, govorite: Oče...*“ Božji donos prema nama odnos je dobrog oca, dobre majke prema svojoj djeci. Neumorno upućuje na to da u Boga smijemo imati potpuno povjerenje. K tomu u dvije prispodobе podsjeća na svakodnevna ljudska iskustva.

„I reče im: 'Tko to od vas ima ovakva prijatelja? Pođe k njemu o ponoći i rekne mu: Prijatelju, posudi mi tri kruha. ' Prijatelj mi se s puta svratio te nemam što staviti preda nj! A onaj mu iznutra odgovori: Ne dosađuj mi! Vrata su već zatvorena, a dječica sa mnom u postelji. Ne mogu ustati da ti dadnem... Kažem vam: ako i ne ustane da mu dadne zato što mu je prijatelj, ustat će i dati mu što god treba zbog njegove bezočnosti.'

I ja vama kažem: Ištite i dat će vam se! Tražite i naći ćete! Kucajte i otvorit će vam se! Doista, tko god ište, prima; i tko traži, nalazi; i onomu tko kuca, otvorit će se. A koji je to otac među vama: kad ga sin zaište ribu, zar će mu mjesto ribe zmiiju dati? Ili kad zaište jaje, zar će mu dati štipavca? Ako dakle vi, iako zli, znate dobrim darima darivati djecu svoju, koliko li će više Otac s neba obdariti Duhom Svetim one koji ga zaištu!“ (Lk 11,5-13).

Napomene

„*Molite – tražite – kucajte...*“ neumorno i ne dajte se ničim obeshrabriti, kucajte neumorno i bezočno na Očevo srce i vjerujte da će vam dati. Na ovaj stav poziva Isus.

„*Ako dakle vi, iako zli, znate dobrim darima darivati djecu svoju, koliko li će više Otac s neba obdariti Duhom Svetim one koji ga zaištu!*“ Ima stvari za koje samo s ograničenjem – ako je Tvoja volja – možemo moliti. Ovdje je ipak volja Božja potpuno jasna. Ovdje nema nikakvih ograničenja. Otac hoće svojim sinovima i kćerima dati Duha

Svetoga. On je dobar Očev dar i onda kad Njegovo djelovanje u prvome trenutku i na odmaku izgleda kao zmija ili štipavac.

Ako vjerujete da vam Otac hoće dati Duha Svetoga, tada isusovac Anthony de Mello savjetuje sljedeće: „(Čekajte dok ne osjetite dostatno vjere u njegove riječi da u punu povjerenju molite za Duha Svetoga. A onda, molite.) Molite iznova, molite žarko, molite ustrajno, čak bezočno, kao onaj čovjek koji o ponoći kuca na vrata svoga prijatelja ne hoteći primiti niječan odgovor. Postoje stvari koje možemo moliti Boga samo pod uvjetom 'ako je volja tvoja'. Ovdje nema takva uvjeta. To je očito volja Božja, jer je jasno Njegovo obećanje da će vam dati Duha. Ono što manjka nije Njegova želja da vam dadne Duha, nego vam nedostaje: a) vaša vjera da vam kani dati Duha i (b) vaša neprestana molitva za nj.

Stoga nemojte oklijevati uložiti puno vremena neumorno moleći i moleći. 'Daj nam, Gospodine, Duha Kristova, jer mi smo tvoja djeca!' ili: 'Dođi, Duše Sveti, dođi, Duše Sveti!' Bilo koja strjelovita molitvica je dobra: izgovarajte ju polagano, pažljivo, usrdno. Govorite ju sto puta, tisuću puta, deset tisuća puta.

Ili molite bez riječi. Jednostavno gledajte u nebo ili u svetojstanište u šutnji i duhu prosidbe. Ako ste sami u sobi, ovu prošnju možete izraziti ne samo očima nego čitavim tijelom: možda dižući ruke prema nebu ili bacajući se ničice na pod.“¹⁴

Što unaprjeđuje silazak Duha Svetoga?

Na ovaj način su učenice i učenici poslije Isusova uzašašća molili. Ne povlače se u svoju svakodnevnicu niti se vraćaju svojim svakodnevnim poslovima, nego se „*uspnu u gornju sobu gdje su boravili: Petar i Ivan i Jakov i Andrija, Filip i Toma, Bartolomej i Matej, Jakov Alfejev i Šimun Revnitelj i Juda Jakovljevi – svi oni bijahu jednodušno postojani u molitvi sa ženama, i Marijom, majkom Isusovom, i braćom njegovom*“ (Dj 1,13-14). Ondje „*bijahu jednodušno postojani.*“ Ondje „*bijahu u molitvi... s Marijom, majkom Isusovom.*“ Postojanost i ustrajnost u smislu – Ti si to obećao i mi ne

¹⁴ Anthony de Mello. Dirnut Bogom, str. ?

prestajemo dok ne ispuniš obećanje – pokazuje našu ozbiljnost. Što više nam je nešto vrijedno, to se ustrajnije i odlučnije usmjerujemo prema tome i tada ne odustajemo ni kad se odmah nešto ne pokrene. Pored ustrajnosti dobiva molitva za Duha Svetoga veću snagu ako se događa u zajednici i s Marijom.

„*Bog i ja, mi se dobro razumijemo, ali aerodromsko osoblje...*“ poznata je formula. Ali to nije kršćanska formula. Tu tijelo Isusa Krista, aerodromsko osoblje, pridolazi. Isus hoće djelovati preko svoga Tijela. Tako On na poseban način daje svoga Duha preko udova svoga tijela. Jer u stavu „Bog i ja“ ne trebam sestre i braću u vjeri. Živim neovisno, odvojen od Isusova Tijela koje obuhvaća sve otkupljene, i Mariju i svece. Samo predobro znam da je jednostavnije sam poći k Bogu, nego kao braća i sestre u vjeri Mariju i svece zamoliti za njihovu pomoć. Ipak ovaj „ponižavajući“ put otvara za zajednicu, za Isusovo djelovanje preko udova Njegova Tijela. Ako molimo u ovome stavu, čini se da Isus daje velikodušnije, nego da određene darove povjeri udovima svoga Tijela za prenošenje.

I još jedno posljednje. Često je s primanjem Duha Svetoga oslovljena i tjelesna blizina, naime polaganje ruku. „*Tada polagahu ruke na njih i oni primahu Duha Svetoga*“ (Dj 8,17). Čini se da Isus katkada i preko našega tijela hoće posredovati svoga Duha kao što se to događalo i preko Njegova zemaljskoga tijela: „*Sve je to mnoštvo tražilo da ga se dotakne jer je snaga izlazila iz njega i sve ozdravljala*“ (Lk 16,19). „*...I donošahu mu sve bolesnike te ga moljahu da se samo dotaknu skuta njegove haljine. I koji bi se dotakli, ozdravili bi*“ (Mt 14,35b-36). I žena koja je bolovala od krvarenja, koju svi liječnici nisu mogli ozdraviti „*priđe mu među mnoštvom odostraga i dotaknu se njegove haljine. Mislila je: 'Dotaknem li se samo njegove haljine, bit ću spašena.'* I odmah prestane njezino krvarenje te osjeti u tijelu da je ozdravila od zla. Isus odmah u sebi osjeti da je iz njega izišla sila pa se okrenu usred mnoštva i reče: 'Tko me se to dotaknu?'" (Mk 5,27-30).

Uostalom svaka majka zna koliko njezina tjelesna blizina

ozdravljajuće i smirujuće djeluje na njezino dijete. Ne primaju samo djeca po tjelesnoj blizini više od same tjelesne topline. Mi nismo čista duhovna bića. Tako se naše bivanje pokazuje u tijelu i zrači kroza nj.

„Tako se tebi svidjelo“

Duh Sveti poziva na djelo. Kad je Marija bila osjenjena Duhom Svetim, Duh ju je potaknuo (primorao) na djelo. „*Tih dana usta Marija i pohiti u Gorje, u grad Judin*“ (Lk 1,39). Ni kod Isusa nije bilo drukčije. Tek što je u krštenju Duh Sveti na njega sišao, preuzeo je (Duh) žezlo u njegovu životu. „*I odmah ga Duh nagna u pustinju*“ (Mk 1,12). Čitava Djela apostolska pokazuju da Duh Sveti mami i poziva na djelo. To je činjenje nošeno radošću.

Marija, Isus i apostoli nisu bili nikakvi intelektualci, ni svećenici, ni učeni ljudi, ni ljudi višega sloja. Rečeno današnjim jezikom oni su bili jednostavni laici, žene i muškarci s ulice. Duhovni autoritet u Izraelu jedva je mogao shvatiti da Bog odjednom djeluje preko laika, koji k tomu nisu čak bili ni pitani za pristanak.

Stoga su Isusa tako često pitali za Njegov autoritet, Njegovu opunomoćenost. Isto kod Petra i Ivana. Oni su u Isusovo ime, ne pitajući religioznu vlast, izliječili uzetoga. To ih je pozivalo na plan. „*Kad vidješe neustrašivost Petrovu i Ivanovu, a znajući da su to ljudi nepismeni i neuki, bijahu u čudu*“ (Dj 4,13). Čudili su se da se ovi neuki laici odvažuju proturječiti im – jasno i spremno – i djelovati protivno propisima. S takvom slobodom i takvom odvažnošću nikada se prije nisu susreli.

I mnogi nakon njih su se čudili i promijenili. Uostalom, i Franjo je bio laik. Što sve Duh Sveti nije preko njega izdjelovao! Božji Duh djeluje u jednostavnim ljudima. Sam Isus se tomu divio i bio sretan. „*U taj isti čas uskliknu Isus u Duhu Svetom: 'Slavim te, Oče, Gospodaru neba i zemlje, što si ovo sakrio od mudrih i umnih, a objavio malenima? Da, Oče, tako se tebi svidjelo'*“ (Lk 10,21).

A danas – kako to izgleda danas? Čini se da Duh Sveti u Crkvi – manjak svećenika može na to ukazivati – najavljuje vrijeme laika. Diljem svijeta pripravlja ono nove puteve. Možda je Bog i kod nas

već „odlučio“ (Dj 15,17), dajući darove jednostavnim muškarcima i ženama, ne da popuni rupe svećenika, nego da u Crkvi izdjeluje novo.

Duh Sveti je kreativan, zato je i nazvan Duh-Stvorac. On potiče živjeti pozitivno, s novom vjerom u budućnost, da tražimo uvijek nove, prema budućnosti usmjerene puteve i rješenja. On potiče ne kritizirati jer to znamo bolje, niti gundati, ali niti ne trošeci dragocjeno vrijeme tražeći žrtvene jarce, nego živeti ono što je bolje.

Inspirirani Duhom Svetim možete učiniti puno toga. Živite ono što možete. Založite svoje darove i sposobnosti koje imate, tada će u Vaša srca doći mir i radost. Ispunite potpuno svoje služenje, svoju zadaću. Koncentrirajte se na svoj dio i radujte se darovima drugih. Prepoznajte dar da unatoč svoj ograničenosti i lomnosti našega ljudskoga života smijete su-pomagati na velikome Božjem djelu. To činiti znači Duhove ne samo doživjeti, nego živjeti!

Vlastite misli:

Tekstovi:

Dj 19,1-7; Dj 1,12-14; Dj 13,1-3; Ef 6,18-20; Fil 1,3-11; Lk 1,26-39; Lk 10,21-22; Mt 8,19-20.

Korištena literatura

CE-Infodienst, 4/97, CE-Sekretariat, Marienstr. 80, D-76137 Karlsruhe

Greshake Gisbert, Gottes Willen tun (Vršiti volju Božju), Verlag Herder, D-Freiburg 1984

Haag Ernst, Das Buch Jeremia (Jeremijina knjiga), Patmos-Verlag, D-Düsseldorf, 2. Auflage 1990

de Mello Anthony, Von Gott berührt (Dodirnut Bogom), Verlag Herder, D-Freiburg 1992

Rohr Richard, Das zündende Wort (Riječ koja raspaljuje [Vatrena riječ]), Verlag Herder, D-Freiburg 1993

Spath Emil, Zur Pastoral der geistlichen Berufe, Schwerpunktthema Charismen (U vezi s pastoralom duhovnih zvanja, tema Karizme) Nr. 20/1982. Herausgeber Informationszentrum „Berufe der Kirche“, D-Freiburg

Stertenbrink Rudolf, Allein die Liebe (Jedino ljubav) (Therese von Lisieux), Verlag Herder, D-Freiburg, 8. Auflage 1984

Zerfass Rolf, Für uns Menschen. Predigten zum Lesejahr A (Za nas ljude, Propovijedi u godini A), Patmos Verlag, D- Düsseldorf

